

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

PRIJEDLOG

ZAKON O UNUTRAŠNJOJ I POMORSKOJ PLOVIDBI

Sarajevo, decembar 2008. godine

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma održanoj. -----godine i sjednici Doma naroda održanoj ----- godine, usvojila je

Zakon o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Član 1. (Područje primjene)

(1) Ovim zakonom uređuju se unutrašnji i pomorski plovni putevi, kao i uvjeti i način sigurnog odvijanja plovidbe, na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima koje teritorijalno pripadaju Bosni i Hercegovini, na kojima važi međunarodni režim plovidbe, osnovni pravni odnosi u pogledu brodova i plovila, postupci upisa brodova i plovila, prijevoz i plovidbeni poslovi, plovidbene nezgode, uprave unutrašnje i pomorske plovidbe, kapetanije i inspeksijski nadzor.

(2) Osim odredaba ovog zakona na plovidbu na plovnim putevima na kojima važi međunarodni režim plovidbe primjenjuju se i odredbe međunarodnih konvencija kojima je pristupila Bosna i Hercegovina, kao i odredbe međudržavnih ugovora koje je zaključila Bosna i Hercegovina sa drugim državama.

Član 2. (Plovni objekti)

(1) Odredbe ovog zakona koje se odnose na brodove primjenjuju se i na plutajuće objekte, skele i čamce - brodice, ako je to ovim zakonom predviđeno.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na ratne brodove samo ako je to ovim zakonom izričito predviđeno.

Član 3. (Običajno pravo)

Na odnose koji nisu uređeni ovim zakonom, drugim zakonima i podzakonskim aktima, primjenjuju se i običajno pravo.

Član 4. (Definicije)

Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju slijedeća značenja:

1. plovidba je vještina vođenja plovila na unutrašnjim plovnim vodama i pomorskim plovnim putevima;
2. unutrašnja plovidba je plovidba koja se obavlja na unutrašnjim vodama otvorenim za promet;
3. pomorska plovidba je plovidba koja se obavlja na moru;
4. unutrašnji plovni put je pojas na unutrašnjim vodama (jezera i rijeke) određene dubine i širine i drugih gabarita koji je uređen, obilježen i otvoren za siguran promet;
5. pomorski plovni put je pojas na obalnom moru u granicama Bosne i Hercegovine, određene dubine i širine na kojem se obavlja unutrašnja plovidba;
6. plovilo je plovni objekat prikladan za plovidbu i plutanje na vodi i na moru;
7. brod, je plovilo namijenjeno za plovidbu na unutrašnjim i pomorskim vodama;

8. brod unutrašnje plovidbe je plovilo namijenjeno za plovidbu na unutrašnjim vodama, dužine od 15 m i više, ili čija je najveća istisnina 15 tona i više ili ako je osposobljen za prijevoz više od 12 lica, kao i tegljač i potiskivač bez obzira na njihovu dužinu, širinu i istisninu;
9. brod pomorske plovidbe je plovilo namijenjeno za plovidbu na moru, čija baždarska dužina iznosi 24 m, ili čija je registarska zapremina 15 BRT i više, ili je osposobljen za prijevoz više od 12 lica;
10. putnički brod je brod namijenjen za prijevoz više od 12 putnika;
11. teretni brod je brod namijenjen za prijevoz stvari;
12. tehnički plovni objekat je plovilo namijenjeno za obavljanje radova na vodi, s vlastitim pogonskim uređajem ili bez njega (npr. bager, elevator, dizalica, platforma za istraživanje i eksploataciju nafte i sl.);
13. plutajući objekat je plovilo, stalno privezano, usidreno ili položeno na dno i namijenjeno za razne potrebe (pristani, stambeni objekti, restorani, radionice, skladišta, plutajući hangari, tikvare-ribarnice, vodenice i pontonski mostovi, ribogojilišta i platforme za eksploataciju tečnih goriva);
14. tegljač, odnosno potiskivač je brod namijenjen za tegljenje ili potiskivanje drugih plovila;
15. tegljenica je teretni brod bez vlastitog pogona koji ima kormilarski uređaj;
16. potisnica je teretni brod koji nema vlastiti pogonski uređaji i kormilarski uređaj;
17. trajekt je brod za prijevoz putnika i stvari;
18. tanker je brod namijenjen za prijevoz tereta u tečnom stanju;
19. javni brod ili čamac je plovilo čiji je vlasnik država, entitet, kanton, općina, carinski organ ili vatrogasna služba i služi isključivo za službenu upotrebu;
20. strani brod ili čamac je plovilo registrirano - upisano u upisnik brodova u nekoj drugoj državi i ima namjenu prema propisima te države;
21. ribarski brod je plovilo namijenjeno ribarstvu;
22. jahta je brod ili čamac koja služi za sport, rekreaciju ili razonodu i na kojoj je moguć duži boravak nezavisno od kopna;
23. čamac unutrašnje plovidbe je svako plovilo, osim tegljača, potiskivača, namijenjeno za plovidbu na unutrašnjim vodama, čija je dužina trupa manja od 15 m a širina trupa manja od 3 m, ili čija je istisnina manja od 15 tona;
24. čamac pomorske plovidbe - brodica je plovilo namijenjeno za plovidbu morem, čija baždarska dužina iznosi manje od 24 m ili čija je registarska zapremina manja od 15 BRT;
25. skela je plovilo posebne konstrukcije namijenjeno za prijevoz lica i stvari s jedne obale na drugu, odnosno s jednog objekta na drugi;
26. brodar je fizičko ili pravno lice (preduzeće, kompanija) koja je kao vlasnik broda nosilac plovidbenog pothvata, koja je u upisnik brodova upisana kao vlasnik broda dok se suprotno ne dokaže ;
27. putnik je svako lice na brodu ili čamcu, osim djece mlađe od jedne godine života i lica zaposlenih na plovilu u bilo kojem svojstvu, člana posade i članova porodica članova posade;
28. javni prijevoz je prijevoz lica i stvari od strane brodar, odnosno prijevoznika, koji je uz jednake uvjete svakom dostupan i obavlja se na osnovu ugovora o prijevozu;
29. prijevoz za sopstvene potrebe je prijevoz koji obavlja fizičko ili pravno lice za zadovoljenje vlastitih potreba;
30. luka je definirani vodeni i s vodom direktno povezani kopneni prostor sa objektima i opremom namijenjenim za pristajanje, sidrenje, zaštitu plovnih objekata, ukrcaj i iskrcaj robe ili putnika, rukovanje robom, skladištenje, proizvodnju, preradu i doradu robe, kao i drugim privrednim djelatnostima koje su s tim djelatnostima u međusobnoj privrednoj, prometnoj ili tehnološkoj vezi;

31. luka otvorena za međunarodni promet je luka slobodna za pristup brodovima svih zastava potpisnica međunarodnih konvencija kojima je pristupila Bosna i Hercegovina;
32. pristanište je vodeni i s vodom direktno povezani kopneni prostor, na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima, s izgrađenim i neizgrađenim obalama, uređajima, postrojenjima i objektima namijenjenim za pristajanje, sidrenje i ukrcaj i iskrcaj putnika ili pojedinih vrsta roba;
33. tovarište je mjesto uz obalu plovnog puta van luke ili pristaništa određeno za povremeno pristajanje plovila radi utovara, odnosno istovara određenih vrsta roba.
34. marina je specijalizirana luka ili pristanište na obali rijeka i mora namjenjenih za prihvat, čuvanje i opremu plovnih objekata
35. sidrište je uređeni i obilježeni prostor na unutrašnjim i pomorskim vodama namijenjen za sidrenje, manevriranje plovila i formiranje i rasformiranje plovnih sastava;
36. zimovnik je izgrađeni ili prirodni vodeni prostor, na unutrašnjim vodama, uređen da služi sigurnoj zaštiti plovila (brodova, plutajućih objekata i čamaca) od oštećenja ledom, od velike vode i drugih nepogoda;
37. zimsko sklonište je prirodni dio vodenog prostora, na unutrašnjim vodama, koji služi za nužni smještaj plovila i zaštitu od oštećenja pri nailasku leda i velike vode i drugih nepogoda;
38. obala na unutrašnjim plovnim putevima je pojas kopna koji se proteže uz plovnu rijeku do visine najvišeg vodostaja pri kome je dozvoljena plovidba, isključujući poplavljene površine pri ovom vodostaju, a koji je širok u dubinu kopna najmanje 6 metara;
39. obala na pomorskom plovnom putu je pojas kopna koji je ograničen linijom do koje dopiru najveći talasi-valovi za vrijeme najjačeg nevremena, kao i onaj dio kopna koji po svojoj prirodi ili namjeni služi iskorištavanju mora za pomorsku plovidbu i pomorski ribolov, a koji je širok najmanje 6 metara, računajući od linije koja je vodoravno udaljena od linije najviše plime;
40. čin zajedničke havarije je svaki namjeran i s razlogom vanredan trošak i svaka namjerna i nenamjerna šteta učinjena, odnosno uzrokovana od zapovjednika broda ili drugog lica koji ga zamjenjuje, preduzet radi spašavanja imovinskih vrijednosti učesnika u istom poduhvatu od strane opasnosti koja im zajednički prijete.
41. plovidbena nezgoda je događaj na unutrašnjim ili morskim vodama otvorenim za promet, nastao u plovidbi ili iskorištavanju plovnog objekta ili plovnog puta, pri kojem je stradalo jedno ili više lica (smrt ili povreda) ili je došlo do materijalne štete ili zagađivanja životnog okoliša.
42. učesnik plovidbenog poduhvata je vlasnik, odnosno brodar i lice koje je ovlašteno raspolagati teretom ukrcanim na brod;
43. plovidbeni poduhvat je putovanje broda od početka ukrcaja do završetka iskrcaja tereta svakog pojedinog učesnika poduhvata;
44. dužnička masa je imovina prema čijoj se vrijednosti na osnovu odredaba ovog zakona pridonosi naknadi štete ili troškova koji su prouzrokovani činom zajedničke havarije;
45. povjerilačka masa je šteta ili troškovi prouzrokovani činom zajedničke havarije koji se na osnovu odredaba ovog zakona nadoknađuje iz dužničke mase;
46. luka završetka zajedničkog poduhvata je luka u kojoj je iskrcač posljednji dio tereta koji se nalazio na brodu u trenutku čina zajedničke havarije;
47. kapetanije unutrašnje i pomorske plovidbe su u sastavu Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, koje uređuje njihovu unutrašnju organizaciju;
48. kapetan kapetanije je odgovorno lice u kapetaniji;

49. ulje označava sva postojanja ugljiko-mineralna ulja, sirova nafta i svi njeni derivati, te taloge i otpadna ulja bez obzira prevoze li se kao teret ili kao zalihe goriva i maziva;
50. peljarenje-pilotaža je vođenje plovnog objekta od stručnih lica (pilot i dr.) davanjem stručnih savjeta zapovjedniku plovnih objekata radi sigurne plovidbe u lukama, tjesnacima i prevodnicama.

DIO DRUGI - SIGURNOST PLOVIDBE

POGLAVLJE I - ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 5. (Definicija)

(1) Sigurnost plovidbe utvrđena ovim zakonom odnosi se na skup mjera, uvjeta i postupaka koje moraju ispunjavati: plovni putevi na unutrašnjim vodama i pomorskim vodama Bosne i Hercegovine, luke, pristaništa, brodovi i druga plovila unutrašnje plovidbe i pomorski brodovi, posada na brodovima i plovnim objektima, pilotaža na unutrašnjim plovnim putevima i na moru i nadzor nad sprovođenjem odredaba sigurnosti plovidbe na unutrašnjim i pomorskim vodama.

(2) Bliže propise o ispunjavanju uvjeta iz stava (1) ovog člana donosi Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: nadležno ministarstvo).

Član 6. (Dužnosti subjekata)

(1) Fizičko ili pravno lice koje obavlja prijevoz, organizator prijevoza (u daljem tekstu: brodar) ili pravno ili fizičko lice koje upravlja lukom, organizacija koja obavlja održavanje i obilježavanje plovnih puteva ili organ nadležan za poslove sigurnosti plovidbe dužni su:

- a) organizirati nadzor obavljanja poslova koji se odnose na sigurnost plovidbe,
- b) osigurati trajno obavljanje nadzora sigurnosti plovidbe,
- c) voditi propisane podatke koji su značajni za sigurnost plovidbe

(2) Lica iz stava (1) ovog člana svojim aktima uređuju način izvršenja navedenih obaveza.

Član 7. (Nadležnost u slučaju nezgode)

(1) Nadležno ministarstvo ili organ koje ono odredi, je obavezno sprovesti istragu o svakoj nezgodi koja se dogodi bilo kojem brodu i plovnom objektu iz države Bosne i Hercegovine, kao i na brodu odnosno čamcu iz druge države koji pretrpi nezgodu u vodama Bosne i Hercegovine, ako je nezgoda pruzrokovala smrt ili teže fizičke ozljede učesnika u nezgodi, veći gubitak ili oštećenje imovine, zaprečavanje plovnog puta ili zagađivanje voda.

(2) Bliže propise o postupku ispitivanja uzroka nezgode iz stava (1) ovog člana donosi nadležno ministarstvo.

POGLAVLJE II – PLOVNI PUTEVI

Član 8. (Plovni putevi)

(1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donosi odluku o proglašenju plovnih puteva na kojima važi međunarodni režim plovidbe.

(2) Postojanje uvjeta za sigurnu plovidbu na plovnim putevima utvrđuje nadležno ministarstvo.

Član 9. (Građenje i uređenje)

(1) Plovni putevi na unutrašnjim i pomorskim vodama grade se i uređuju, tehnički održavaju za plovnost i obilježavaju, a na njima se postavljaju objekti sigurnosti plovidbe i osigurava njihov ispravan rad.

(2) Građenje i uređenje plovnog puta na unutrašnjim i pomorskim vodama obavlja se na osnovu propisa o vodama i drugih usvojenih međunarodnih standarda.

Član 10. (Održavanje)

(1) Održavanje unutrašnjih plovnih puteva predstavlja skup organizacionih i tehničkih aktivnosti i postupaka u cilju redovnog održavanja: gabarita plovnog puta (širina i dubina), uklanjanje plićaka, riječnih nanosa, postavljanje vodograđevina, brana, prevodnica i obalnog prostora.

(2) Održavanje pomorskog plovnog puta je postavljanje i održavanje objekata sigurnosti plovidbe i osiguravanja njihovog pravilnog funkcioniranja (svjetionici, obalna svjetla, plutače i bove, oznake, signalne i radio stanice, zvučni, elektronski, električni, radarski i drugi uređaji) za odvijanje sigurne plovidbe na pomorskom plovnom putu i lukama, marinama, sidrištima.

(3) Tehničko održavanje unutrašnjih i pomorskih plovnih puteva obuhvata građevinske radove na prirodnim i umjetnim vodotocima i moru na kojima se osigurava sigurno odvijanje plovidbe.

(4) Tehničko održavanje plovnih puteva i objekata sigurnosti za poboljšanje uvjeta plovidbe obavljaju specijalizirane organizacije osposobljene za vršenje te djelatnosti, koja ovlasti nadležno ministarstvo na osnovu zakonske procedure.

(5) Radovi na tehničkom održavanju plovnih puteva i objekata sigurnosti plovidbe za poboljšanje uvjeta plovidbe obavljaju se na osnovu godišnjeg programa rada i tehničke dokumentacije koje donosi nadležno ministarstvo.

Član 11. (Obilježavanje)

(1) Obilježavanje unutrašnjih plovnih puteva je skup radnji koji se odnosi na postavljanje objekata sigurnosti plovidbe, obalnih i plovnih svijetlećih i ne svijetlećih signala, stalnih i privremenih plovidbenih oznaka, optičkih, zvučnih, električnih, elektronskih, radarskih i drugih uređaja za odvijanje sigurne plovidbe u lukama, pristaništima, pristanima, marinama, zimovnicima, sidrištima, prevodnicama-ustavama, hidrograđevinskih i hidrotehničkih objekata u određenom gabaritu te osiguranje njihovog pravilnog funkcioniranja.

(2) Obilježavanje i postavljanje, objekata sigurnosti plovidbe na plovnim putevima i njihovo pravilno funkcioniranje, prema propisima o plovidbi na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima obavlja specijalizirana organizacija osposobljena za vršenje te djelatnosti, koju ovlasti nadležno ministarstvo.

Član 12.
(Izvori finansiranja)

Sredstva za tehničko održavanje i obilježavanje plovnih puteva iz čl. 9.,10., i 11. ovog zakona osiguravaju se iz:

- a) budžeta institucija Bosne i Hercegovine;
- b) naknada za korištenje plovnog puta;
- c) naknada za korištenje objekata sigurnosti plovidbe na plovnom putu;
- d) sredstava vodnog doprinosa i drugih finansijskih izvora;

Član 13.
(Objekti sigurnosti plovidbe)

- (1) Na izgrađenom, uređenom i za plovidbu otvorenom plovnom putu postavljaju se i održavaju objekti sigurnosti plovidbe.
- (2) Objekti sigurnosti plovidbe prema namjeni, razvrstavaju se na objekte za:
 - a) tehničko poboljšanje uvjeta plovidbe, brodske prevodnice, brane, zimovnici, sidrišta, hidrotehničke građevine, obaloutvrde i dr.,
 - b) obilježavanje i signalizaciju.
- (3) Promjene na plovnom putu i objektima sigurnosti plovidbe koje su važne za plovidbu objavljuju kapetanije unutrašnje i pomorske plovidbe.

Član 14.
(Obilježavanje zapreka)

- (1) Poziciju i karakteristike svjetlosnih i drugih oznaka za obilježavanje zapreka na plovnom putu i druge mjere za sigurnu plovidbu određuje kapetanija.
- (2) Investitor ili vlasnik objekata ili sredstava koji predstavljaju stalne ili povremene zapreke na plovnom putu (mostovi, kablovi, potonuli objekti, žičare i sl), dužan je u roku određenom od nadležne kapetanije, postaviti i održavati svjetla i znakove za obilježavanje tih zapreka.
- (3) Ako lice iz stava (2) ovog člana ne postavi propisano svjetlo ili drugi znak ili ako postavljeno svjetlo ili drugi znak ne održava u ispravnom stanju nadležno ministarstvo će, na prijedlog kapetanije, a na teret tog lica, postaviti propisano svjetlo ili drugi znak, odnosno neispravno će svjetlo ili drugi znak dovesti u ispravno stanje.

Član 15.
(Ugrožavanje sigurnosti)

- (1) Oštećena, nasukana ili potopljena plovila koja ometaju ili ugrožavaju sigurnost plovidbe ili predstavljaju opasnost od zagađivanja voda, moraju se po nalogu nadležne kapetanije ukloniti sa plovnog puta.
- (2) Predmeti ili stvari, kao i materije, koje mogu ometati ili ugroziti sigurnost plovidbe ne smiju se bacati na plovni put.

Član 16.
(Radio služba)

- (1) Radio stanice obavljaju radio službu koja služi zaštitu ljudskih života i sigurnosti plovidbe na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima, međusobnom radio komuniciranju plovnih objekata, te za veze plovnih objekata sa obalnim radio stanicama.
- (2) U obavljanju radio službe, saglasno propisima o radio prometu iz stava (1.) ovog člana, radio stanice su dužne osigurati službu dežurstva i druge potrebne službe.

- (3) Plovila koja moraju imati radio stanicu moraju za vrijeme plovidbe organizirati službe dežurstava, u skladu sa propisima o radio prometu.
- (4) Poslove radio službe organizirat će nadležno ministarstvo, putem kapetanije.

Član 17.
(Prevodnice, zimovnici i skele)

- (1) Brodske prevodnice i zimovnici na unutrašnjim plovnim putevima moraju zadovoljavati propisane uvjete sigurnosti plovidbe.
- (2) Uvjete za sigurnost i održavanje reda u brodskim prevodnicama i zimovnicima propisat će nadležno ministarstvo.
- (3) Skelski prijelaz je mjesto na međunarodnom plovnom putu sa izgrađenim i uređenim prilaznim putevima opremljenim za sigurno prilaženje, ukrcaj i iskrcaj lica, životinja i stvari namijenjen za poprečno prevoženje skelom.
- (4) Skelski prijelaz mogu uspostaviti fizička ili pravna lica, te jedinice lokalne samouprave za javni prijevoz radi povezivanja susjednih obala i saobraćajnica.
- (5) Rješenje kojim se odobrava uspostavljanje skelskog prijelaza za javni prijevoz donosi nadležno ministarstvo.
- (6) Odluku o određivanju zimovnika određenih za zimovanje brodova na unutrašnjim plovnim putevima na kojima važi međunarodni režim plovidbe donosi Vijeće ministara.

Član 18.
(Nadoknada)

- (1) Za upotrebu, odnosno korištenje objekata sigurnosti plovidbe plaća se nadoknada.
- (2) Nadoknadu za upotrebu, odnosno korištenje objekata sigurnosti plovidbe za obilježavanje i signaliziranje plaćaju korisnici tih objekata.
- (3) Visinu nadoknade iz stava (2) ovog člana utvrđuje nadležno ministarstvo.

Član 19.
(Javno dobro)

Unutrašnji plovni putevi i pomorski plovni put (u daljem tekstu: plovni put) i obala na unutrašnjim plovnim putevima i morska obala (u daljem tekstu: obala) u smislu ovog zakona su javno dobro u općoj upotrebi.

Član 20.
(Gradnja objekata na plovnom putu)

Za gradnju objekata na plovnom putu i obali koja je na teritoriji Bosne i Hercegovine, koji mogu utjecati na sigurno odvijanje plovidbe (mostovi, podvodni i nadvodni kablovi, naftovodi, gasovodi, žičare, vodograđevine, obaloutvrde i drugi objekti koji mijenjanjaju korito plovnog puta), u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti u skladu sa propisima o prostornom uređenju, potrebna je saglasnost nadležnog ministarstva te drugih nadležnih organa.

Član 21.
(Izvođenje radova na plovnom putu)

- (1) Za otpočinjanje i izvođenje radova na plovnom putu i obali koji mogu utjecati na sigurnost plovidbe (radovi na održavanju plovnog puta, vađenje materijala iz korita i potonulih stvari), potrebna je saglasnost nadležne kapetanije.
- (2) Zahtjevu iz prethodnog stava obavezno se prilaže tehnička dokumentacija - elaborat mjesta pozajmišta iskopa uzdužnih i poprečnih profila na 50 metara, uz prethodno pribavljenu saglasnost organa nadležnog za poslove vodogoprivrede.

(3) Saglasnošću iz stava (1) ovog člana određuju se nautičko-tehnički uvjeti i mjere za odvijanje sigurne plovidbe, za vrijeme izvođenja tih radova, koje utvrđuje nadležna kapetanija.

Član 22.

(Agencija za unutrašnje i pomorske plovne puteve Bosne i Hercegovine)

(1) Ovim zakonom se osniva Agencija za unutrašnje i pomorske plovne puteve Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija), kao upravna organizacija u sastavu nadležnog ministarstva.

(2) Agencija je nadležna za:

- a) Harmoniziranje tehničkih standarda,
- b) Implementiranje tehničkih standarda za građenje i održavanje unutrašnjih i pomorskih plovnih puteva,
- c) Harmoniziranje nadoknade za korištenje unutrašnjih i pomorskih plovnih puteva,
- d) Nadzor nad primjenom tehničkih standarda i drugih propisa,
- e) Koordiniranje poslova na pripremi i realiziranju programa održavanja, građenja i obilježavanja unutrašnjih i pomorskih plovnih puteva,
- f) Praćenje, pripremu i izradu studijske i projektne dokumentacije za međunarodne i međudržavne unutrašnje i pomorske plovne puteve,
- g) Koordiniranje sa međunarodnim organizacijama, čiji je član Bosna i Hercegovina, u cilju osiguranja provođenja međunarodnih ugovora koje je potpisala ili kojim je pristupila Bosna i Hercegovina,
- h) Vođenje upisnika brodova Bosne i Hercegovine.

(3) Sjedište Agencije odlukom određuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Član 23.

(Unutrašnja organizacija Agencije)

(1) Agencijom rukovodi direktor u saradnji sa dva zamjenika direktora a imenuje ih Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a u skladu sa Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima („Službeni glasnik BiH“, broj 7/03)

(2) Struktura i broj zaposlenih u Agenciji uređuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji nadležnog ministarstva.

POGLAVLJE III – LUKE

Član 24.

(Opći uvjeti)

(1) Luke odnosno pristaništa moraju udovoljavati uvjetima sigurnosti plovidbe utvrđenim ovim zakonom.

(2) Vodeni prostor luke odnosno pristaništa-akvatorija ne smije suziti širinu plovnog puta ispod gabarita određenog za taj plovni put pri niskom vodostaju, odnosno osjeki.

(3) Nadležni organi u luci odnosno pristaništu dužni su održavati luku odnosno pristanište u stanju koje osigurava sigurnu plovidbu, uplovljenje, boravak i isplovljenje.

(4) Bliže propise o utvrđivanju uvjeta koje moraju ispunjavati luke odnosno pristaništa otvorene za međunarodni promet, u pogledu uređenja kopna i obale, dubinu vode na mjestima

pristajanja, prateće mehanizacije, uređaja za prekrcaj i istovar, obučenosti osoblja, sigurnosti plovidbe i sl, donosi nadležno ministarstvo.

Član 25.
(Namjena luka)

- (1) Luke odnosno pristaništa mogu biti otvorene za javni promet ili za posebne namjere ako ispunjavaju uvjete za sigurnost plovidbe.
- (2) Luke odnosno pristaništa, po pravilu služe javnom prometu.
- (3) Pojedine luke odnosno pristaništa ili njihovi dijelovi, saglasno odredbama ovog zakona, mogu služiti isključivo ili prvenstveno za potrebe određenih državnih i javnih preduzeća.
- (4) Odluku o određivanju luka, odnosno pristaništa otvorenih za međunarodni promet donosi Vijeće ministara.

Član 26.
(Izdavanje odobrenja za gradnju luke, odnosno pristaništa)

Nadležno ministarstvo izdaje saglasnost za izdavanja odobrenja za gradnju luke odnosno pristaništa, u skladu sa propisima o prostornom uređenju,

Član 27.
(Projektna dokumentacija luke odnosno pristaništa)

Luka odnosno pristanište mora posjedovati projektnu dokumentaciju kojom su dimenzionirani lučki kapaciteti (dozvoljeni broj i veličina plovila koji se jednovremeno mogu usidriti, privezati uz obalu, dozvoljeno opterećenje izgrađene obale na kojoj se vrši manipulacija robom i uskladištenje na otvorenim lučkim skladištima.)

Član 28.
(Pretovar opasnih materija)

- (1) Preduzeće koje iskorištava luku odnosno pristanište u kojoj se vrši utovar ili istovar opasnih materija dužno je, u smislu propisa o prijevozu opasnih materija, odrediti posebno mjesto na kojem će se vršiti utovar i istovar.
- (2) Mjesto na kome će se vršiti utovar i istovar opasnih materija određuje Ministarstvo sigurnosti, uz saglasnost mjesnog nadležnog organa unutrašnjih poslova, a eksplozivne terete, organ za poslove zdravstva, za radioaktivne terete, nadležni organ za poslove građenja i zaštite životnog okoliša, za zapaljive tekućine.

Član 29.
(Korištenje lučkih sadržaja)

- (1) Nadležni organ luke odnosno pristaništa, otvorene za javni promet, dužan je uz jednake uvjete omogućiti svakom fizičkom i pravnom licu korištenje sidrišta, pristanišnih mjesta, operativnih obala, lukobrana i drugih objekata u luci prema njihovoj namjeni i u granicama raspoloživih kapaciteta, ako ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) U pogledu korištenja lučkih sadržaja luke otvorene za međunarodni javni promet i plaćanja lučkih naknada za plovila drugih država, ista se izjednačavaju sa pravima plovila Bosne i Hercegovine, uz uvjet reciprociteta.
- (3) Odredbe stava (2) ovog člana primjenjuju se i na zimovnike koji se nalaze uz plovni put.

Član 30.
(Odobrenje za uplovljenje - isplavljenje)

(1) Brod odnosno plovilo koje dolazi iz druge države ne smije fizički saobraćati sa drugim plovilima, fizičkim ili pravnim licima na obali, prije nego što od nadležne kapetanije dobije odobrenje.

(2) Brod odnosno plovilo dužno je pri dolasku, odnosno odlasku iz luke odnosno pristaništa predati nadležnoj kapetaniji opću izjavu, a strani brod, odnosno plovilo još i izvod iz popisa posade i popis putnika.

(3) Strani brod, odnosno plovilo koje dolazi iz luka odnosno pristaništa Bosne i Hercegovine ne predaje u drugoj luci u Bosni i Hercegovini izvod iz popisa posade i popis putnika za ona lica koja se ne iskrcavaju niti ukrcavaju u toj luci.

Član 31.
(Neškodljiv prolaz stranog plovnog objekta)

(1) Svi strani plovni objekti imaju pravo prolaska teritorijalnim morem BiH, kako bi uplovili u neku od luka Bosne i Hercegovine, ili zbog popravke u luku u kojoj je brodogradilište, odnosno zbog isplavljanja u međunarodne vode.

(2) Zaustavljanje i sidrenje stranog plovnog objekta dopušteno je u izuzetnim situacijama:

- a) kvar na motorima ili nevolja na moru,
- b) pružanje pomoći ljudima, plovnim objektima ili zrakoplovima,
- c) izbjegavanje nevremena na otvorenom moru.

(3) Strani ribarski brod dužan je ploviti teritorijalnim vodama BiH, bez zaustavljanja i sidrenja, brzinom većom od 6 (šest) čvorova. Izuzetno, u vanrednim situacijama, uz odobrenje lučke kapetanije, može se usidriti u teritorijalnim vodama.

(4) O namjeri prolaska stranog ratnog broda kroz teritorijalne vode Bosne i Hercegovine izvjestit će, država vlasnica ratnog broda, Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine i to najmanje 24 sata prije uplovljavanja ratnog broda.

Član 32.
(Požar)

Ako u luci nastane požar ili druga nezgoda koja ugrožava sigurnost ljudskih života ili plovnih objekata nadležna kapetanija dužna je narediti najbližem ili drugom brodu da odmah krene na mjesto požara, odnosno nezgode radi spašavanja ugroženih ljudskih života, odnosno narediti zapovjedniku broda isplavljenje na određeno sidrište.

Član 33.
(Odgovornost za štete)

(1) Brod odgovara za štetu koju nanese operativnim obalama, lukobranima, lučkim uređajima i postrojenjima ili drugim objektima u luci.

(2) Brod ne odgovara za štetu iz stava (1) ovog člana jedino u mjeri u kojoj je šteta prouzrokovana krivicom organa u luci ili stanjem obala, lukobrana, uređaja i postrojenja.

(3) Pod odgovornošću broda iz stava (1) ovog člana podrazumijeva se odgovornost vlasnika broda ili brodarka.

Član 34.
(Održavanje reda)

(1) Nadležni organ upravljanja lukom dužan je starati se o održavanju propisanog reda u luci.

(2) Pod održavanjem reda iz prethodnog stava smatra se pružanje usluga u pogledu, pristajanja, sidrenja, izvezivanja, zaštite plovnih objekata od elementarnih nepogoda, čišćenje vodenog prostora (akvatorija) i operativnih obala, ukrcaj i iskrcaj i pretovar robe i putnika,

snadbijevanje plovila, uskladištenje robe i obavljanje privrednih djelatnosti u luci, prilagođavanje brzine plovidbe i održavanje luke.

(3) Zapovjednik broda, odnosno starješina plovnog sredstva, članovi posade i druga lica koja se nalaze u luci dužna su da se pridržavaju propisanog reda.

(4) Bliže propise o utvrđivanju reda u lukama i pristaništima donosi nadležno ministarstvo.

Član 35.

(Nadzor)

(1) Stalan nadzor nad održavanjem reda u luci, putem ovlaštenih radnika, obavlja kapetanija u cilju osiguranja primjene propisa koji se odnose na:

- a) plovidbu, pristajanje, privezivanje, odvezivanje i iskrcaj brodova i čamaca;
- b) ukrcaj i iskrcaj putnika i tereta;
- c) održavanje ivičnog obalnog pojasa;
- d) održavanje čistoće obala i voda od bilo kakvog zagađenja,

(2) Nadzor iz stava (1) ne isključuje vršenje inspekcijskog nadzora.

POGLAVLJE IV – SIDRIŠTA

Član 36.

(Sidrenje plovila)

Sidrenje brodova u luci odnosno pristaništu obavlja se na za to određenom mjestu i na način kojim se ne ugrožava sigurnost plovidbe.

Član 37.

(Sidrenje plovila za prijevoz opasnih materija)

Sidrenje brodova za prijevoz opasnih materija obavlja se na sidrištima koja su namijenjena isključivo za sidrenje tih plovila.

Odredbe člana 41. Zakona, u pogledu određivanja mjesta za pristajanje plovila u luci, odnose se i na sidrišta.

POGLAVLJE V - ZIMOVNICI I ZIMSKA SKLONIŠTA

Član 38.

(Položaj)

(1) Na unutrašnjim plovnim putevima postoje zimovnici i zimska skloništa.

(2) Zimovnik može biti u pristaništu kao objekt luke ili van luke.

(3) Zimsko sklonište može biti u luci, odnosno pristaništu, na riječnom rukavcu ili na drugim prirodno zaštićenim mjestima pored obale plovnog puta.

(4) Prostore za zimovnike i zimska skloništa i njihove kapacitete određuje kapetanija na zahtjev zainteresiranog brodarka.

Član 39.

(Uvjeti koje ispunjava zimovnik)

(1) Zimovnik ima:

- a) vodeni prostor (akvatorij) zaštićen od nailaska leda, velikih voda i vremenskih nepogoda;
- b) odgovarajuću dubinu vode kako u sredini, tako i uz obalu, ali ne manju od dubine u plovnom putu;

- c) uređene obale sa odgovarajućim prilazima za plovila i stepeništem;
- d) osiguran prostor za ulaz plovila, za plovidbu kroz zimovnik i za izvezivanje plovila;
- e) dovoljan broj propisanih uređaja za izvezivanje plovila (bitve, alke i sl.);
- f) odgovarajuće sanitarne uređaje (pitka voda, prostor za deponiranje otpadaka, sanitarni čvor i dr.);
- g) rasvjetu obale gdje se izvezuju plovila i rasvjetu kopnenih saobraćajnica;
- h) uređaje i sredstva za gašenje požara i za spasavanje plovila i ljudstva i prilazne puteve i veze sa naseljem.

(2) Zimsko sklonište mora ispunjavati uvjete iz stava (1) tč. a), b) i e) .

Član 40. (Iskorištavanje)

(1) Preduzeće ili drugo pravno lice koja iskorištava zimovnik, odnosno zimsko sklonište dužno je starati se o održavanju propisanog reda.

(2) Zapovjednik zimovnika, starješina plovila, članovi posade i druga lica koja se nalaze u zimovniku, odnosno zimskom skloništu dužna su se pridržavati propisanog reda, što se uređuje posebnim aktom o načinu održavanja reda i sigurnosti plovila, ljudi, tereta i imovine u zimovniku, odnosno zimskom skloništu, koji donosi nadležno ministarstvo.

POGLAVLJE VI – PRISTANIŠTE, PRISTAN, TOVARIŠTE

Član 41. (Pristanište)

(1) Pristaništa i pristani moraju ispunjavati uvjete sigurnosti plovidbe.

(2) Pristanište je vodeni i s vodom direktno povezani kopneni prostor s izgrađenim i neizgrađenim operativnim obalama, uređajima, postrojenjima i objektima namijenjenim za pristajanje, sidrenje, na kojem se vrši utovar, istovar, uskladištenje i druge manipulacije robom, ukrcaj i iskrcaj lica i stvari.

Član 42. (Pristan)

(1) Pristan je vodeni i s vodom direktno povezani kopneni prostor, van luke i pristaništa, određeno za pristajanje brodova, čamaca u javnom prijevozu lica i stvari - na kojima se vrši ukrcaj i iskrcaj putnika i članova posade.

(2) Pristani moraju ispunjavati osnovne uvjete za sigurnost plovidbe, putnika i robe i to:

- a) obilježen prostor koji mu pripada;
- b) najmanje jedan uređen prilaz-stepenište za ulazak-izlazak putnika i članova posade, osiguran rukohvatima;
- c) izgrađen dovoljan broj bitava za privez brodova-čamaca i drugih plovila;
- d) potrebne dubine koje ne smiju biti manje od dubina u plovnom putu;
- e) stalna i privremena sidrišta;
- f) sanitarne uređaje na kopnu, opremu i sredstva za prvu pomoć i spašavanje.

(3) Naprijed navedene uvjete neophodno je da sadrži tehnička dokumentacija.

Član 43.
(Uvjeti za tovarište)

- (1) Tovarište, mora ispunjavati osnovne uvjete za sigurno pristanjanje brodova, odnosno uskladištenje robe na kopnemom dijelu.
- (2) Tovarište može služiti za javni pretovar, odnosno za pretovar robe za sopstvene potrebe.
- (3) Skupština općine na zahtjev zainteresirane organizacije, odnosno preduzeća određuje mjesto i uvjete na kome će se nalaziti tovarište.
- (4) Zahtjevu iz prethodnog stava mora se priložiti saglasnost kapetanije i nadležnog organa za poslove vodoprivrede.
- (5) U saglasnosti iz prethodnog stava uređuje se za koji obim se može koristiti tovarište prema uvjetima koje ispunjava.

Član 44.
(Ostala pitanja)

Ostala pitanja u vezi sa lukama, pristaništima, pristanima i tovarištima, koja nisu definirana ovim zakonom, uredit će se posebnim zakonom.

POGLAVLJE VII- PLOVIDBA

Član 45.
(Pravila)

- (1) Plovidbu brodovima i drugim plovilima na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima Bosne i Hercegovine mogu obavljati pravna lica i fizička, na osnovu odredaba ovog zakona.
- (2) U plovidbi na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima moraju se primjenjivati propisana pravila plovidbe, signali i oznake koji su u funkciji sigurne plovidbe.
- (3) Strani brodovi i druga plovila mogu da plove plovnim putevima Bosne i Hercegovine na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe.
- (4) U druge plovne puteve Bosne i Hercegovine strani brodovi mogu da uplove samo na osnovu posebnog odobrenja koje izda nadležno ministarstvo.
- (5) Strano plovilo koje je zbog više sile ili druge nevolje prisiljeno skloniti se u unutrašnje ili pomorske vode Bosne i Hercegovine dužno je, o tome, čim prije obavijestiti nadležnu kapetaniju.
- (6) Bliže odredbe o pravilima plovidbe, uređajima, sredstvima, signalima i oznakama za obilježavanje plovnog puta propisuje nadležno ministarstvo.

POGLAVLJE VIII - PILOTAŽA

Član 46.
(Definicija)

- (1) Pilotaža je davanje stručnih savjeta zapovjedniku broda od strane stručnih lica- pilota u pogledu vođenja broda radi sigurne plovidbe u lukama, odnosno pristaništima, tjesnacima i drugim područjima unutrašnjih voda i obalnog mora Bosne i Hercegovine.
- (2) Poslove pilotaže u unutrašnjim vodama i obalnom moru Bosne i Hercegovine mogu da vrše strana pravna i fizička lica uz saglasnost nadležnog ministarstva.

Član 47.
(Uvjeti korištenja)

(1) Za brodove određene vrste i veličine nadležno ministarstvo može, ako je to potrebno radi sigurnosti plovidbe, odrediti luke, tjesnace i druga područja u unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima Bosne i Hercegovine na kojima je pilotaža obavezna.

(2) Pilotažom se može koristiti svaki brod pod jednakim uvjetima.

(3) U pogledu korištenja usluga pilotaže i plaćanja naknade za te usluge strani brodovi su izjednačeni sa domaćim brodovima pod uvjetom reciprociteta.

(4) Pilotaža broda ne oslobađa zapovjednika broda dužnosti da upravlja plovidbom i manevriranjem broda i odgovornosti koje iz toga nastanu.

(5) Brodar broda koji koristi usluge pilotaže odgovara za radnje i propuste pilota, jednako kao i za radnje i propuste člana posade svog broda.

POGLAVLJE IX - BROD

Član 48.
(Utvrđivanje sposobnosti za plovidbu)

(1) Brod je sposoban za plovidbu u određenim granicama plovidbe i za određenu namjenu ako:

- a) ispunjava propisane uvjete i tehnička pravila Agencije brodova u pogledu:
 - 1) smještaja lica na brodu i zaštiti ljudskih života;
 - 2) zaštite na radu članova posade i drugih lica zaposlenih na brodu;
 - 3) zaštite broda;
 - 4) zaštite tereta - stvari na brodu;
 - 5) zaštite okolice (plovnog puta, plovnih i drugih objekata, voda, obale i sl.) od zagađivanja opasnim i štetnim materijama (uljem, otpacima tečnih goriva i njihovim smjesama, otpadnim vodama i drugim otpadnim materijama, radioaktivnim i drugim sličnim otpacima) sa broda,
- b) ako ima propisani broj stručno osposobljenih članova posade;
- c) ako je smještaj i broj ukrcanih putnika na brodu u skladu sa:
 - 1) odredbama i uvjetima nevedenim u brodskim ispravama, knjigama i odobrenom tehničkom dokumentacijom broda;
 - 2) propisima kojima se uređuju uvjeti prijevoza putnika;
- d) ako je teret na brodu ukrcan, složen, raspoređen i osiguran pravilno i u skladu sa:
 - 1) odredbama i uvjetima navedenim u brodskim ispravama, knjigama i određenom tehničkom dokumentacijom broda;
 - 2) propisima kojima se uređuju uvjeti prijevoza tereta.

(2) Utvrđivanje sposobnosti brodova za plovidbu obavlja Agencija.

Član 49.
(Tehnički pregled)

(1) Sposobnost broda za plovidbu prema odredbama člana 48. tačka a) ovog zakona utvrđuje se obavljanjem tehničkog pregleda.

(2) Tehnički pregled obavlja Agencija.

(3) Sposobnost broda za plovidbu prema odredbama člana 48. ovog zakona provjerava se tehničkim nadzorom.

Član 50.
(Tehnički nadzor)

(1) Tehnički nadzor provodi Agencija.

(2) Tehnički nadzor broda obuhvata:

- a) odobravanje tehničke dokumentacije na osnovu koje se brod gradi ili prepravlja i tehničke dokumentacije na osnovu koje se izrađuje materijal, strojevi, uređaji i oprema koji su namijenjeni za gradnju, prepravku i popravak broda;
- b) tipsko odobrenje strojeva, uređaja i opreme namijenjene za ugradnju u brod;
- c) nadzor nad gradnjom i prepravkom broda koji se obavlja tokom njegove gradnje ili izvođenja radova na njegovoj prepravci i nadzor nad izradom materijala, strojeva, uređaja i opreme iz tačke a) koji se obavlja tokom njihove izrade, te nadzor nad izradom, ugradnjom i smještajem strojeva, uređaja i opreme u brod;
- d) pregled postojećih brodova, uključujući i nadzor nad izvođenjem popravki i obnavljanjem onih dijelova broda za koje je pregledom utvrđeno da ih treba popraviti ili obnoviti;
- e) utvrđivanje podobnosti organizacije brodarka brodova u pogledu sigurnog rada i zaštite okoliša prilikom korištenja brodova.

Član 51.
(Vrste pregleda)

Pregledi postojećih brodova mogu biti: osnovni, redovni, kontrolni i vanredni.

Član 52.
(Osnovni pregled)

Osnovni pregled je obavezan pregled kojem podliježe postojeći brod prije početka korištenja broda, a prilikom:

- a) upisa u upisnik brodova Bosne i Hercegovine;
- b) izmjene namjene, granica plovidbe ili drugih svojstava broda na koje se odnose odredbe tehničkih pravila.

Član 53.
(Redovni i kontrolni pregled)

Redovni pregledi su obavezni pregledi kojima podliježe postojeći brod u vremenskim razmacima propisanim tehničkim pravilima, a kontrolnim pregledom provjerava se pravilno održavanje broda.

Član 54.
(Vanredni pregled)

Vanredni pregled brodova obavlja se:

- a) poslije pretrpljene plovidbene nezgode, havarije ili utvrđenog nedostatka koji može utjecati na sposobnost broda za plovidbu;
- b) kad se obavljaju veći popravci ili obnova broda van zahtjeva koji proizlaze iz osnovnog, redovnog ili kontrolnog pregleda broda;
- c) kad je brod bio u raspremi duže od jedne godine;
- d) pri privremenoj promjeni namjene ili područja plovidbe;
- e) kad to za određeni brod zahtjevaju tehnička pravila Agencije;
- f) prilikom odgode redovnog pregleda, u skladu sa odredbama tehničkih pravila Agencije.

Član 55.
(Sposobnost za probnu plovidbu)

- (1) Pregled broda radi utvrđivanja njegove sposobnosti za obavljanje probne plovidbe je obavezan pregled kojem podliježe brod prije polaska na probnu plovidbu.
- (2) Obim pregleda treba biti takav da se sa sigurnošću može ustvrditi da brod udovoljava posebnim uvjetima propisanim za obavljanje probne plovidbe.
- (3) Odredbe prethodnih stavova primjenjuju se i na brod koji se gradi za stranog naručioca, obnavlja ili preinačuje u brodogradilištima Bosne i Hercegovine.

Član 56.
(Saglasnost za prepravke)

Nakon obavljenog nadzora nad gradnjom, odnosno prepravkom broda ili nakon obavljenog pregleda broda, ne smije se bez prethodne saglasnosti Agencije obavljati bilo kakve promjene ili prepravke strukture trupa broda, njegovih strojeva, uređaja i opreme, koje podliježu propisanim tehničkim pravilima Agencije.

Član 57.
(Tehnička pravila)

Obim i način obavljanja tehničkog nadzora nad brodovima, te rokovi obavljanja redovnih pregleda određuju se tehničkim pravilima.

Član 58.
(Stanje broda)

Stanje broda i njegove opreme treba održavati tako da brod u svakom smislu ostane sposoban za plovidbu bez opasnosti za brod, lica na brodu, stvari i životni okoliš.

Član 59.
(Oglašavanje sposobnosti za plovidbu)

- (1) Agencija može oglasiti brod sposobnim za plovidbu u određenim užim granicama ako se pregledom utvrdi da brod nije sposoban za plovidbu u granicama u kojima je do tada bila dozvoljena plovidba.
- (2) Agencija može oglasiti brod sposobnim, da izuzetno preduzme jedno ili više putovanja koja prelaze granice plovidbe u kojima je on ovlašten ploviti ako se na osnovu obavljenog pregleda iz člana 54. Zakona utvrdi da je brod sposoban za preduzimanje tih putovanja.
- (3) Plovidba u užim ili širim granicama prema odredbama stava (1) i (2) ovog člana može se uvjetovati ukrcavanjem manjeg broja putnika ili manje količine stvari od određenog broja putnika ili dopuštene količine stvari, te drugim uvjetima kojim se osigurava sigurna plovidba.
- (4) Agencija može brod koji nije putnički oglasiti sposobnim da u granicama unutrašnjih i pomorskih plovnih puteva prijevozi putnike na jednom ili više putovanja, ili za određeno vrijeme, ako je njegova sposobnost za plovidbu utvrđena prema odredbama ovog zakona i ako se pregledom utvrdi da brod udovoljava uvjetima za obavljanje takvog prijevoza putnika.
- (5) Bliže propise o određivanju imena, oznaka i znakova raspoznavanja brodova vođenju evidencije o imenima brodova, kao i obavljanju probne vožnje brodova unutrašnje i pomorske plovidbe donosi nadležno ministarstvo.

POGLAVLJE X – BAŽDARENJE BRODOVA

Član 60. (Definicija)

(1) Baždarenjem broda utvrđuje se najveća dopuštena istisnina, te istisnina za određene vodene linije, a baždarenjem teretnog broda i nosivost broda zavisno o uronjenju (gazu) broda.

(2) Baždarenje broda obavlja Agencija, prema tehničkim pravilima.

Član 61. (Obavezno baždarenje)

Prema odredbama ovog zakona baždarenju podliježe svaki brod koji se upisuje u upisnik brodova nadležne kapetanije Bosne i Hercegovine.

Član 62. (Ponovno baždarenje)

(1) Ponovno baždarenje broda obavlja se:

- a) ako su poslije baždarenja broda nastale promjene u rasporedu, konstrukciji, kapacitetu, upotrebi prostora, broju putnika koji je dopušten u prijevozu brodom, dodijeljenom nadvođu ili dopuštenom gazu broda, zbog kojih se na brodu mijenja njegova tonaža;
- b) ako se posumnja u pravilnost već obavljenog baždarenja;
- c) ako se brod unutrašnje plovidbe upisuje u upisnik pomorskih brodova i obrnuto.

(2) U slučaju ponovnog baždarenja prema odredbi tačke a) stava (1) ovog člana Agencija odlučuje da li se, zavisno o obavljenim prepravkama broda, ponovno baždarenje obavlja u cjelini ili djelimično.

(3) Ponovno baždarenje na osnovu tačke b) stava (1) ovog člana ne mogu obavljati lica koja su obavila prethodno baždarenje, u čiju se pravilnost posumnjalo.

POGLAVLJE XI – BRODSKE ISPRAVE I KNJIGE

Član 63. (Namjena)

(1) Brodske isprave brodova unutrašnje i pomorske plovidbe koje brodovi moraju imati služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.

(2) U brodske knjige koje brodovi moraju voditi unose se podaci o važnijim događajima na brodu i obavljenim radnjama na brodu.

Član 64. (Način vođenja i čuvanje)

(1) Brodske isprave i knjige propisane ovim zakonom moraju biti napisane na jezicima i pismima naroda Bosne i Hercegovine,

(2) Brodske isprave i knjige izdate na osnovu međunarodnih ugovora moraju uključivati i prijevod na službene jezike unutrašnje i pomorske plovidbe.

(3) Brodske isprave i knjige propisane ovim zakonom moraju se nalaziti na brodu u originalnom obliku i uvijek biti dostupne u svrhu provjere.

(4) Od zahtjeva iz prethodnog stava izuzete su brodske isprave i knjige brodova bez posade koje se ne moraju nalaziti na brodu, nego se moraju čuvati kod vlasnika broda.

(5) Brodske isprave stranih brodova izdate prema nacionalnom zakonu broda priznaju se, u pravilu uz uvjet reciprociteta.

Član 65.
(Brodska svjedodžba-upisni list)

(1) Brod unutrašnje plovidbe mora imati brodsku svjedodžbu, a brod pomorske plovidbe upisni list.

(2) Brodska svjedodžba ili upisni list sadrži sve podatke iz uložka glavne knjige upisnika brodova u koji je brod upisan, te podatke o njegovim tehničkim svojstvima, opremi i obavljenim pregledima broda.

(3) Brodskom svjedodžbom ili upisnim listom dokazuje se državna pripadnost broda, pravo i dužnost da brod vije zastavu Bosne i Hercegovine, vrsta i namjena broda, njegova sposobnost za plovidbu, plovna mreža na kojoj je ovlašten ploviti, broj putnika i količina stvari (tereta) koju brod smije prijevoziti.

(4) Brodsku svjedodžbu ili upisni list izdaje nadležna kapetanija unutrašnje ili pomorske plovidbe na osnovu potvrde o sposobnosti broda za plovidbu koju izdaje Agencija.

(5) Brodska svjedodžba ili upisni list na brodu bez posade može se zamijeniti natpisom na brodskom trupu ili na stalno pričvršćenoj tabli na trupu, koji mora sadržavati osnovne podatke iz brodske svjedodžbe.

(6) Važenje brodske svjedodžbe ili upisnog lista u pogledu sposobnosti broda za plovidbu traje do roka važenja naznačenog u svjedodžbi i može se produžiti najviše 90 dana.

(7) Produženje brodske svjedodžbe ili upisnog lista vrši Agencija po završenom pregledu, nakon isteka zadatog roka pregleda.

Član 66.
(Svjedodžba o baždarenju i ispravnosti radio uređaja)

(1) Brod unutrašnje i pomorske plovidbe mora imati svjedodžbu o baždarenju i svjedodžbu o ispravnosti radio uređaja.

(2) Svjedodžbu o baždarenju i svjedodžbu o ispravnosti radio uređaja izdaje Agencija na osnovu obavljenog baždarenja broda prema tehničkim pravilima.

(3) Svjedodžba o baždarenju na brodu bez posade može se zamijeniti natpisom na brodskom trupu ili stalno pričvršćenoj tabli koji moraju sadržavati tablicu krcanja iz svjedodžbe s fotokopijom ili ovjerenom kopijom te svjedodžbe koja se nalazi na brodu bez posade ili tegljaču odnosno potiskivaču.

Član 67.
(Unos i promjena podataka)

(1) Nadležna kapetanija koja izdaje brodsku svjedodžbu dužna je, po službenoj dužnosti, upise iz člana 65. stava (2) ovog zakona unijeti u brodsku svjedodžbu.

(2) Kad se brodu promijeni ime, luka upisa, tonaža, vrsta pogona, znak raspoznavanja, namjena ili područje plovidbe, mora mu se zamijeniti i brodska svjedodžba.

Član 68.
(Privremena svjedodžba)

(1) Privremenu svjedodžbu o sposobnosti broda unutrašnje i pomorske plovidbe za plovidbu mora imati brod kojem se, prema odredbama člana 59. stava (2) ovog zakona, sužavaju granice plovidbe u kojima je do tada mogao ploviti, ili za koji se utvrdi da je sposoban preduzeti jedno ili više određenih putovanja van granica plovidbe u kojima je bio ovlašten ploviti.

(2) Privremenu svjedodžbu o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za prijevoz putnika mora imati brod koji nije putnički brod za koji se, na osnovu člana 59. stav (4) ovog zakona, utvrdi

da je sposoban prevoziti putnike na određenim unutrašnjim plovnim putevima ili određenim mjestima na tim putevima, ili na jednom ili više određenih putovanja, ili na određeno vrijeme.

(3) Važenje privremene svjedodžbe o sposobnosti teretnog broda za prijevoz putnika koje je navedeno u svjedodžbi za jedno ili više određenih putovanja, može biti najduže godinu dana od posljednjeg pregleda cijelog broda.

(4) Važenje privremene svjedodžbe o sposobnosti teretnog broda za prijevoz putnika traje za vrijeme koje je navedeno u svjedodžbi, a najduže do protoka važenja svjedodžbe o sposobnosti broda za plovidbu.

(5) Svjedodžbu o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za probnu vožnju mora imati brod koji namjerava obaviti probnu plovidbu.

(6) Svjedodžbe iz stava (1), (2) i (5) izdaje Agencija na osnovu pregleda broda, obavljenog prema tehničkim pravilima.

Član 69. **(Popis posade)**

- (1) Brod unutrašnje i pomorske plovidbe koji ima ukrcanu posadu sadrži popis posade.
- (2) Popisom posade utvrđuje se koja su lica ukrcana na brod kao članovi posade, za kakve poslove i kakva je njihova stručna kvalifikacija.
- (3) Na popisu posade upisuje se dolazak broda u luku i njegov odlazak iz luke.
- (4) Popisom posade utvrđuje se i koji članovi porodice članova posade su ukrcani na taj brod.
- (5) Popis posade izdaje i ovjerava nadležna kapetanija.

Član 70. **(Obavezni brodski dokumenti)**

Brod unutrašnje i pomorske plovidbe mora obavezno posjedovati sljedeću osnovnu dokumentaciju:

- a) brodski dnevnik, ako ima vlastiti pogonski uređaj snage veće od 50 KW;
- b) zdravstveni dnevnik, ako ima posadu i istisninu veću od 50 tona;
- c) radio dnevnik, ako koristi instaliranu ili pokretnu radio stanicu;
- d) svjedodžbu o ispravnosti radio uređaja i licencu nadležnog državnog organa;
- e) brodsku svjedodžbu/upisni list;
- f) svjedodžbu o baždarenju.

Član 71. **(Posebni brodski dokumenti)**

Pored isprava navedenih u članu 62. do 70. ovog zakona, brodovi upisani u upisnik brodova moraju imati i voditi:

- a) isprave i knjige propisane međunarodnim konvencijama koje se odnose na dotični brod i dotično područje plovidbe;
- b) isprave i knjige koje propisuje Agencija, a kojima se dokazuje sposobnost broda za plovidbu ili druga njegova svojstva, odnosno isprave i knjige o važnim događajima na brodu, ukoliko nisu obuhvaćene tačkom 1. ovog člana.

Član 72. **(Oblik i sadržaj isprava i knjiga)**

(1) Nadležno ministarstvo propisuje sadržaj i oblik isprava i knjiga koje se izdaju na osnovu ovog zakona, ukoliko to nije propisano međunarodnim ugovorom, i to:

- a) Pravilnik o upisu brodova unutrašnje i pomorske plovidbe u određene upisnike, s podacima koji se unose u list A glavne knjige upisnika brodova, zbirka

- isprava, pomoćnim knjigama koje se vode uz upisnike brodova i obrascima tih isprava;
- b) Pravilnik o sadržini, obrascima i načinu vođenja brodskih isprava i knjiga brodova unutrašnje i pomorske plovidbe;
 - c) Pravilnik o cijenama obrazaca koje izdaju kapetanije.
- (2) Oblik isprava i knjiga koje izdaje i propisuje Agencija, izdaje Agencija, ako nisu propisani međunarodnom ugovorima.
- (3) Obrasci isprava i knjige koje izdaje Agencija objavljuju se u posebnom izdanju Agencije.
- (4) Rokovi važnosti, mogućnosti produženja važnosti i uvjeti pod kojima pojedine isprave gube vrijednost predviđeni su propisima koje donosi nadležno ministarstvo, odnosno tehničkim pravilima Agencije.

POGLAVLJE XII – PLUTAJUĆI OBJEKTI

Član 73. (Sposobnost za upotrebu)

Plutajući objekat je sposoban za upotrebu na plovnom putu za određenu lokaciju i za određenu namjenu pod uvjetom:

- a) da udovoljava odgovarajućim odredbama tehničkih pravila Agencije, u pogledu:
 - 1) zaštite ljudskih života;
 - 2) zaštite pri radu i smještaju posade i lica zaposlenih na objektu;
 - 3) smještaja drugih lica na objektu;
 - 4) zaštite objekta;
 - 5) zaštite tereta na objektu;
 - 6) zaštite okoliša od zagađivanja sa objekta.
- b) da ima propisani broj stručno osposobljenih članova posade i drugih lica zaposlenih na plutajućem objektu;
- c) da je smještaj i broj drugih lica u skladu sa:
 - 1) odredbama i uvjetima navedenim u ispravama, knjigama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji;
 - 2) propisima kojima se uređuju uvjeti boravka drugih lica na objektu.
- d) da je teret na objektu ukrcan, složen i osiguran pravilno u skladu sa:
 - 1) odredbama i uvjetima navedenim u ispravama, knjigama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji objekta;
 - 2) propisima kojima se uređuju uvjeti uskladištenja tereta;
- e) ako je na podesnom mjestu sigurno privezan, usidren ili položen na dno.

Član 74. (Utvrđivanje sposobnosti)

U pogledu utvrđivanja sposobnosti za upotrebu, baždarenje, tehnički nadzor i pregled plutajućeg objekta primjenjuju se odredbe člana 48. do 59. ovog zakona koje se odnose na brod, ako je plutajući objekat nosivosti preko 150 tona i ako ima sopstveni pogonski uređaj snage na pogonskoj osovini veći od 150 KW.

Član 75.
(Svjedodžba o sigurnosti)

Sposobnost plutajućeg objekta za upotrebu prema članu 74. ovog zakona utvrđuje se svjedožbom o sigurnosti plutajućeg objekta.

Član 76.
(Dokumenti)

(1) Plutajući objekat ima knjige, svjedodžbe i isprave kojima se dokazuju njegova specifična svojstva u skladu sa propisima.

(2) Na isprave i knjige plutajućih objekata primjenjuju se odredbe člana 70., člana 71. i člana 72. stav (1). tač. b) i c) ovog zakona.

Član 77.
(Odobrenje za postavljanje plutajućeg objekta)

(1) Vlasnik odnosno korisnik plutajućeg objekta mora imati odobrenje za mjesto priveza odnosno sidrenja objekta, odnosno za njegovo polaganje na dno.

(2) Odobrenje iz stava (1) izdaje nadležna kapetanija uz prethodno pribavljeno mišljenje organa nadležnog za poslove vodoprivrede.

Član 78.
(Upis u knjigu evidencije)

(1) Plutajući objekti upisuju se u knjigu evidencije plutajućih objekata (očevidnik) koji vodi nadležna kapetanija za objekte koji se nalaze na njenom području.

(2) Zahtjev za upis plutajućeg objekta u knjigu evidencije mora se podnijeti u roku od 15 dana od dana izvršenog osnovnog, odnosno redovnog pregleda plutajućeg objekta.

(3) Bliže propise o utvrđivanju sposobnosti za plutanje plutajućih objekata unutrašnje i pomorske plovidbe donosi nadležno ministarstvo.

Član 79.
(Pontonski mostovi)

(1) Na unutrašnjim plovnim putevima mogu se postavljati pontonski mostovi, koji moraju imati plovidbene otvore.

(2) Bliže propise o načinu postavljanja pontonskih mostova, te o uvjetima plovidbe kroz otvore pontona pontonskog mosta donosi nadležno ministarstvo.

POGLAVLJE XIII - ČAMCI

Član 80.
(Sposobnost za plovidbu)

Čamac ili brodica je sposobna za plovidbu i određenu namjenu ako je utvrđena njegova sposobnost za plovidbu u pogledu njegove konstrukcije, plovnih svojstava, porivnih i drugih uređaja i opreme.

Član 81.
(Plovidbena dozvola)

(1) Isprava o sposobnosti čamca ili brodice za plovidbu koju izdaje strana država priznaje se na teritoriji Bosne i Hercegovine pod uvjetima reciprociteta.

(2) Ako čamac ili brodica, koji nije evidentiran na teritoriji Bosne i Hercegovine pripada stranom državljaninu koji nema boravište u Bosni i Hercegovini, a čamac nema isprave o sposobnosti za plovidbu, nadležna kapetanija zabranit će plovidbu čamcu dok se tehničkim pregledom čamca ne utvrdi njegova sposobnost za plovidbu i izda privremena plovidbena dozvola.

(3) Odredba stava (2) ovog člana primjenjuje se i na čamac ili brodicu čije stanje očigledno ne odgovara ispravi o njegovoj sposobnosti za plovidbu.

Član 82. **(Vrste čamaca-brodica)**

Prema namjeni čamac ili brodica može biti:

- a) za privredne svrhe: prijevoz putnika i stvari, ribolov, vađenje građevinskog materijala iz korita odnosno dna mora,
- b) za neprivredne svrhe: za lične potrebe, sport, rekreaciju i razonodu;
- c) za javne svrhe: inspeksijski i carinski nadzor, policijski nadzor, vatrogasnu službu i dr.

Član 83. **(Utvrđivanje sposobnosti)**

- (1) Sposobnost čamca za plovidbu utvrđuje pravni subjekt koga ovlasti nadležno ministarstvo (u daljem tekstu: pravni subjekt) i o tome vlasniku čamca izdaje odgovarajuće uvjerenje, a izuzetno, kada se radi o rekonstrukciji ili promjeni namjene čamca pregled vrši Agencija.
- (2) Pomorski čamci i čamci unutrašnje plovidbe podliježu osnovnom, redovnom i vanrednom pregledu za utvrđivanje sposobnosti čamaca za plovidbu,
- (3) O izvršenom pregledu sačinjava se propisani zapisnik, na osnovu koga se izdaje uvjerenje o sposobnosti za plovidbu.
- (4) Za pregled čamca plaća se naknada.
- (5) Bliže propise o visini naknade za utvrđivanje sposobnosti čamaca za plovidbu na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima donosi nadležno ministarstvo.

Član 84. **(Baždarenje)**

- (1) Čamac mora biti baždaren.
- (2) Baždarenje čamca obavlja se prema tehničkim pravilima Agencije.
- (3) Ako se popravkom ili prepravkom čamca mijenja njegova tonaža taj se čamac mora ponovo baždariti.
- (4) Baždarenje čamca obavlja pravni subjekt koji izdaje svjedožbu o baždarenju.
- (5) Za baždarenje čamaca plaća se naknada.
- (6) Bliže propise o visini naknade za baždarenje čamaca i o obrascu svjedožbe o izvršenom baždarenju čamca za plovidbu na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima donosi nadležno ministarstvo.

Član 85. **(Upravljanje)**

Čamcem za privredne svrhe, javne svrhe i neprivredne svrhe, dužem od tri metra, može upravljati lice koje je osposobljena za upravljanjem čamcem.

Član 86.
(Način označavanja)

- (1) Odredbe člana 70. do 72. ovog zakona ne odnose se na:
- a) čamce koji pripadaju brodu ili drugom plovnom objektu;
 - b) sportske, veslačke čamce, kajake, kanue i slične plovne objekte.
- (2) Čamci iz stava (1), tačka a) ovog člana moraju imati atest Agencije i nositi ime ili oznaku broda, a čamci iz stava (1), tačka b) ovog člana moraju imati registraciju sportskog društva kome pripadaju.

Član 87.
(Pravilnici)

Bliže propise o načinu utvrđivanja sposobnosti čamaca za plovidbu, upis i evidenciju, oblik i sadržaj plovidbene dozvole, uvjete i način osposobljavanja lica za upravljanje čamcem donosi nadležno ministarstvo i to kroz:

- a) Pravilnik o utvrđivanju sposobnosti čamaca za plovidbu na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima;
- b) Pravilnik o upisu čamaca, izdavanju plovidbene dozvole i o označavanju čamaca registarskim oznakama;
- c) Pravilnik o načinu polaganja ispita i načinu izdavanja uvjerenja za zvanje upravljača čamca.

POGLAVLJE XIV – POSADA BRODA

Član 88.
(Opći uvjeti)

- (1) Posadu broda čine lica ukrcana za obavljanje poslova na brodu i upisana u popis posade.
- (2) Za obavljanje poslova kojima se osigurava plovidba, brod mora imati odgovarajući broj članova posade s propisanom stručnom spremom.
- (3) Bliže propise o broju članova posade, stručnoj spremi i uvjetima za sigurnu plovidbu, koje mora imati brod unutrašnje i pomorske plovidbe, donosi nadležno ministarstvo.

Član 89.
(Zvanja i ovlaštenja)

- (1) Član posade broda koji obavlja poslove kojima se osigurava plovidba može biti lice koje za to ima odgovarajuće zvanje i ovlaštenja.
- (2) Zvanje članova posade brodova stiče se položenim odgovarajućim ispitom za određeno zvanje.
- (3) Osim ovlaštenja za obavljanje poslova odgovarajućeg zvanja iz stava (1) ovog člana, članovi posade mogu sticati i posebna ovlaštenja.
- (4) Posebna ovlaštenja iz stava (3) ovog člana stiču se položenim odgovarajućim ispitom.
- (5) Ovlaštenje za obavljanje poslova na brodu može se dati samo licu koje je fizički i duševno sposobno obavljati posao na brodu, što se utvrđuje ljekarskim pregledom i kontrolira periodičnim pregledom.
- (6) Bliže propise o uvjetima za sticanje zvanja člana posade, polaganje stručnog ispita i izdavanje ovlaštenja za obavljanje poslova osiguranja plovidbe, donosi nadležno ministarstvo.

Član 90.
(Zdravstvena sposobnost)

(1) Član posade koji je umoran ili bolestan, odnosno u psihofizičkom stanju da je nesposoban za sigurno obavljanje rada na brodu, kao i član posade koji je pod utjecajem psihoaktivnih supstanci, ne smije obavljati poslove na brodu.

(2) Zdravstveno sposobnim za rad na brodu smatra se lice koje ne boluje od bolesti koje ga čini nesposobnim ili neprikladnim za takav rad, ili od bolesti koja bi se pogoršala tim radom ili bi se moglo ugroziti zdravlje drugih lica, kao i lice koje nema fizičkih mana koje bi bile neprikladne za rad na brodu.

(3) Sluh i vid lica zaposlenog na brodu kao i razlikovanje boja moraju biti takvi da omogućavaju uspješno obavljanje određenih poslova na brodu.

Član 91.
(Zdravstveni pregledi)

(1) Zdravstvena sposobnost članova posade utvrđuje se ljekarskim pregledom prije ukrcaja na brod i povremenim ljekarskim pregledima za vrijeme trajanja zaposlenja na brodu.

(2) Lica koja se predviđaju za rad na brodu, odnosno članovi posade koji rade na radnim mjestima za koje se zahtijevaju posebni zdravstveni uvjeti i psihofizičke sposobnosti, dužna su se podvrgnuti i odgovarajućim specijalističkim pregledima.

Član 92.
(Povremeni zdravstveni pregledi)

(1) Povremeni zdravstveni pregled člana posade obavezno se obavlja po isteku roka od najviše dvije godine od dana posljednjeg ljekarskog pregleda.

(2) Zdravstveni pregled obavlja se i onda kada član posade mijenja vrstu posla na brodu poslije nesretnog slučaja, druge nezgode člana posade, poslije brodoloma ili druge nezgode broda, te na zahtjev zapovjednika broda i kapetanije, kao i na osnovu ličnog zahtjeva člana posade.

Član 93.
(Imunizacija)

Svi članovi posade podliježu obaveznoj imunizaciji protiv boginja i drugih zaraznih bolesti za koje je to određeno međunarodnim zdravstvenim ugovorima i konvencijama, kao i protiv zaraznih bolesti za koje je propisana obavezna imunizacija. Za svakog člana posade mora biti utvrđena krvna grupa.

Član 94.
(Revizija zdravstvenog pregleda)

Ako lice koje se želi zaposliti u svojstvu člana posade ili koje je već zaposlena u tom svojstvu, smatra da ljekarski nalaz ne odgovara njegovom stvarnom zdravstvenom stanju, može zahtijevati da novi ljekarski pregled obavi ljekarska komisija čiji ljekari nisu zaposleni u zdravstvenoj ustanovi koja je obavila pregled, kojim to lice nije zadovoljno.

Član 95.
(Način obavljanja zdravstvenog pregleda)

(1) Brodar je dužan organizirati zdravstvene preglede članova posade i o njima voditi propisanu evidenciju.

(2) Troškove zdravstvenih pregleda iz čl. 91. i 92. ovog zakona i imunizacije članova posade snosi brodar.

(3) Bliže propise o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti člana posade i nadležne zdravstvene ustanove za pregled propisat će nadležni organ iz oblasti zdravstva, uz mišljenje nadležnog ministarstva.

Član 96. (Dužnosti)

Član posade obavlja poslove na brodu u skladu sa svojim dužnostima propisanim zakonom i pravilima plovidbe, na način da ne dovede u opasnost sigurnost prometa ili oštetiti brod ili stvari na njemu ili ugrozi sigurnost putnika na brodu ili ostalih članova posade i okolicu od zagađivanja opasnim i štetnim materijama (uljem, otpacima tečnih goriva i njihovim smjesama, otpadnim vodama i drugim otpadnim materijama, te radio aktivnim i sličnim otpacima) sa broda.

Član 97. (Brodaska straža)

- (1) Član posade broda za obavljanje straže ne smije napustiti mjesto i prostoriju u kojoj se obavlja straža, bez odobrenja dežurnog oficira.
- (2) Oficir straže za vrijeme straže ne smije napustiti svoje mjesto na straži, bez odobrenja zapovjednika.

Član 98. (Neprekidna straža)

- (1) Brod koji stoji na plovnom putu mora imati neprekidnu stražu.
- (2) Brod koji stoji van plovnog puta ili koji je vezan uz obalu ne mora imati stražu, osim ako to zahtijevaju lokalne okolnosti ili ako to propiše nadležna kapetanija.

Član 99. (Automatsko ili ručno kormilarenje)

- (1) U predjelima vrlo gustog prometa, u uvjetima ograničenja vidljivosti i u svim ostalim opasnim plovidbenim situacijama, kad se upotrebljava uređaj za automatsko kormilarenje, treba postojati direktna mogućnost preuzimanja kormilarenja od dežurnog oficira i kormilara.
- (2) Prebacivanje od automatskog na ručno kormilarenje i obratno treba obaviti lično dežurni oficir straže na mostu.

Član 100. (Brodarska-pomorska knjižica)

Na brod, kao član posade, može se ukrcati samo lice koje ima brodarsku knjižicu, odnosno pomorsku knjižicu, izdatu na način utvrđen važećim propisima o putnim ispravama.

Član 101. (Povratno putovanje)

- (1) Ako član posade broda za vrijeme trajanja, odnosno nakon prestanka zaposlenja bude iskrcan sa broda van njegove luke ukrcaja, brodar mu je dužan osigurati povratak u luku njegovog ukrcaja, a ako to brodar ne učini, povratno putovanje u luku ukrcaja dužno je osigurati diplomatsko, odnosno konzularno predstavništvo Bosne i Hercegovine, na teret brodara broda s kojeg je takav član posade iskrcan.
- (2) Odredbe stava (1) ovog člana odnose se i na članove porodica iskrcanog člana posade broda koji su zajedno sa njim plovili.

Član 102. (Troškovi)

- (1) Troškove povratnog putovanja člana posade broda snosi brodar.
- (2) Odredbe iz stava (1) ovog člana odnose se i na članove porodice iskrcanog člana posade broda unutrašnje plovidbe.
- (3) Povratno putovanje smatra se osiguranim i ako je članu posade broda osiguran odgovarajući posao na brodu koji plovi u luku njegovog ukrcaja.
- (4) U slučaju iz stava (3) ovog člana članu posade pripada i naknada za posao koji je obavljao na brodu.
- (5) Brodar ima pravo povrata sredstava utrošenih za plaćanje troškova povratnog putovanja od člana posade broda, koji se bez odobrenja iskrca sa broda i time svojom voljom dovede do prestanka zaposlenja, ili koji se iskrca sa broda zbog ozljede ili oboljenja, koje je sebi prouzrokovao namjerno ili grubom nepažnjom.
- (6) Troškovi povratnog putovanja člana posade broda obuhvataju troškove za smještaj, hranu i prijevoz člana posade od trenutka njegovog iskrcaja sa broda do trenutka njegova povratka u luku ukrcaja, odnosno u mjesto njegovog prebivališta.
- (7) Odredbe čl.100. i 101. ovog zakona primjenjuju se i na strance koji su članovi posade broda, uz uvjet reciprociteta.
- (8) U stranim lukama član posade broda koji je državljanin Bosne i Hercegovine, može se, radi zaštite svojih prava i interesa iz radnog odnosa obraćati diplomatskim i konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine.

Član 103. (Obaveze obavještanja)

- (1) Član posade broda dužan je odmah obavjestiti zapovjednika odnosno dežurnog oficira:
 - a) o svakom vanrednom događaju koji bi mogao ugroziti sigurnost broda, putnika, drugih lica ili stvari na brodu, te zagaditi okoliš opasnim i štetnim materijama sa broda;
 - b) kad ustanovi da na plovnim putevima pojedini svjetionici i svjetla ne rade, odnosno oznake ili plutače nisu na svome mjestu.
- (2) O neispravnostima iz stava (1) tačka b) ovog člana zapovjednik broda, bez odgađanja, dužan je obavjestiti nadležnu kapetaniju.
- (3) U slučaju opasnosti brodoloma ili druge plovidbene nezgode članovi posade broda dužni su preduzeti sve potrebne mjere za spašavanje broda, putnika, drugih lica na brodu i stvari te zaštitu životnog okoliša dok zapovjednik broda ne naredi da se brod napusti.

Član 104. (Nadoknada štete)

- (1) Brodar je dužan članu posade i njegovoj porodici nadoknaditi štetu nastalu nad stvarima namijenjenim za njegovu ličnu upotrebu na brodu, a koje su mu uništene ili oštećene pri brodolomu ili drugoj havariji broda.
- (2) Članu posade koji je zaposlen kod broдача, u slučaju brodoloma mora se isplatiti naknada za svaki dan trajanja nezaposlenosti u visini ugovorene plate.
- (3) Kod povratnog putovanja člana posade broda, koji je pretrpio brodolom, primjenjuju se odredbe čl. 101. i 102. ovog zakona.

Član 105. (Odgovornost broдача)

- (1) Za štetu nastalu zbog fizičke ozljede ili smrti člana posade broda odgovara brodar ako je fizička ozljeda ili smrt nastala njegovom krivicom ili krivicom lica za koje brodar odgovara.

(2) Krivica broдача se pretpostavlja, dok se protivno ne dokaže, ako su smrt ili fizička ozljeda člana posade nastupili neposredno ili posredno zbog brodoloma, sudara, nasukanja, eksplozije, požara ili mana broda.

POGLAVLJE XV – ZAPOVJEDNIK BRODA

Član 106. (Opće odredbe)

(1) Zapovjednik broda zapovijeda posadom i svim drugim licima koja se trenutno nalaze na brodu.

(2) Zapovjednik broda registriranog u Bosni i Hercegovini mora biti državljanin BiH.

(3) Zapovjednika broda imenuje i razrješava dužnosti brodar.

(4) Zapovjednika broda u slučaju spriječenosti, odsutnosti ili smrti, zamjenjuje sa svim njegovim ovlaštenjima, po rangu najstariji oficir službe palube, koji mora biti državljanin Bosne i Hercegovine.

Član 107. (Odgovornosti)

(1) Zapovjednik broda odgovoran je za sigurnost broda i red na brodu i u granicama određenim ovim zakonom i drugim propisima, vrši javna ovlaštenja na brodu i zastupa broдача.

(2) Ako je zapovjednik strane jahte, upisane u upisnik brodova Bosne i Hercegovine, strano fizičko lice ili lice bez državljanstva, javna ovlaštenja iz stava (1) ovog člana vrši najstariji oficir palube.

(3) Ako brod sa vlastitim pogonom tegli ili potiskuje druge brodove, zapovjednik tog broda je rukovodilac cijelog sastava.

(4) Zapovjednik čelnog broda s vlastitim pogonom koji daje zapregu drugim brodovima u teglju rukovodilac je cijelog sastava.

Član 108. (Dužnosti)

(1) Zapovjednik broda dužan je brinuti se o snadbijevanju broda, o brodskoj dokumentaciji, o njegovom održavanju, o održavanju i ispravnom stanju trupa broda, strojeva, uređaja i opreme, o sigurnosti brodskih uređaja za ukrcaj i iskrcaj putnika, opasnih i ostalih stvari, o pravilnom ukrcaju, slaganju, prijevozu i iskrcaju stvari, o pravilnom ukrcaju, smještaju i iskrcaju putnika i o izvršavanju svih zadataka vezanih za plovidbu.

(2) Zapovjednik broda dužan je u propisanim rokovima obavljati vježbe s čamcima i ostalim sredstvima za spašavanje, te uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara.

(3) Zapovjednik broda dužan je za vrijeme plovidbe biti na brodu.

(4) Zapovjednik broda dužan je prije polaska na put provjeriti ispravnost broda i količinu zaliha koja mu omogućava da obavi određeno putovanje i osigura da se sve propisane isprave i knjige, te članovi posade nalaze na brodu, a pri prijevozu putnika, lično utvrditi jesu li preduzete sve mjere za sigurnost putnika.

(5) Zapovjednik broda sa vlastitim pogonom dužan je prije polaska na put, brodovima u teglju, odnosno potiskivanom sastavu provjeriti ispravnost i sposobnost za izvršavanje određenog putovanja.

Član 109. **(Zapovjedanje)**

- (1) Zapovjednik broda, odnosno oficir palube u smjeni koji upravlja vođenjem broda dužan je preduzimati sve mjere potrebne za sigurnost broda i plovidbe.
- (2) Zapovjednik broda i lice koje ga u smjeni zamjenjuje odgovorni su, svaki za svoje smjene, za sigurnost broda i plovidbe.
- (3) Zapovjednik broda dužan je lično rukovoditi brodom kad god to zahtijeva sigurnost broda, a posebno kad brod ulazi u luku, kanal ili kad izlazi iz njih, te za slabe vidljivosti ili magle i kad to zahtijeva sigurnost brodova u teglju ili potiskivanju.
- (4) Prisutnost peljara na brodu ne oslobađa zapovjednika broda odgovornosti za upravljanje brodom.

Član 110. **(Mjere spašavanja)**

- (1) Ako nastupe događaji koji brod ili lica na njemu dovedu u opasnost, zapovjednik broda dužan je preduzeti sve mjere spašavanja lica i uklanjanje opasnosti za lica i stvari na brodu, te zaštitu životnog okoliša.
- (2) Ako je u slučaju iz stava (1) ovog člana potrebno žrtvovati brod ili oštetiti teret ili druge stvari na brodu, zapovjednik broda dužan je žrtvovati ili oštetiti teret, druge stvari i brodske uređaje ili opremu koji nisu nužni za plovidbu ili dijelove broda čije je žrtvovanje ili oštećenje manje štetno za brodaru i lica zainteresirana za teret na brodu.
- (3) Obaveze iz st. (1) i (2) ovog člana odnose se i na brodove u teglju ili potiskivanju.

Član 111. **(Spašavanje putnika i dokumentacije)**

- (1) Ako su u slučaju opasnosti za brod sve mjere preduzete za spašavanje broda ostale bez uspjeha i ako je propast broda neizbježna, zapovjednik broda dužan je prije svega preduzeti mjere potrebne za spašavanje putnika i drugih lica na brodu, ukloniti brod prije potonuća s plovnog puta ako je to moguće, te narediti da se brod napusti.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana zapovjednik broda dužan je preduzeti sve mjere potrebne za spašavanje broskog dnevnika, a ako okolnosti slučaja dopuštaju i mjere za spašavanje drugih brodskih knjiga, brodskih isprava i karata dotičnog putovanja i gotovog novca brodske blagajne.
- (3) Zapovjednik broda smije napustiti brod tek pošto je, u granicama stvarnih mogućnosti, preduzeo sve mjere iz stava (1) i (2) ovog člana.

Član 112. **(Vanredni događaji)**

- (1) Ako se na brodu desi događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe ili ako se desi vanredan događaj u brodu putnicima, drugim licima ili stvarima na brodu, ili ako se opazi zagađivanje uljem, opasnim hemikalijama i štetnim materijama na plovnom putu, zapovjednik broda dužan je opis tog događaja, odnosno bilješku o opaženom zagađivanju na plovnom putu, odmah unijeti u brodski dnevnik.
- (2) Zapovjednik broda iz stava (1) ovog člana dužan je o tim događajima odmah radio-vezom podnijeti izvještaj nadležnoj kapetaniji najbliže obalne države;
- (3) Ako se događaj iz stava (1) ovog člana desio za vrijeme plovidbe, zapovjednik broda je dužan izvještaj o događaju, zajedno sa izvodom iz broskog dnevnika, podnijeti u roku iz stava (2) ovog člana kapetaniji u luci u koju brod najprije uplovi, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine ako se brod nalazi u inozemstvu.

(4) Zapovjednik broda iz stava (1) ovog člana mora unijeti u brodski dnevnik rođenje i smrt lica na brodu, naznačavajući mjesto i koordinatnu poziciju broda, te vrijeme rođenja, odnosno smrti, kao i primiti izjavu posljednje volje umirućeg, koju potpisuju svjedoci, navodeći vrijeme izjave posljednje volje. Navedene podatke potpisuju svjedoci.

(5) Zapovjednik broda dužan je o činjenici rođenja ili smrti, kao i o primanju izjave posljednje volje, sastaviti zapisnik i dostaviti ga nadležnom organu u prvoj luci Bosne i Hercegovine u koju stigne, a u inozemstvu najbližem diplomatskom, ili konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine.

(6) Detaljno uputstvo postupaka u slučajevima rođenja ili smrti, pronalaska napuštenog novorođenog djeteta, primanja izjave posljednje volje umirućeg i postupke s imovinom umrlih lica na brodu napisat će ministar.

Član 113. **(Obavještanje o opasnosti)**

(1) Zapovjednik broda obavezan je putem radio veza odaslati obavještenje pomorskoj upravi najbliže kapetanije o bilo kojoj neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe na koju naiđe, a posebno ako opazi promjene na plovnom putu, naiđe na zagađivanje uljem, opasnim hemikalijama i štetnim materijama, opasan led, snažnu oluju, ili na vjetar snage 10 ili više bofora po Beaufortovoj ljestvici, a za koji nije bilo primljeno upozorenje o oluji.

(2) Zapovjednik broda dužan je bilješku o datom obavještenju iz stava (1) ovog člana unijeti u brodski dnevnik.

Član 114. **(Održavanje reda)**

(1) Zapovjednik broda ovlašten je i dužan svim licima na brodu izdavati naredbe kojima se osigurava brod i njegova plovidba i održavanje reda na brodu te nadzirati izvršenje izdatih naredbi.

(2) Radi sigurnosti na brodu zapovjednik može držati na brodu potrebno vatreno oružje, dok članovi posade broda ne smiju na brodu imati oružje.

Član 115. **(Sloboda kretanja)**

(1) Zapovjednik broda ima pravo za vrijeme plovidbe ograničiti slobodu kretanja na brodu svakom licu koje teže ugrozi sigurnost broda, članova posade, putnika i drugih lica, stvari na brodu i okoliša zagađivanjem uljem, opasnim hemikalijama ili štetnim materijama.

(2) Sloboda kretanja može se ograničiti samo ako je to nužno radi sigurnosti putnika i drugih lica i stvari na brodu ili radi zaštite broda, ili zaštite životnog okoliša.

(3) Ovlaštenja iz st. (1) i (2) ovog člana odnose se i na brod u teglju, potiskivanju ili tankerima.

(4) Mjere iz st. (1), (2) i (3). ovog člana unose se u brodski dnevnik s obrazloženjem.

Član 116. **(Narušavanje sigurnosti plovidbe)**

Zapovjednik broda ima pravo člana posade broda, koji narušava sigurnost plovidbe, suspendirati s posla, a prema potrebi i iskrcati ga sa broda, u prvoj luci u koju brod uplovi.

Član 117.
(Krivična djela za vrijeme plovidbe)

(1) Ako za vrijeme putovanja član posade broda, putnik ili drugo lice na brodu izvrše krivično djelo zapovjednik broda dužan je preduzeti, prema okolnostima, mjere potrebne da se spriječi ili ublaži nastupanje štetnih posljedica tog djela i da se počinitelj pozove na odgovornost.

(2) Ako postoji opasnost da izvršilac ponovi djelo ili da pobjegne, zapovjednik broda naredit će da se izvršiocu krivičnog djela ograniči sloboda kretanja na brodu ili da se liši slobode: ispitivanjem izvršioca, svjedoka i oštećenika, utvrde sve okolnosti pod kojima je djelo izvršeno i posljedice koje su nastupile; o svakom saslušanju sastaviti zapisnik; kao dokaze uzeti na čuvanje predmete na kojima ili kojima je krivično djelo izvršeno, odnosno na kojem su tragovi izvršenog djela vidljivi, te da se preduzmu druge mjere radi utvrđivanja okolnosti pod kojima je krivično djelo izvršeno.

(3) Ako se brod nalazi u inozemstvu, zapovjednik broda dužan je o izvršenom krivičnom djelu podnijeti izvještaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine u državi u čiju luku brod uplovi. Zapovjednik broda dužan je s izvršiocom krivičnog djela postupiti prema uputstvima diplomatskog ili konzularnog predstavništva Bosne i Hercegovine.

(4) Nakon dolaska u luku Bosne i Hercegovine u koju brod najprije uplovi, zapovjednik broda dužan je izvršioca krivičnog djela predati organu unutrašnjih poslova u toj luci s pisanim izvještajem o izvršenom krivičnom djelu, zapisnicima i predmetima iz stava (2) ovog člana.

(5) Odredbe st. (1) do (4) ovog člana odnose se i na brod u teglju ili potiskivanju.

(6) Mjere iz st. (2) do (4) ovog člana unose se u brodski dnevnik s obrazloženjem.

Član 118.
(Samovoljno napuštanje broda)

(1) Ako bilo koji član posade broda samovoljno napusti brod, zapovjednik broda dužan je napuštanje broda prijaviti nadležnoj kapetaniji, odnosno u stranoj zemlji diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine.

(2) Zapovjednik broda dužan je sastaviti zapisnik i utvrditi koje su stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod ili preminuo ostale na brodu. Zapisnik se sastavlja u prisutnosti dvojice svjedoka, a potpisuje ga zapovjednik broda i svjedoci.

(3) Službenu zabilješku o samovoljnom napuštanju broda i o stvarima člana posade koje su ostale na brodu i njihovoj predaji nadležnom organu Bosne i Hercegovine, zapovjednik broda dužan je unijeti u brodski dnevnik.

(4) Organ, odnosno organizacija koja u luci primi lične stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod predat će ih njegovoj užoj porodici ili roditeljima, a ako njih nema licu koje odredi nadležni organ staratelja.

Član 119.
(Pojam samovoljnog napuštanja broda)

(1) Smatra se da je član posade samovoljno napustio brod ako se nije vratio na brod do odlaska broda iz luke.

(2) Ako je član posade bio spriječen da se vrati na brod do odlaska broda iz luke, smatra se da je samovoljno napustio brod ako se u roku od tri dana, od dana odlaska broda iz luke, ne javi nadležnoj kapetaniji.

**DIO TREĆI - DRŽAVNA PRIPADNOST I IDENTIFICIRANJE BRODA, UPIS I
BRISANJE BRODOVA, PLUTAJUĆIH OBJEKATA I ČAMACA**

POGLAVLJE I – DRŽAVNA PRIPADNOST I IDENTIFICIRANJE BRODA

**Član 120.
(Definicija)**

(1) Upisom u odgovarajući upisnik brodova Bosne i Hercegovine, odnosno izdavanjem brodske svjedodžbe, od strane nadležne kapetanije, brod stiče državnu pripadnost Bosne i Hercegovine.

(2) Za vrijeme plovidbe brodovi, plovna sredstva, čamci i drugi plovni objekti su obavezni viti zastavu Bosne i Hercegovine.

(3) Pravo i dužnost iz stava (2) ovog člana ne odnosi se na plovila bez posade.

**Član 121.
(Zastava)**

(1) Istaknuta zastava Bosne i Hercegovine je znak državne pripadnosti broda.

(2) Zastava Bosne i Hercegovine na brodu ima izgled zastave Bosne i Hercegovine, s tim da je odnos njene širine i dužine 1 : 1,5.

**Član 122.
(Ime i oznaka)**

(1) Brod koji je upisan u upisnik osim tegljenice, potisnice, plutajućeg objekta i čamca mora imati ime.

(2) Tegljenica, potisnica, plutajući objekat i čamac, upisani u odgovarajući upisnik moraju imati oznaku, a mogu imati i ime.

(3) Dva broda ne mogu imati isto ime, a dvije tegljenice, potisnice, dva plutajuća objekta i dva čamca ne mogu imati istu oznaku.

(4) Bliže propise o određivanju imena i oznaka brodova, te pozivnih znakova brodova, o isticanju i vijenju zastave i isticanju oznaka na brodovima unutrašnje i pomorske plovidbe donosi nadležno ministarstvo.

**Član 123.
(Luka upisa)**

(1) Brod mora nositi ime luke upisa.

(2) Luka upisa je luka koja se kao matična luka evidentira u upisnik brodova.

**Član 124.
(Pozivni znak)**

(1) Svaki brod, plutajući objekt ili čamac, koji posjeduje fiksnu ili mobilnu radio stanicu namijenjenu radio komuniciranju na samom brodu, komuniciranju između brodova ili za veze sa lučkom kapetanijom, - u skladu sa ITU Preporukama o međunarodnom prometu, obavezan je imati pozivni znak za svoju radio stanicu, kao i licencu za rad na određenoj radio frekvenciji izdatoj od strane nadležnog organa Bosne i Hercegovine.

(2) Ako se prilikom inspeksijskog nadzora utvrdi da održavanje radio stanica i obavljanje radio službe nije u skladu sa propisima kojima se uređuje područje telekomunikacija, ustanovi se da radio stanica nema urednu licencu za rad na određenoj radio frekvenciji, da ne posjeduje dnevnik rada, ili da ne posjeduje svoj pozivni znak, - naredit će se da se utvrđeni nedostaci otklone u određenom roku, odnosno da se zabrani rad radio stanice.

(3) Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora iz stava 1. i 2. ovoga člana utvrde takvi nedostaci koji mogu ugroziti sigurnost plovidbe, izvještaj o ustanovljenom, kao i inspekcijski prijedlozi za otklanjanje nedostataka dostavljaju se nadležnom ministarstvu.

POGLAVLJE II – UPIS I BRISANJE BRODOVA

Član 125. (Obaveza upisa)

U upisnik brodova mora se upisati brod koji je u vlasništvu fizičkih ili pravnih lica iz Bosne i Hercegovine, s prebivalištem odnosno sjedištem u Bosni i Hercegovini.

Član 126. (Moguć upis)

U upisnik brodova može biti upisan:

- a) brod koji je u vlasništvu stranog fizičkog ili pravnog lica ili lica bez državljanstva ili državljanina Bosne i Hercegovine s prebivalištem u inozemstvu, ako je brodar tog broda fizičko ili pravno lice s prebivalištem, odnosno sjedištem u Bosni i Hercegovini, uz uvjet da se sa zahtjevom broдача za upis tog broda u upisnik brodova saglasi njegov vlasnik;
- b) brod koji je u vlasništvu stranog fizičkog ili pravnog lica, uz uvjet da Bosna i Hercegovina obavlja nadzor nad upravnim, privrednim i tehničkim pitanjima nad brodom i ako je taj upis dopustilo nadležno ministarstvo;
- c) jahta koja je u vlasništvu stranog fizičkog ili pravnog lica, ili lica bez državljanstva ili državljanina Bosne i Hercegovine, koji nema prebivalište u Bosni i Hercegovini ako jahta pretežno boravi u vodama Bosne i Hercegovine.

Član 127. (Zastupanje stranog vlasnika)

(1) Vlasnik broda koji nema prebivalište, odnosno sjedište u Bosni i Hercegovini, dužan je ovlastiti pravno ili fizičko lice s prebivalištem, odnosno sjedištem u Bosni i Hercegovini, da ga u vrijeme odsutnosti zastupa pred nadležnim državnim organima.

(2) Ne može se upisati u upisnik brodova Bosne i Hercegovine brod koji je upisan u upisnik brodova druge države.

Član 128. (Brisanje brodova)

(1) Brod se briše iz upisnika brodova:

- a) ako je nestao ili se pretpostavlja da je nestao;
- b) ako više ne udovoljava uvjetima iz člana 125. i 126. ovog zakona;
- c) ako se trajno povuče iz plovidbe;
- d) ako se upiše u drugi upisnik brodova i o tome se dobije odgovarajući dokument.

(2) Pretpostavlja se da je brod nestao ako su od prijema posljednje vijesti o brodu protekla tri mjeseca. U tom slučaju pretpostavlja se da je brod nestao od onog dana kad su primljene posljednje vijesti o njemu.

(3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se i na brisanje broda u gradnji iz upisnika brodova o gradnji.

Član 129.
(Ograničenja za brisanje brodova)

(1) Brisanje broda iz bosanskohercegovačkog upisnika brodova ne može se obaviti ako se tome protivi povjerilac koji ima potražnju za koju postoji privilegija na brodu.

(2) Ako je osnovana hipoteka na brodu za brisanje broda iz upisnika brodova potreban je pristanak hipotekarnih povjerilaca.

(3) U slučajevima iz st. (1) i (2) ovog člana Agencija može dopustiti brisanje broda iz upisnika brodova i bez pristanka hipotekarnog povjerioca odnosno uprkos protivljenju povjerioca za čije potraživanje postoji privilegija, ako sudu bude položena svota u novcu u visini potraživanja spomenutih povjerilaca, odnosno ako bude dato osiguranje za koji sud nakon što sasluša povjerioca nađe da je potrebno.

(4) Odredbe ovog člana primjenjuju se i na brodove u gradnji.

(5) Odredbe ovog člana ne primjenjuju se na brisanje, iz upisnika, brodova iz člana 128. tačka a) i d) ovog zakona.

Član 130.
(Izuzće)

Odredbe člana 129. ovog zakona ne primjenjuju se u slučaju prijenosa prava vlasništva broda, napuštanjem u korist osiguranika.

Član 131.
(Upisnik brodova)

(1) Upisnici brodova su javne knjige.

(2) Svako ima pravo razmatrati i prepisivati glavnu knjigu upisnika, zbirku isprava, imenik vlasnika brodova i imenik brodova.

(3) Agencija dužna, uz naplatu određene naknade, licu koje to zahtijeva, izdati potvrdu o upisu u upisnik brodova ili upisniku brodova u gradnji te prijenos isprava koje se čuvaju u zbirci isprava, ako upis u upisnik upućuju na te isprave.

(4) Potvrde i prepisi isprava iz stava (3) ovog člana imaju dokaznu snagu javnih isprava.

(5) Ko se u pravnom prometu, postupajući savjesno pouzda u podatke upisnika u upisnik brodova, ne snosi pravne posljedice koje iz toga proisteknu.

Član 132.
(Vrste upisnika)

Za upis brodova postoje ovi upisnici:

- a) upisnik brodova;
- b) upisnik javnih brodova;
- c) upisnik brodova u gradnji.

Član 133.
(Struktura upisnika)

Upisnici brodova i upisnici brodova u gradnji sastoje se od glavne knjige i zbirke isprava.

Član 134.
(Glavna knjiga)

(1) Glavna knjiga upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji sastoji se od uložaka:

(2) Uložak ima list A, list B i list C.

(3) Izuzetno uložak glavne knjige upisnika javnih brodova imaju samo list A i list B.

(4) Svaki brod upisuje se u poseban uložak.

Član 135.
(List A i B)

(1) U list A glavne knjige uložka upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji upisuju se podaci o identitetu broda odnosno gradnji broda i njegove karakteristike, odnosno naziv i sjedište pravnog lica, odnosno ime i prebivalište fizičkog lica koje je vlasnik broda i lična ograničenja vlasnika u vezi sa slobodnim raspolaganjem brodom ili brodom u gradnji.

(2) U list B uložka glavne knjige upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji upisuje se preduzeće, odnosno fizičko lice koje je vlasnik broda i ograničenja vlasnika u vezi sa slobodnim raspolaganjem brodom ili brodom u gradnji.

(3) U list B iz člana 134. stava (2) ovog zakona upisuje se naziv i sjedište brodarara, ako je brod u potpunom ili djelimičnom vlasništvu stranog pravnog ili fizičkog lica, a upis je obavljen na osnovu člana 126. stav (1) ovog zakona. U ostalim slučajevima ti se podaci o brodaru mogu upisati radi evidentiranja postojanja brodarara broda koji nije vlasnik broda.

4) U list B upisnika brodova u gradnji mogu se, radi evidentiranja, upisati i naziv i sjedište, odnosno lično ime i prebivalište brodarara i naručioca.

Član 136.
(List C)

(1) U list C uložka glavne knjige upisnika brodova upisuje se vlasništvo i druga stvarna prava kojima je brod ili dio broda opterećen, te prava stečena na tim pravima, zakup broda, broderski ugovor na vrijeme za cijeli brod, pravo preče kupovine, te druga ograničenja raspolaganja brodom, kojim je podvrgnut vlasnik opterećenog broda, zabrane opterećenja i otuđenja, te sve zabilješke za koje nije izričito određeno da se upisuju u drugi list uložka.

(2) U list C uložka glavne knjige upisnika brodova u gradnji upisuju se za brod u gradnji podaci iz stava (1) ovog člana.

POGLAVLJE III – UPIS I BRISANJE PLUTAJUĆIH OBJEKATA I ČAMACA

Član 137.
(Evidencija-očevidnik)

(1) Plutajući objekti i čamci upisuju se u evidenciju (očevidnik) koju vodi nadležna kapetanija, na čijem je području prebivalište odnosno sjedište fizičkog ili pravnog lica-vlasnika plutajućeg objekta, odnosno čamca.

(2) Za upis plutajućih objekata i čamaca postoje ovi upisnici:

- a) upisnik plutajućih objekata;
- b) upisnik čamaca.

(3) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana čamac se može upisati u očevidnik čamaca kapetanije, na čijem području čamac stalno ili pretežno boravi ili plovi.

Član 138.
(Upisnik)

(1) U upisnik se upisuje plutajući objekt ili čamac koji je u cjelini u vlasništvu fizičkog ili pravnog lica s prebivalištem, odnosno sjedištem u Bosni i Hercegovini.

(2) U upisnik se može upisati plutajući objekat ili čamac koji je u cjelini ili dijelom u vlasništvu fizičkog ili pravnog lica druge države, lica bez državljanstva ili državljanina Bosne i Hercegovine koji nema prebivalište u Bosni i Hercegovini ako plutajući objekat ili čamac pretežno boravi u vodama Bosne i Hercegovine.

(3) Vlasnik plutajućeg objekta ili čamca koji nema prebivalište u Bosni i Hercegovini dužan je ovlastiti pravno ili fizičko lice s prebivalištem u Bosni i Hercegovini da ga zastupa pred nadležnim organima Bosne i Hercegovine.

Član 139.
(Nemogućnost upisa)

U upisnik plutajućih objekata i čamaca ne mogu se upisati plutajući objekti i čamci koji su upisani u upisnike drugih država.

Član 140.
(Ime i oznaka)

- (1) Upisani plutajući objekat ili čamac mora imati oznaku, a može imati i ime.
(2) Upisnik plutajućeg objekta i čamca je javna knjiga, a izvod iz upisnika ima dokaznu snagu javne isprave.

Član 141.
(Brisanje iz upisnika)

- (1) Plutajući objekat i čamac brišu se iz upisnika:
- a) ako nestane ili se pretpostavlja da je nestao ili bude uništen;
 - b) ako više ne udovoljava uvjetima iz člana 138. ovog zakona;
 - c) ako se trajno povuče iz plovidbe;
 - d) ako čamac postane pripadnost broda ili drugog plovila ili se promjenom skrati na manje od tri metra;
 - e) ako se upiše u drugi upisnik.
- (2) Smatra se da je čamac ili plutajući objekat nestao-uništen ako je od prijema posljednje vijesti o čamcu proteklo tri mjeseca. U tom slučaju smatra se da je čamac ili plutajući objekat nestao-uništen slijedećeg dana nakon dobijene posljednje vijesti o njemu.
- (3) Vlasnik čamca ili plutajućeg objekta dužan je u roku od 15 dana od dana nastanka okolnosti navedene u stavu (1) ovog člana podnijeti zahtjev nadležnoj kapetaniji za brisanje čamca iz upisnika čamaca.

Član 142.
(Izuzeće)

- (1) Odredbe člana 137. do 141. ovog zakona ne odnose se na:
- a) čamce koji pripadaju brodu ili drugom plovnog objektu;
 - b) sportske veslačke čamce;
 - c) čamce kraće od tri metra.
- (2) Odredbe stava (1) tačka (c) ovog člana ne odnose se na čamce posebne konstrukcije i pogonskog uređaja koji joj omogućava da klize po vodi (gliser, skuter sl.) kao i na čamce kojim se obavlja privredna djelatnost.

Član 143.
(Propisi o upisu)

Bliže propise o upisu brodova, plutajućih objekata i čamaca, o zbirkama isprava i pomoćnim knjigama koje se vode uz upisnike i obrasci tih isprava i knjiga donijet će nadležno ministarstvo.

DIO ČETVRTI – OSNOVI SVOJINSKO PRAVNIH ODNOSA

Član 144.
(Status broda)

- (1) Brod i brod u gradnji su pokretne stvari.

(2) Brod može da bude u svojini domaćeg ili stranog lica, u granicama i pod uvjetima određenim propisima Bosne i Hercegovine.

(3) Na osnovu pravnog posla, prava na brodu stiču se upisom u upisnik brodova.

(4) Brod koji je u svojini stranog lica može da ima pripadnost Bosne i Hercegovine, pod uvjetima određenim članom 126. ovog zakona.

Član 145.
(Ostala pitanja, stvarna prava)

Ostala pitanja koja se odnose na stvarna prava, a koja nisu definirana ovim zakonom, uredit će se posebnim zakonom.

DIO PETI - PRIJEVOZ I PLOVIDBENI POSLOVI

POGLAVLJE I – PRIJEVOZ PUTNIKA I STVARI

Član 146.
(Vrste prijevoza, definicija)

(1) Na plovnim putevima može se vršiti javni prijevoz lica i stvari kao i prijevoz lica ili stvari za sopstvene potrebe.

(2) Javni prijevoz je prijevoz lica i stvari koji je pod jednakim uvjetima dostupan svakom ili se vrši na osnovu ugovora o prijevozu između korisnika, odnosno imaoca broda, čamca, skele ili trajekta (u daljem tekstu: plovno sredstvo) i korisnika prijevoza.

(3) Prijevoz za sopstvene potrebe je prijevoz lica i stvari radi zadovoljenja sopstvenih potreba imaoca plovnog sredstva.

Član 147.
(Nosilac javnog prijevoza)

(1) Javni prijevoz može obavljati prijevoznik koji je registriran za obavljanje djelatnosti javnog prijevoza (u daljem tekstu: prijevoznik).

(2) Prijevoz za sopstvene potrebe mogu vršiti preduzeća, druge organizacije i građani pod uvjetom propisanim ovim zakonom.

Član 148.
(Javni prijevoz – podjela)

Javni prijevoz može se obavljati kao prijevoz u linijskoj plovidbi i kao prijevoz u slobodnoj plovidbi.

Član 149.
(Javni prijevoz u linijskoj plovidbi)

(1) Javni prijevoz u linijskoj plovidbi je prijevoz koji se vrši na određenim relacijama po unaprijed utvrđenom redu plovidbe i za koji se cijena i drugi uvjeti prijevoza unaprijed utvrđuju tarifom.

(2) Red plovidbe i tarifu u linijskoj plovidbi utvrđuje prijevoznik u skladu sa zakonskim propisima.

(3) Red plovidbe i tarifa moraju biti objavljeni na uobičajen način najkasnije na 30 dana prije stupanja na snagu.

(4) Red plovidbe sadrži relacije na kojima se vrši javni prijevoz, usputne stanice, te oznake vremena polaska i dolaska od početne do krajnje stanice sa usputnim zadržavanjem, te period za koji red plovidbe važi.

- (5) Prijevoznik se mora pridržavati utvrđenog reda plovidbe.
- (6) Prijevoznik u linijskoj plovidbi je dužan primiti na prijevoz svako lice ili stvar u granicama dozvoljene maksimalne nosivosti plovnog sredstva upisane u plovidbene isprave.
- (7) Prijevoznik je dužan da osigura prijevoz ručnog prtljaga istovremeno kad se prijevozi i putnik kome pripada prtljag.
- (8) Slobodni kapacitet plovnog sredstva može se koristiti za prijevoz stvari koje nisu ručni prtljag u granicama dozvoljenog opterećenja plovnog sredstva u koliko prtljag ne čini smetnju ukrcanim putnicima i nisu smještene u dijelu gdje se nalazi sjedište putnika.
- (9) Za obavljeni prijevoz, prijevoznik je dužan izdati ispravu (kartu) na osnovu koje putnik stiče pravo za prijevoz.

Član 150.
(Javni prijevoz u slobodnoj plovidbi)

- (1) Javni prijevoz u slobodnoj plovidbi je prijevoz za koji se relacija, cijena prijevoza, visina naknade za sporedne usluge izvršene kod prijevoza lica i stvari i drugi uvjeti prijevoza utvrđuju ugovorom između prijevoznika i korisnika prijevoza za svaki pojedini prijevoz.

Član 151.
(Strani brodar)

- (1) Strani brodar može obavljati javni prijevoz između države kojoj pripada i Bosne i Hercegovine na osnovu međunarodnih konvencija i međudržavnih ugovora.
- (2) Strano plovilo koje je zbog više sile ili druge nevolje prisiljeno skloniti se u unutrašnje ili pomorske vode Bosne i Hercegovine dužno je o tome čim prije obavijestiti nadležnu kapetaniju.
- (3) Nadležna kapetanija zbog sigurnosnih razloga može ograničiti maksimalan broj plovidbi na pojedinim dionicama plovnog puta.
- (4) Izuzetno strani brodar može obavljati javni prijevoz između luka u Bosni i Hercegovini (kabotažu) samo na osnovu posebnog odobrenja - dozvole, koju izdaje nadležno ministarstvo.

Član 152.
(Ograničenja prijevoza)

- (1) Ako posebnim propisima nije drugačije određeno, plovnim sredstvom kojim se vrši prijevoz putnika u linijskoj plovidbi, ne mogu se prevoziti: djeca mlađa od šest godina bez pratioca, lica oboljela od zaraznih bolesti, lica pod utjecajem psihoaktivnih supstanci, životinje, leševi, eksplozivne i lako zapaljive materije, kao i drugi predmeti koji zbog svojih osobina mogu biti škodljivi po sigurnost ili zdravlje ljudi ili mogu prouzrokovati kakvu drugu štetu.
- (2) Izuzetno od odredbe prethodnog stava, prijevoz lovačkih ili rasnih pasa sa zaštitnom košarom, pernatih životinja u košarama, kavezima i sl. može se vršiti u linijskoj plovidbi ako na plovnom sredstvu postoje odvojeni prostori.
- (3) Izuzetno od ove odredbe, stava 1. ovog člana na skelama kojima se vrši prijevoz u linijskoj plovidbi mogu se prevoziti i životinje u koliko su povezane i imaju pratioca koji je dužan da se stara da životinje ne ugrožavaju sigurnost putnika.

Član 153.
(Ukrcaj, odnosno iskrcaj putnika)

- (1) Ukrcaj, odnosno iskrcaj putnika obavlja se na dijelu obale koji je za to određen i to preko propisanih mostova, odnosno sizova ili stepenica koje osiguravaju plovno sredstvo, a izuzetno i preko čamaca, tek kada se plovno sredstvo zaustavi.
- (2) Na dijelu obale koja je određena za ukrcaj i iskrcaj putnika preduzeće koje iskorištava luku odnosno pristanište dužno je osigurati mjesto za privez plovnog sredstva, te slobodan prostor za pristup putnika.

(3) Preduzeće koje iskorištava luku odnosno pristanište, odnosno pristan dužno je da taj dio obale osvijetli noću za vrijeme ukrcaja odnosno iskrcaja putnika.

(4) Kapetanije određuju uvjete koji se moraju ispunjavati u slučajevima iz stava 1. ovog člana u pogledu ukrcaja odnosno iskrcaja putnika putem čamca.

Član 154. **(Prijevoz za sopstvene potrebe)**

(1) Prijevoz za sopstvene potrebe mogu vršiti preduzeća za prijevoz svojih radnika kao i drugih lica koja obavljaju poslove za imaoaca plovnih sredstava ili ako prijevoze stvari i druga dobra radi zadovoljenja sopstvenih potreba.

(2) Prijevoz za sopstvene potrebe može vršiti i građanin za potrebe svog domaćinstva ili svoje djelatnosti na unutrašnjim plovnim putevima samo jednim plovnim sredstvom do 50 tona nosivosti, čija je snaga pogonskog motora do 35 KW, odnosno na pomorskom plovnom putu plovnim sredstvom do 150 BRT, čija je snaga pogonskog motora do 110 KW.

POGLAVLJE II – TEGLJENJE, POTISKIVANJE I DRUGI PLOVIDBENI POSLOVI

Član 155. **(Tegljenje i potiskivanje)**

(1) Tegljenje, odnosno potiskivanje je plovibneni posao kad brod sa vlastitim pogonom tegli, odnosno potiskuje drugo plovilo na unutrašnjem ili pomorskom plovnom putu.

(2) Tegljenje i potiskivanje može obavljati brodar koji je registriran za djelatnost plovidbe na unutrašnjim ili pomorskim plovnim putevima.

(3) Tegljenje, odnosno potiskivanje obavlja se na osnovu ugovora o tegljenju, odnosno potiskivanju, uz naknadu.

Član 156. **(Drugi plovidbeni poslovi)**

(1) Drugi plovidbeni poslovi su poslovi koji nisu obuhvaćeni odredbama o prijevozu putnika i stvari, tegljenja i potiskivanja, a obavljaju se plovilima na unutrašnjim ili pomorskim vodama.

(2) Plovidbeni poslovi iz stava (1) ovog člana moraju se obavljati u skladu sa odredbama o sigurnosti plovidbe i drugim propisima.

DIO ŠESTI - PLOVIDBENE NEZGODE

POGLAVLJE I – SUDAR BRODOVA

Član 157. **(Šteta koju prouzrokuje plovilo)**

(1) Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se na svaki brod bez obzira na njegovu namjenu, uključujući plutajući objekat, čamac, te amfibije na vodi.

(2) Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se na odgovornost za štetu:

- a) koju su brod, lice na brodu ili stvari na brodu pretrpjeli zbog sudara brodova;
- b) koju jedan brod prouzrokuje drugom brodu zbog obavljanja manevra ili propuštanja da obavi manevar ili zbog nepridržavanja propisa o sigurnosti plovidbe i ako do sudara između brodova nije došlo;
- c) koju prouzrokuje usidreni brod ili se nanese usidrenom brodu;
- d) koju prouzrokuju jedan drugome brodovi koji plove u sastavu istog teglja, odnosno u istome potiskivanom sastavu.

(3) Za odgovornost za štetu koja je pri sudaru brodova prouzrokovana radioaktivnim svojstvima, ili istovremenim radioaktivnim i toksičnim svojstvima, ili eksplozivnim ili drugim opasnim svojstvima nuklearnog goriva, ili radioaktivnim svojstvima proizvoda ili otpadaka, primjenjuju se odredbe domaćeg i međunarodnog pomorskog prava.

Član 158.
(Odgovornost broda)

(1) Za štete u slučajevima nevedenim u članu 157. ovog zakona odgovara brod, odnosno brodovi za koje se dokaže da je njihovom krivicom prouzrokovana šteta.

(2) Pod odgovornošću broda podrazumjeva se odgovornost vlasnika broda ili broдача.

Član 159.
(Podjela odgovornosti)

(1) Ako je šteta prouzrokovana krivicom dva ili više brodova, svaki brod odgovara srazmjerno svojoj krivici.

(2) Ako se obim krivice ne može ustanoviti, odgovornost brodova za štetu dijeli se na jednake dijelove.

Član 160.
(Nadoknada dobiti)

Pri šteti prouzrokovanoj sudarom brodova nadoknađuje se i izmakli dobitak, bez obzira na stepen krivice.

Član 161.
(Solidarna odgovornost)

Ako je sudarom brodova prouzrokovana smrt ili fizička ozljeda lica, za štetu nastalu smrću ili fizičkom ozljedom odgovaraju solidarno brodovi čijom je krivicom došlo do sudara.

Član 162.
(Nadoknada štete)

Za nadoknadu štete prouzrokovane brodu koji nije kriv za sudar, te stvarima na njemu odgovaraju solidarno brodovi čijom je krivicom došlo do sudara.

Član 163.
(Raspodjela nadoknade štete)

(1) Brod koji je u slučajevima iz člana 157. ovog zakona platio na ime nadoknade štete više nego što iznosi nadoknada srazmjerna njegovoj krivici, ima pravo zahtijevati od drugog broda da mu se od isplaćene svote namiri onoliko koliko bi na taj brod otpalo na ime nadoknade štete, određene srazmjerno njegovoj krivici.

(2) Brod koji iz razloga, koji ne zavise o njemu, ne može naplatiti od drugog broda ili drugih brodova svotu na koju ima pravo prema stavu 1. ovog člana može naplatu te svote zahtijevati od ostalih brodova čijom je krivicom nastala šteta srazmjerno krivici svakog od tih brodova.

Član 164.
(Nemogućnost nadoknade)

Ako je šteta prouzrokovana slučajem ili višom silom ili ako se ne može ustanoviti uzrok zbog kojeg je nastao sudar brodova, oštećeniku se šteta ne nadoknađuje.

Član 165.
(Obaveze zapovjednika broda)

(1) Zapovjednik broda dužan je brodu s kojim se sudario brod kojim on zapovjeda, ako je moguće, saopštiti ime luke upisa broda, ime posljednje luke iz koje je isplovio i ime luke u koju plovi.

(2) Vlasnik broda i brodar ne odgovaraju za nadoknadu štete prouzrokovanu od zapovjednika broda neizvršavanjem obaveze iz stava (1) ovog člana.

Član 166.
(Zastarjevanje potraživanja)

(1) Potraživanje nadoknade štete prouzrokovane sudarom broda zastarjeva za dvije godine od dana sudara.

(2) Regresni zahtjev zastarjeva za jednu godinu.

(3) Strane mogu, pošto je nastala potražnja, pisano ugovoriti zastarni rok koji je duži od roka navedenog u stavu (1) i (2) ovog člana.

(4) Zastara iz stava (2) . ovog člana počinje teći:

a) od dana pravosnažnosti sudske presude kojom se utvrđuje svota solidarne odgovornosti;

b) od dana plaćanja nadoknade za štetu, ako nije pokrenut sudski postupak;

c) od dana kad je povjerilac saznao za platnu nesposobnost svojeg dužnika, s tim da zastarni rok ne može biti duži od dvije godine od dana plaćanja, odnosno od dana pravosnažnosti sudske presude, po zahtjevu za raspodjelu dijela platežno nesposobnog dužnika.

Član 167.
(Ograničena odgovornost brodara)

Odredbe ovog poglavlja zakona ne utiču na ograničenu odgovornost brodara, a ni na prava i obaveze koje proizlaze iz ugovora o iskorištavanju brodova ili drugog ugovora.

POGLAVLJE II – SPAŠAVANJE I PRUŽANJE POMOĆI

Član 168.
(Opći pojam)

(1) Odredbe ovog poglavlja zakona primjenjuju se na spašavanje lica, brodova i stvari sa tih brodova.

(2) Pod spašavanjem, u smislu odredaba ovog zakonu, podrazumjeva se i pružanje pomoći.

Član 169.
(Područje primjene)

Odredbe ovog poglavlja zakona primjenjuju se na sve brodove, bez obzira na njihovu namjenu, uključujući čamce, plutajuće objekte i zrakoplove koji spašavaju ili su predmet spašavanja na vodi.

Član 170.
(Dužnosti zapovjednika)

(1) Zapovjednik broda koji na bilo koji način dozna da se lica, uključujući i neprijatelje u slučaju oružanog sukoba, nalaze u životnoj opasnosti dužan im je odmah krenuti u pomoć

najvećom brzinom, obavještavajući ih o tome ako je to moguće, i preduzeti njihovo spašavanje.

(2) Zapovjednik broda u opasnosti ima pravo, poslije savjetovanja sa zapovjednicima koji su odgovorili na njegov poziv u pomoć, ako je savjetovanje moguće obaviti, izabrati jedan od tih brodova ili više njih koje smatra da su najprikladniji da mu pruže pomoć.

(3) Zapovjednik ili zapovjednici brodova izabranih da pruže pomoć brodu u opasnosti dužni su prihvatiti izbor i odmah, najvećom brzinom, krenuti u pomoć licima koja su u životnoj opasnosti.

(4) Zapovjednik broda dužan je spašavati lica koja su u životnoj opasnosti i ako se ona tome protive ili ako se spašavanju lica protivi zapovjednik broda na kojem se ta lica nalaze.

Član 171. (Izuzeće od obaveze)

Izuzetno, od odredbi člana 170. ovog zakona, zapovjednik broda nije dužan krenuti u pomoć i preduzeti spašavanje lica u životnoj opasnosti:

- a) ako bi preduzimanje tog spašavanja predstavljalo ozbiljnu opasnost za brod kojim on zapovjeda i za lica na tom brodu;
- b) ako opravdano smatra da, prema posebnim okolnostima slučaja, preduzimanje spašavanja lica u opasnosti ne bi bilo uspješno;
- c) ako dozna da je drugi brod izabran da ide u pomoć i da je izabrani brod taj izbor prihvatio;
- d) ako od zapovjednika broda u opasnosti ili neposredno od lica koja su bile u životnoj opasnosti, ili od zapovjednika drugog broda koji je stigao do tih lica bude obavješten da pomoć više nije potrebna.

Član 172. (Spašavanje drugog broda)

(1) U slučaju sudara brodova zapovjednik broda dužan je, ako to može učiniti bez ozbiljne opasnosti za brod kojim zapovjeda i za lica na njemu, pored prvenstvenog spašavanja lica, preduzeti spašavanje drugog broda s kojim se sudario brod kojim on zapovjeda.

(2) Ako postoji opasnost da brod potone, zapovjednik je dužan bez odgode ukloniti brod s plovnog puta.

(3) Zapovjednik broda dužan je, kad se brod kojim on zapovjeda nađe u blizini broda koji daje poziv za pomoć i kad nije bilo sudara, odmah preduzeti spašavanje tog broda, ako to može učiniti bez ozbiljne opasnosti za brod kojim zapovjeda i za lica na njemu.

Član 173. (Evidencija odustajanja od spašavanja)

Zapovjednik broda mora u brodski dnevnik unijeti razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć licima u opasnosti i preduzeo njihovo spašavanje

Član 174. (Izuzeće od odgovornosti za štetu)

Vlasnik broda ili brodar ne odgovara za štetu koja nastane zato što je zapovjednik broda povrijedio dužnosti određene odredbama ovog zakona i podzakonskih akata, te usljed razloga zbog kojih nije preduzeo spašavanje broda nakon sudara.

Član 175.
(Nagrada)

- (1) Za spašavanje lica ne pripada nagrada.
- (2) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, ako je u spašavanju učestvovalo više spasitelja od kojih su neki spasili lica, a neki brod ili stvari s broda, spasitelju koji je spasio samo lica pripada pravični dio nagrade za spašavanje priznate spasitelju broda i stvari s broda.

Član 176.
(Ugovor o spašavanju)

- (1) Odredbe ovog zakona primjenjivat će se na spašavanje broda i stvari s broda, osim ako se ugovorom o spašavanju ne predviđa drugačije.
- (2) Zapovjednik broda ili brodar broda u opasnosti imaju pravo zaključiti ugovor o spašavanju u ime vlasnika stvari na brodu.
- (3) Strane ugovorom ne mogu isključiti ili umanjiti svoje obaveze u pogledu zaštite okoliša.

Član 177.
(Visina nagrade)

- (1) Za svako spašavanje broda ili stvari s broda koje je dalo koristan rezultat spasitelju pripada pravična nagrada.
- (2) Visina nagrade ne može iznositi više od vrijednosti spašenog broda, odnosno spašenih stvari.

Član 178.
(Saradnja pri spašavanju)

- (1) Spasitelj je dužan pri obavljanju spašavanja i pri sprečavanju ili smanjenju štete na okoliš primijeniti dužnu pažnju, zatražiti pomoć drugih spasitelja ako to okolnosti nalažu i prihvatiti pomoć drugih spasitelja kada zapovjednik broda u opasnosti, odnosno vlasnik stvari s broda razumno zatraži da tako učini.
- (2) Zapovjednik broda, brodar, odnosno vlasnik stvari s broda u opasnosti dužni su sarađivati sa spasiteljem tokom spašavanja, primijeniti dužnu pažnju pri sprečavanju ili smanjenju štete na okoliš, a kada brod ili stvari s broda budu na sigurnom, prihvatiti brigu o njima ako im spasitelj to razumno zatraži.

Član 179.
(Poništenje i izmjena ugovora)

Sud može, na zahtjev strane, poništiti ili izmjeniti ugovor o spašavanju broda ili stvari s broda:

- a) ako je ugovor sklopljen u trenutku i pod utjecajem opasnosti i ako utvrdi da ugovorne odredbe nisu pravične;
- b) ako utvrdi da je strana na sklapanje ugovora bila navedena prevarom ili namjernim prikrivanjem činjenica;
- c) ako ustvrdi da je ugovorena nagrada prema učinjenoj usluzi pretjerano visoka ili pretjerano niska.

Član 180.
(Sudsko utvrđivanje visine nagrade)

- (1) Ako strane nisu sklopile ugovor o spašavanju broda ili stvari sa broda, ili ako su takav ugovor sklopile, ali nisu ugovorile visinu nagrade za spašavanje, o visini nagrade, u slučaju spora, odlučuje sud.

- (2) Sud utvrđuje visinu nagrade za spašavanje uzimajući u obzir:
- a) spašenu vrijednost broda i stvari s broda;
 - b) vještinu i napore spasitelja u sprečavanju ili smanjenju štete na okoliš;
 - c) uspjeh što ga je spasitelj postigao;
 - d) prirodu i stepen opasnosti;
 - e) vještinu i napore spasitelja u spašavanju lica, broda i stvari s broda;
 - f) utrošeno vrijeme, uložene troškove i gubitke spasitelja;
 - g) rizik odgovornosti i druge rizike kojima su se izložili spasitelji ili njihova oprema;
 - h) brzinu kojom su usluge spašavanja pružene;
 - i) dostupnost i upotrebu brodova i druge opreme namijenjene operacijama spašavanja;
 - j) stanje spremnosti i djelotvornosti opreme spasitelja, te njenu vrijednost..
- (3) Odredbe stava (2) ovog člana primjenjuju se i kad sud, na osnovu člana 182. ovog zakona mijenja visinu ugovorene nagrade.

Član 181. (Posebna nadoknada)

(1) Ako je spasitelj obavio spašavanje broda koji je sam ili svojim teretom prijeto štetom po okoliš, a nije uspio zaslužiti nagradu za spašavanje barem u visini posebne nagrade, u skladu sa ovim člankom, imat će pravo na posebnu nadoknadu od vlasnika tog broda, u visini svojih uložениh troškova.

(2) Ako je spasitelj, uz uvjete utvrđene u stavu (1) ovog člana svojim djelovanjem spriječio ili smanjio štetu na okoliš, posebna nadoknada koju vlasnik broda ima platiti takvom spasitelju može se povećati do 30 % od troškova koje je spasitelj imao u vezi sa spašavanjem. Međutim, ako to smatra pravičnim i opravdanim te primjenjujući odredbu člana 180. stav (2) ovog zakona, sud može dodatno povećati takvu posebnu nadoknadu do najviše 100% od troškova koje je spasitelj imao.

(3) Troškovi spasitelja, u smislu st. (1) i (2) ovog člana znače stvarne izdatke koje je spasitelj razumno uložio pri spašavanju i pravičan omjer za opremu i osoblje koji su stvarno i razumno bili uključeni u spašavanju, primjenjujući mjerila utvrđena u članu 180. stav (2). tač. h), i), j). ovog zakona.

(4) Ukupna posebna nadoknada po ovom članu platit će se jedino onda i u onom omjeru za koliko je ta nadoknada veća od nagrade za spašavanje koja spasitelju pripada na osnovu odredbe člana 177. ovog zakona.

(5) Ako je spasitelj svojom krivicom propustio spriječiti ili smanjiti štetu na okoliš, sud ga može dijelom ili u cjelini lišiti posebne nagrade iz ovog člana.

(6) Odredbama ovog člana ne isključuje se pravo na povrat stvarnih troškova vlasnika broda, iz kojeg je proistekla opasnost po okoliš.

Član 182. (Raspodjela nagrade)

(1) Ako ima više spasitelja, a spasitelji se nisu sporazumljeli o razmjeru u kojem se između njih treba podijeliti nagrada za spašavanje broda ili stvari s broda, o tom razmjeru odlučuje sud primjenjujući odredbe člana 178. ovog zakona.

(2) Ako ima više spasitelja, svaki od njih može ostvariti zahtjev za nagradu i samostalno.

Član 183. (Smanjenje i ukidanje nagrade)

Sud može smanjiti nagradu ili odlučiti da spasitelju ne pripada nagrada za spašavanje broda ili stvari s broda ako su spasitelji svojom krivicom izazvali potrebu spašavanja ili ako su pri spašavanju izvršili krivično djelo.

Član 184.
(Izuzeće od prava na nagradu)

Spasitelj koji se upustio u spašavanje broda ili stvari s broda protiv izričite i razumne zabrane od zapovjednika broda, vlasnika broda ili brodara spašavanog broda, odnosno lica ovlaštenog raspolagati stvarima na spašavanom brodu, nema pravo na nagradu.

Član 185.
(Obaveze brodara spašenog broda)

(1) Ako se spašavanje broda i stvari s broda obavlja na osnovu ugovora o spašavanju koji je sklopio zapovjednik broda ili brodar broda u opasnosti, nagradu za spašavanje dužan je platiti brodar spašenog broda, ako ugovorom nije drugačije predviđeno.

(2) Ako je sklopljen ugovor o spašavanju, vlasnik spašenih stvari ili lica koja ima pravo raspolagati tim stvarima odgovara solidarno s licem obaveznim na plaćanje nagrade za spašavanje broda samo za dio nagrade koji se odnosi na te stvari.

(3) Ako ugovor o spašavanju nije bio sklopljen, nagradu za spašeni brod dužan je platiti brodar spašenog broda, a nagradu za spašavanje stvari-vlasnik ili lice koje ima pravo raspolagati tim stvarima.

(4) Na zahtjev spasitelja, lice koje plaća nagradu za spašavanje prema odredbama člana 164. ovog zakona dužno je pružiti odgovarajuće jemstvo za potražnju spasitelja, uključujući moguće kamate i troškove postupka.

(5) Uz obavezu iz stava (1) ovog člana vlasnik, odnosno brodar spašenog broda dužni su na vrijeme preduzeti sve razumne mjere kako bi vlasnici ili lica ovlaštena za raspolaganje stvarima na spašenom brodu mogli pružiti odgovarajuće jemstvo za svoja dugovanja spasitelju, uključujući moguće isplate kamate i troškova postupka.

(6) Bez saglasnosti spasitelja spašeni brod i stvari s broda ne smiju se otpremiti iz luke ili mjesta na koja su dospjeli neposredno po završetku spašavanja, sve dok se ne pruži odgovarajuće jemstvo za potražnju spasitelja prema njima.

Član 186.
(Potraživanje od osiguranika)

Iznos utvrđen pravosnažnom odlukom o visini nagrade za spašavanje ili o posebnoj nadoknadi iz člana 181. spasitelj ima pravo potraživati direktno od osiguranika broda i stvari s broda, odnosno od osiguranika odgovornosti broda, ako je takav osiguranik dao jemstvo u pogledu tih iznosa.

Član 187.
(Ostavarivanje prava na nagradu)

(1) Iznos nagrade za spašavanje koja preostane nakon odbitka svote štete nanesene brodu, spasitelju pri spašavanju i troškova prouzrokovanih spašavanjem predstavlja čistu nagradu.

(2) Određeni dio čiste nagrade pripada posadi broda spasitelja.

(3) Spasitelj se ne može odreći dijela nagrade koji čine udio članova posade u toj nagradi, bez saglasnosti članova posade broda spasitelja.

(4) Svaki član posade broda spasitelja može nakon isteka roka od jedne godine od dana kada je spašavanje završeno, tužbom prema brodaru spašenog broda ostvariti nagradu za spašavanje u dijelu koji predstavlja njegov udio u toj nagradi, ako brodar spasitelj nije podnio u tom roku tužbu za isplatu nagrade za spašavanje.

Član 188.
(Nagrada za spašavanje brodova istog broдача)

Odredbe ovog poglavlja koje se odnose na nagradu za spašavanje primjenjuju se i u slučaju spašavanja brodova istog vlasnika ili broдача.

Član 189.
(Zastarjevanje)

(1) Potraživanja isplate nagrade za spašavanje zastarijeva nakon proteka dvije godine od dana kad je spašavanje okončano.

(2) Potraživanje članova posade navedene u članu 185. ovog zakona, zastarijevaju nakon proteka jedne godine, od dana kada je spašavanje okončano.

(3) Nakon što je nastala potražnja, strane mogu pismeno ugovoriti rokove zastarjevanja koji su duži od rokova navedenih u st. (1) i (2) ovog člana.

POGLAVLJE III – VAĐENJE POTIONULIH STVARI

Član 190.
(Područje primjene)

(1) Odredbe ovog poglavlja Zakona primjenjuju se na vađenje brodova, čamaca, plutajućih objekata, zrakoplova, njihovih dijelova i tereta i drugih stvari (u daljem tekstu: potonule stvari) potonulih u unutrašnjim i pomorskim vodama Bosne i Hercegovine.

(2) Odredbe ovog poglavlja Zakona primjenjuju se i na nasukane brodove i čamce, odnosno plutajuće objekte, ukoliko se ne radi o njihovom spašavanju.

Član 191.
(Vađenje stvari za vrijeme spašavanja)

Na vađenje stvari potonulih za vrijeme spašavanja ili dok je trajala opasnost u kojoj se brod nalazio neposredno prije započetog spašavanja, primjenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na spašavanje.

Član 192.
(Odobrenja)

(1) Izuzimajući odredbe čl. 190. i 191. ovog zakona, potonulu stvar može vaditi domaće ili strano ovlašteno lice.

(2) Potonula stvar može se vaditi na osnovu dozvole nadležne kapetanije.

(3) U zahtjevu kojim se traži dozvola za vađenje potonule stvari mora se navesti naziv potonule stvari, mjesto gdje ona leži, način i sredstva potrebna za vađenje, dokaz o pravu vlasništva i vrijeme predviđeno za početak i završetak radova na njenom vađenju.

(4) U odobrenju za vađenje potonule stvari kapetanija iz stava (2) ovog člana određuje uvjete sigurnosti i rok početka i završetka radova.

(5) Odobrenje za vađenje stvari, koje imaju ili se može pretpostaviti da imaju svojstvo spomenika kulture, izdaje nadležna kapetanija uz saglasnost organa uprave nadležnog za zaštitu spomenika kulture.

(6) O početku, prekidu, nastavljanju ili napuštanju radova na vađenju ili uklanjanju potonule stvari ili nasukanog broда, ovlašteno lice dužno je, bez odlaganja obavjestiti kapetaniju koja je izdala odobrenje.

Član 193.
(Uklanjanje)

(1) Ako potonula stvar leži na takvom mjestu da predstavlja opasnost za plovidbu ili iskorištavanje prirodnih bogatstva vodnog dobra i zagađivanje ili može zagađiti vodni okoliš, nadležna kapetanija će narediti ovlaštenom licu da u primjernom roku izvadi ili ukloni potonulu stvar.

(2) Ako ovlašteno lice ne postupi po rješenju iz stava (1) ovog člana nadležna kapetanija će na trošak i rizik ovlaštenog lica, a posredstvom pravnog ili fizičkog lica iz Bosne i Hercegovine kojem je to poslovna djelatnost, potonulu stvar izvadi ili ukloni.

Član 194.
(Napuštanje i prekidanje vađenja)

(1) Ako potonula stvar predstavlja neposrednu smetnju ili opasnost za plovidbu, a nadležnoj kapetaniji nije poznato lice ovlašteno za vađenje potonule stvari ili kad joj je to lice poznato, ali ono ne namjerava vaditi potonulu stvar, ili kad bez opravdanog razloga prekine ili napusti započeto vađenje, vađenje potonule stvari može preduzeti bosnasnkohercegovačko pravno ili fizičko lice kojem je to poslovna djelatnost.

(2) Smatra se da poznato ovlašteno lice ne namjerava preduzeti vađenje potonule stvari, odnosno da je prekinulo ili napustilo vađenje ako, u roku od 30 dana od dana kad je stvar potonula, ne podnese izjavu da namjerava vaditi potonulu stvar ili ako u roku od 30 dana od dobijanja dozvole kapetanije ne započne vađenje, odnosno ako ne nastavi radove na vađenju potonule stvari koje je prekinulo ili napustilo bez opravdanog razloga.

(4) Smatra se da nepoznato ovlašteno lice ne namjerava vaditi potonulu stvar ako u roku od 30 dana ne podnese zahtjev za vađenje i dokaze o svom pravu na vađenje potonule stvari.

Član 195.
(Zabrana prekidanja i napuštanja vađenja)

Pravno ili fizičko lice koje je započelo vaditi potonulu stvar na osnovu odredaba člana 194. stava (1) ovog zakona, ne smije, bez opravdanog razloga, prekinuti ili napustiti te radove ako bi njihovo prekidanje ili napuštanje moglo prouzrokovati štetu ovlaštenom licu.

Član 196.
(Troškovi)

(1) Troškovi vađenja potonule stvari iz člana 194. ovog zakona kao i troškovi njenog daljeg čuvanja, platit će se iz sredstava državnog budžeta.

(2) Ako ovlašteno lice postane poznato, dužno je nadoknaditi državnom budžetu troškove vađenja i čuvanja stvari iz člana 194. stav (1) ovog zakona.

Član 197.
(Stručno-tehnička pomoć)

(1) Ako su za vađenje potonule stvari potrebna posebna nautička i tehnička sredstva i posebna stručnost, domaćeg ili stranog ovlaštenog lica koje ne raspolaže tim sredstvima, odnosno stručnošću, može svoju potonulu stvar vaditi samo uz pomoć domaćeg pravnog ili fizičkog lica kojem je to poslovna djelatnost.

(2) Izuzetno od odredaba stava (1) ovog člana stranom ovlaštenom licu može se dopustiti da vadi potonulu stvar uz pomoć drugog stranog lica koje udovoljava uvjetima iz stava (1) ovog člana.

Član 198.
(Gubitak prava vlasništva)

(1) Vlasnik koji ne izvadi svoju potonulu stvar u roku od pet godina od dana kad je potonula gubi pravo vlasništva, a potonula stvar postaje vlasništvo Bosne i Hercegovine.

(2) Ako se ne može utvrditi kad je stvar potonula, predviđa se da su brod, drugi plovni objekat, zrakoplov ili njihovi dijelovi, teret i druge stvari koje su se na njima nalazile potonule sutradan nakon dobijanja posljednje vijesti o brodu, čamcu, plutajućem objektu ili zrakoplovu, a ostali predmeti onog dana kad je utvrđeno mjesto gdje je predmet potonuo.

Član 199.
(Odgovornost za štetu)

(1) Izvođač radova koji preduzme vađenje potonule stvari na osnovu odluke nadležne kapetanije ili na osnovu ugovora sklopljenog s ovlaštenim licem, ako tim ugovorom nije predviđeno drugačije, odgovara za štetu koju prouzrokuje svojim radom ukoliko ne dokaže da se šteta nije mogla izbjeći primjenom dužne pažnje.

(2) Za štetu prouzrokovanu vađenjem potonulih stvari osim slučajeva navedenih u stavu (1) ovog člana izvođač radova odgovara, ako ne dokaže da je štetu skrivilo ovlašteno lice ili lice za koje ono odgovara.

Član 200.
(Nadoknada)

(1) Izvođač radova ima pravo na nadoknadu za vađenje potonule stvari, osim ako je vađenje preduzeo i pored izričite zabrane ovlaštenog lica.

(2) Ako strane drugačije ne ugovore, naknada za vađenje potonule stvari ne može prekoračiti vrijednost izvađene stvari.

(3) Ograničenje iz stava (2) ovog člana ne odnosi se na nadoknadu za vađenje, odnosno uklanjanje ili uništenje potonule stvari koje je obavljeno po naredbi nadležne kapetanije, na osnovu naređenja iz člana 193. stav (1) te za stvari koje imaju ili se može pretpostaviti da imaju svojstvo spomenika kulture.

Član 201.
(Pravo zaloga)

Izvođač radova, ako nije drugačije ugovoreno, ima pravo zaloga na izvađenoj potonuloj stvari za osiguranje nadoknade za vađenje i čuvanje stvari, pa je može zadržati dok mu ovlašteno lice ne podmiri ta potraživanja, osim za stvari za koje se utvrdi da imaju svojstvo spomenika kulture.

Član 202.
(Zastarjevanje)

Potraživanje nadoknade za vađenje, uklanjanje ili uništenje potonule stvari zastarjeva po isteku roka od tri godine od dana kad je obavljeno vađenje, uklanjanje ili uništenje potonule stvari.

POGLAVLJE IV – ZAJEDNIČKE HAVARIJE

Član 203. (Opće odredbe)

(1) Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se na nadoknadu šteta koju iz čina zajedničke havarije pretrpe učesnici plovidbenog poduhvata.

(2) Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se i na čamce ako je to između strana izričito dogovoreno.

Član 204. (Raspodjela štete i troška)

Štetu i trošak koji predstavljaju zajedničku havariju snose, na osnovu odredaba ovog zakona, svi učesnici plovidbenog poduhvata, razmjerno vrijednosti imovine koja ulazi u dužničku masu.

Član 205. (Čin zajedničke havarije)

Ako odredbama ovog zakona ili ugovorom strana nije drugačije određeno, kao zajednička havarija priznaju se žrtve, štete i troškovi koji su neposredno ili neminovno posljedica čina zajedničke havarije, a koji se po opće prihvaćenim međunarodnim plovidbenim običajima smatraju zajedničkim havarijama.

Član 206. (Ostali troškovi)

Svaki trošak koji prema svojoj prirodi nije trošak zajedničke havarije, ali je učinjen umjesto kakvog drugog troška, koji bi, da je bio učinjen, bio priznat, kao zajednička havarija, smatrat će se zajedničkom havarijom i tako će biti priznat bez obzira na eventualne uštede, ali samo do svote uštedenog troška zajedničke havarije.

POGLAVLJE V – DOPRINOS U ZAJEDNIČKOJ HAVARIJI

Član 207. (Prava i dužnosti učesnika)

(1) Dužnost doprinosa u zajedničkoj havariji postoji i kad je šteta ili trošak prouzrokovan krivicom jednog od učesnika plovidbenog poduhvata.

(2) Odredbama stava (1) ovog člana ne dira se u prava učesnika plovidbenog poduhvata koji je pridonio u zajedničkoj havariji, prema licima koja su, svojom krivicom, prouzrokovala štetu ili trošak.

Član 208. (Dužnička i povjerilačka masa)

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno:

- a) dužničku masu sačinjava, činom zajedničke havarije, spašena imovina, vrijednost žrtvovane imovine i smanjena vrijednost oštećene imovine;

- b) povjerilačku masu sačinjava, činom zajedničke havarije, žrtvovana vrijednost i smanjena vrijednost oštećene imovine te troškovi koji se smatraju zajedničkom havarijom, uključujući i troškove likvidacije zajedničke havarije.

Član 209. (Izuzeca)

- (1) Izuzetno od odredaba člana 208. ovog zakona ne ulaze:
 - a) u dužničku masu - predmeti za ličnu upotrebu posade i prtljag putnika za koji nije izdata prtljažnica ili teretni list;
 - b) u povjerilačku masu - gubitak ili šteta na izbačenom teretu koji nije bio smješten u brodu u skladu sa priznatim običajima, teret ukrcan bez znanja brodarka, te teret koji je namjerno pogrešno označen.
- (2) Ako je spašen teret koji je ukrcan bez znanja brodarka ili koji je namjerno pogrešno označen, taj teret ulazi u dužničku masu.

Član 210. (Vrijednost imovine)

- (1) Vrijednost imovine koja ulazi u povjerilačku i dužničku masu, osim troškova, određuje se prema vrijednosti u vrijeme i u luci gdje se završava zajednički poduhvat, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Troškovi se utvrđuju prema visini u kojoj su stvarno učinjeni.

Član 211. (Troškovi popravke broda)

- (1) Troškovi popravke broda, koji ulaze u povjerilačku masu, nisu podložni odbicima prema načelu "novo za staro" kad se stari materijal ili dijelovi zamjenjuju novim, osim ako je brod star više od 15 godina, u kom se slučaju odbija jedna trećina. Odbici se određuju prema starosti broda, računajući od 31. decembra godine u kojoj je gradnja broda završena pa do dana čina zajedničke havarije, osim za izolacijske naprave, čamce za spašavanje i slične čamce, uređaje i opremu veze i navigacije, strojeve i kotlove, za koje se odbici određuju prema starosti pojedinih dijelova na koje se odbici odnose.
- (2) Odbici se računaju samo od cijene novog materijala ili dijelova pošto su obrađeni i pripremljeni za ugrađivanje u brod, odnosno postavljanje na brod.
- (3) Nikakav odbitak ne vrši se za namirnice, zalihe, sidra i sidrene lance.
- (4) Takse i troškovi doka i navoza, te troškovi pomicanja broda, priznaju se u cjelini.
- (5) Troškovi čišćenja, bojenja i premaza dna broda ne priznaju se u zajedničku havariju, osim ako je dno bilo bojeno ili premazano tokom jedne godine prije čina zajedničke havarije, u kom se slučaju priznaje polovina tih troškova.
- (6) Nikakvi odbici prema načelu "novo za staro" ne vrše se pri privremenim popravkama.

Član 212. (Potpuni gubitak broda)

Ako je riječ o potpunom gubitku broda, svota koja ulazi u povjerilačku masu određuje se prema procijenjenoj vrijednosti broda u neoštećenom stanju, uz odbitak procijenjene visine troškova popravka štete koja ne ulazi u zajedničku havariju, te eventualne svote dobijene od prodaje podrtine.

Član 213.
(Vrijednost oštećenog tereta)

(1) Vrijednost oštećenog tereta, koja ulazi u zajedničku havariju, određuje se na osnovu vrijednosti tereta u vrijeme iskrcaja utvrđene na osnovu trgovačke fakture ispostavljene primaocu ili, ako takve fakture nema, na osnovu ukrcaja vrijednosti. U vrijednost tereta, u vrijeme ukrcaja, uključuju se troškovi osiguranja i vozarina, osim ako rizik za gubitak vozarine ne snose lica koja imaju interes na teretu.

(2) Ako je tako oštećeni teret bio prodat, šteta se određuje prema razlici između neto-iznosa dobijenog od prodaje i neto-vrijednosti tereta u zdravom stanju na posljednji dan iskrcaja u luci odredišta ili na dan završetka poduhvata, ako se poduhvat završio u drugoj luci.

(3) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana određuje se prema tako prijavljenoj vrijednosti šteta ili gubitak prouzrokovan teretu čija je vrijednost netačno prijavljena pri ukrcaju s nižom vrijednošću od vrijednosti iz stava 1. ovog člana.

Član 214.
(Naknadno spašavanje)

(1) Ako su žrtvovane stvari naknadno spašene, njihova se vrijednost određuje na osnovu tržišne cijene na dan spašavanja u mjestu u kojem su spašene, a od te vrijednosti odbijaju se nužni i korisni troškovi spašavanja.

(2) Odredba člana 207. stav (2) ovog zakona primjenjuje se i na teret iz stava (1) ovog člana.

Član 215.
(Provizija na izdatke)

U povjerilačku masu priznaje se provizija od 2 % na izdatke zajedničke havarije, osim onih za plaće i izdržavanje posade te pogonskog goriva, maziva i zaliha, koji nisu nadoknađeni tokom putovanja. Ako svote potrebne za te izdatke nisu pribavljene ni od jednog učesnika u plovidbenom poduhvatu, već su pribavljene prodajom tereta, trošak prouzrokovan pribavljanjem potrebnih svota ili gubitak pretrpljen od lica koje je ovlašteno raspolagati teretom prodatim u tu svrhu ulazi u povjerilačku masu.

Član 216.
(Kamata)

(1) Na svote koje ulaze u povjerilačku masu priznaju se kamate u skladu sa važećim propisima, godišnje do dana likvidacije zajedničke havarije.

(2) Od dana likvidacije zajedničke havarije povjerilac ima pravo računati kamate prema važećim propisima.

Član 217.
(Vrijednost dužničke mase)

(1) Vrijednost koja ulazi u dužničku masu je:

- a) za brod-neto-vrijednost na završetku plovidbenog poduhvata, s tim što se pri određivanju te vrijednosti ne uzima u obzir nepovoljniji utjecaj ugovora o zakupu ili brodarskog ugovora na vrijeme koje važi u pogledu tog broda;
- b) za teret-vrijednost prema odredbi člana 210. stav 1. ovog zakona, s tim da se od tako utvrđene vrijednosti odbija svaki gubitak ili šteta nastala na teretu prije ili poslije iskrcaja;
- c) za vozarinu i prijevozninu-visinu vozarine ili prevoznine, s tim da se od te svote odbiju svi troškovi, uključujući i plaće posade koji ne bi bili podneseni za

vozarinu, odnosno prevozninu, da su brod i teret bili potpuno izgubljeni u trenutku čina zajedničke havarije, a nisu bili priznati kao zajednička havarija;

d) za povjerilačku masu-svota utvrđena prema odredbama čl. 211. do 214. ovog zakona.

(2) Od vrijednosti iz stava (1) ovog člana odbijaju se dodatni izdaci koji su nastali u vezi s vrijednostima koje ulaze u dužničku masu poslije čina zajedničke havarije, osim izdataka koji su priznati kao zajednička havarija.

(3) Kad se teret proda prije odredišta on pridonosi u zajedničku havariju sa stvarnom neto-svotom dobijenom od njegove prodaje. Toj se svoti dodaje svota priznata kao zajednička havarija

Član 218. **(Iznos zajedničke havarije)**

(1) Iznos koji se priznaje kao zajednička havarija za štetu ili gubitak broda, ili njegovih dijelova, prouzrokovanih činom zajedničke havarije je:

- a) kad je riječ o popravku ili zamjeni dijelova-stvarni razumni trošak popravka ili zamjene, odnosno gubitaka uz odbitak prema odredbi člana 191. ovog zakona;
- b) kad nije riječ o popravku ili zamjeni dijelova - razumno smanjenje vrijednosti koje proizlazi iz takve štete ili gubitka, ali ne prelazi procijenjene troškove popravka.

(2) Kad brod potpuno propadne ili kad troškovi popravka prelaze vrijednost broda poslije njegovog popravka, svota koja se priznaje kao zajednička havarija jeste razlika između procijenjene vrijednosti broda u zdravom stanju, odbivši od te vrijednosti troškove popravka koji se ne priznaju u zajedničku havariju i procijenjenene vrijednosti broda u oštećenom stanju. Ta se vrijednost može odbiti prema neto-svoti dobijenoj od prodaje, ako je brod prodat.

Član 219. **(Prava i dužnosti brodarka)**

(1) Brodarka ima pravo zadržati teret koji, na osnovu člana 208. ovog zakona, ulazi u dužničku masu dok ne dobije jemstvo da će mu dužnik isplatiti svoj dio doprinosa koji ga tereti u zajedničkoj havariji.

(2) Brodarka je dužan zadržati teret ili pribaviti odgovarajuće jemstvo i za dražbine drugih učesnika u plovidbenom poduhvatu i u zaštiti tih interesa, dužan je postupiti s dužnom pažnjom.

(3) Ako brodarka ne postupi prema odredbi stava (2) ovog člana, dužan je isplatiti dio doprinosa za koji povjerilac iz zajedničke havarije dokaže da ga nije mogao naplatiti od lica koje je ovlašteno raspolagati teretom.

(3) Odredbama st. (1), (2) i (3) ovog člana ne dira se u pravo brodarka i ostalih učesnika u plovidbenom poduhvatu da se za isplaćenu svotu namire od lica koje je ovlašteno raspolagati teretom kojem je teret predat bez dobijanja jemstva.

Član 220. **(Naplatu potraživanja)**

Povjerilac iz zajedničke havarije koji ne dobije jemstvo da će njegova potraživanja biti namirena ima pravo zaustaviti brod i teret da bi naplatio svoje potraživanje.

POGLAVLJE VI – ZASTARIJEVANJE POTRAŽIVANJA I ODGOVORNOST VLASNIKA BRODA I BRODARA

Član 221. (Zastarijevanje)

(1) Potraživanje za isplatu doprinosa iz zajedničke havarije zastarijeva nakon isteka jedne godine od dana kad je brod stigao u luku završetka zajedničkog plovidbenog poduhvata tokom kojeg je nastupio događaj na kojem se zasniva zatjev za doprinos zajedničke havarije.

(2) Zastarijevanje zahtjeva iz stava (1) ovog člana teče od dana kada je imenovan likvidator, do dana kada je konačna diobna osnova postala pravosnažna.

Član 222. (Vanugovorna odgovornost vlasnika broda i brodara)

(1) Odredbe Dio V, Poglavlje IV i V ovog zakona primjenjuju se i na štetu koju, iz vanugovornog odnosa, prouzrokuje brod licima i stvarima van broda, te okolišu.

(2) Izuzetno odredbe stava (1) ovog člana ne primjenjuju se na sudar brodova.

(3) Odredbe stava (1) i (2) ovog člana primjenjuju se i na čamce i svaki drugi plutajući objekat, bez obzira na veličinu i namjenu kojoj služi, te na hidrozrakoplov na vodi.

Član 223. (Odgovornost za smrt i fizičke ozljede)

(1) Za smrt i fizičke ozljede kupaca i drugih lica koja prouzrokuje brod, odgovara vlasnik broda i brodar, te lice koje u trenutku događaja upravlja brodom:

- a) ako je smrt ili fizička ozljeda prouzrokovana u području koje je proglašeno kupalištem ili u kom je zabranjena plovidba-ako se ne dokaže da je oštećenik prouzrokovao štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom;
- b) ako je smrt ili fizička ozljeda prouzrokovana u lukama, na prilazima luka, na uobičajenim plovnim putevima, na području koje se isključivo koristi za sportsku i sličnu plovidbu (kao što su veslačke i jedriličarske regate, skijanje i sl.)-ako se dokaže da je brod kriv za smrt, odnosno fizičku ozljedu lica;
- c) ako je smrt ili fizička ozljeda prouzrokovana na području u kom su zabranjeni pojedini načini ili sredstva plovidbe (npr. glisiranje, skijanje, prekoračenje brzine), a smrt, odnosno fizička ozljeda je nastupila prilikom obavljanja zabranjenog načina ili zabranjenim sredstvima plovidbe, ako se ne dokaže da je oštećenik prouzrokovao štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom.

(2) Vlasnik broda i brodar nisu odgovorni u skladu sa stavom (1) ovog člana ako im je brod protivpravno oduzet.

(3) U slučaju iz stava (2) ovog člana odgovorno je, pored lica koje je u trenutku događaja upravljalo brodom i lice koje je protupravno oduzelo brod.

Član 224. (Odgovornost za oštećenja stvari i zagađenje okoliša)

(1) Brod odgovara za štetu koju nanese operativnim obalama, lukobranima, lučkim uređajima i postrojenjima, plutajućim objektima (balisažnim oznakama, plutačama za vez, podvodnim kablovima, cjevovodima i sl.) te drugim objektima u luci ili na vodi.

(2) Brod ne odgovara za štetu iz stava (1) ovog člana u mjeri u kojoj je šteta prouzrokovana krivicom organa ili drugog pravnog lica koje upravlja lukom, dijelom luke ili pristaništem.

(3) Po odgovornosti broda prema stavu (1) ovog člana podrazumijeva se odgovornost vlasnika broda, odnosno broдача.

Član 225.
**(Odgovornost za zagađenje sa broda i za izlivanje ulja
koja se prijevoze kao teret)**

(1) Za štetu koju prouzrokuje brod koji prijevozi ulje kao rasuti teret izlivanjem ili izbacivanjem tog ulja, odgovara vlasnik broda ako se ne dokaže da je izlivanje, odnosno izbacivanje ulja:

- a) posljedica rata, neprijateljstva, pobune ili prirodne pojave vanrednog, neizbježnog ili neotklonjivog karaktera;
- b) proistieće u potpunosti iz činjenice da je treće lice svjesno djelovalo ili propustilo djelovati u namjeri da nanese štetu.

(2) Ako vlasnik broda dokaže da je šteta nastala u potpunosti ili djelomično zato što je lice koje je pretrpjelo tu štetu djelovalo ili propustilo djelovati u namjeri da prouzrokuje štetu ili iz krajnje nepažnje, on može biti u potpunosti ili djelimično oslobođen svoje odgovornosti.

(3) Zahtjev za nadoknadu štete zbog zagađenja okoliša ne može se podnijeti protiv vlasnika broda osim na osnovu ovog zakona.

(4) Zahtjev za nadoknadu štete zbog zagađenja okoliša, osim ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koja su navedena lica učinila, bilo u namjeri da prouzrokuju štetu bilo iz krajnje nepažnje, znajući da bi šteta vjerovatno mogla nastupiti, ne može se podnijeti protiv:

- a) lica u službi vlasnika ili njegovih punomoćnika ili članova posade;
- b) drugog lica koje je, bez svojstva člana posade, obavljalo usluge za brod;
- c) naručioca ugovora o prijevozu, upravnika ili broдача;
- d) lica koje spašava uz pristanak vlasnika ili po uputstvima nadležne kapetanije;
- e) lica koje preduzima zaštitne mjere.

DIO SEDMI- KAPETANIJE I NADZOR

POGLAVLJE I - KAPETANIJE

Član 226.
(Područje djelovanja)

(1) Kapetanije unutrašnje i pomorske plovidbe obavljaju upravne poslove, poslove nadzora, poslove inspekcijskog nadzora, određene stručne i upravne poslove na plovnim putevima, kao i kontrole plovidbe koji su im ovim zakonom ili drugim propisima stavljeni u nadležnost.

(2) Kapetanije unutrašnje i pomorske plovidbe su u sastavu Ministarstva i definiraju se unutrašnjom organizacijom ministarstva.

Član 227.
(Ispostave)

(1) Nadležno ministarstvo može osnivati ispostave kapetanija.

(2) Nadležno ministarstvo određuje područje i sjedište rada i nadležnosti ispostava kapetanija.

Član 228.
(Rukovođenje)

(1) Radom kapetanije unutrašnje plovidbe i kapetanije pomorske plovidbe, rukovode kapetani kapetanija, a ispostavama kapetani ispostava.

(2) Kapetani kapetanija imaju ovlaštenja koja na osnovu ovog zakona i drugih propisa ima inspektor plovidbe.

Član 229.
(Službena odijela)

(1) Radnici na određenim radnim mjestima u kapetanijama i njihovim ispostavama dužni su da nose službena odijela za vrijeme vršenja službe.

(2) Bliže propise o uvjetima koje moraju ispunjavati lica iz člana 228. ovog zakona, službenom odijelu, oznakama službenih vozila i plovila donijet će nadležno ministarstvo.

POGLAVLJE II – INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 230.
(Subjekti)

(1) Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona obavljaju inspektori plovidbe na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima.

(2) Određene poslove iz stava (1) ovog člana mogu obavljati i državni službenici, po ovlaštenju ministra nadležnog ministarstva.

Član 231.
(Inspeksijski poslovi)

Inspeksijski poslovi koji se odnose na vršenje nadzora nad sprovođenjem odredaba ovog zakona obuhvataju, naročito, obavljanje inspeksijskog nadzora nad:

- a) brodovima i čamcima u pogledu njihove sposobnosti za plovidbu, odnosno plutajućim objektima u pogledu sposobnosti za upotrebu;
- b) stranim brodovima u lukama Bosne i Hercegovine u pogledu zaštite života, lica na brodu i zaštite okoliša;
- c) sprovođenjem režima plovidbe u skladu sa obavezama Bosne i Hercegovine i nad stanjem luka u pogledu operativnih i drugih obala, lukobrana, potrebnih dubina, uređaja, postrojenja i drugih objekata namijenjenih za sidrenje, zaštitu brodova kao i za ukrcaj i iskrcaj putnika i stvari;
- d) tehničkim održavanjem i uređivanjem plovnog puta i objekata sigurnosti plovidbe za poboljšanje uvjeta plovidbe na tim putevima;
- e) obilježavanjem plovnog puta i održavanjem objekata sigurnosti za obilježavanje i signalizaciju, te obavljanjem radio službe koja služi sigurnosti plovidbe i zaštiti ljudskih života;
- f) izgradnjom objekata u pogledu njihovog utjecaja na sigurnost plovidbe;
- g) prijevozom putnika i stvari, teglenjem, potiskivanjem i drugim plovidbenim poslovima u pogledu zaštite ljudskih života i imovine;
- h) zaštitom od zagađivanja s plovnih objekata;
- i) vođenjem hidrometeroloških podataka koji služe sigurnosti plovidbe;
- j) uvjetima života i rada posade na plovilima.

Član 232.
(Nadzor nad brodom)

- (1) U vršenju nadzora iz člana 231. tačka b) ovog zakona provjerava se ima li brod:
- a) važeće brodske isprave i knjige;
 - b) odobrenje za vršenje prijevoza.
- (2) Ako strani brod ima važeće isprave iz stava (1) ovog člana nadzor se ograničava na provjeru:
- a) odgovara li položaj teretne linije, odnosno slobodnog boka podacima iz tih isprava;
 - b) da li je brod ukrcan u skladu sa dobijenom teretnom linijom, odnosno linijom slobodnog boka, da li je teret pravilno raspoređen prema uvjetima navedenim u tim ispravama.
- (3) Osim provjere isprava iz stava (1) ovog člana, provjerava se ima li strani brod, koji ukrcava ili iskrcava teret, važeću ispravu kojom se dokazuje ispravnost brodskih uređaja za ukrcaj ili iskrcaj tereta, te je li stanje tih uređaja u skladu sa podacima iz tih isprava.
- (4) Ukoliko postoji jasan razlog da strani brod ne ispunjava neku od odredbi iz st. (1), (2) ili (3) ovog člana, sprovede se dalji inspekcijski poslovi.

Član 233.
(Utvrđivanje nedostataka)

- (1) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da strani brod nema važeće isprave ili da položaj teretne linije, odnosno slobodnog boka ne odgovara podacima iz tih isprava, ili da brod nije ukrcan u skladu sa teretnom linijom, odnosno linijom slobodnog boka, ili da teret nije pravilno raspoređen, zabranit će brodu da isplovi iz luke sve dok ne bude mogao nastaviti plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na brodu.
- (2) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da strani brod zbog nedostataka zagađuje okoliš uljem ili drugim štetnim i opasnim materijama, zabranit će mu se da isplovi iz luke dok se ti nedostaci ne otklone.
- (3) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora prema odredbi člana 232. stav (3) ovog zakona utvrdi da strani brod nema važeću ispravu kojom se dokazuje ispravnost broskog uređaja za ukrcaj ili iskrcaj stvari, ili ako se utvrdi da stanje tih uređaja nije u skladu sa podacima iz te isprave, zabranit će se ukrcaj i iskrcaj stvari tim uređajima.
- (4) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora utvrde nedostaci iz st. (1), (2) i (3) ovog člana o utvrđenom stanju i preduzetim mjerama obavijestit će se putem diplomatskih, odnosno konzularnih organa nadležni organ države čiju zastavu brod vije.

Član 234
(Zabrana isplavljenja broda)

Ako se iz opravdanih razloga posumnja da stanje stranog broda bitno ne odgovara podacima navedenim u ispravama iz člana 232. stav (1) i (2) ovog zakona, te u slučaju iz člana 124. stav (3) ili da je strani brod ukrcao veći broj putnika od dopuštenog, ili da nema minimalan broj stručno osposobljenih članova posade i da očigledno brod u takvom stanju, odnosno s tim brojem putnika ili takvim stanjem posade, ne bi bio sposoban nastaviti plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na brodu, zabranit će mu se da isplovi iz luke dok ne bude mogao nastaviti plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na njemu.

Član 235.
(Poslovi inspekcijskog nadzora)

- (1) U vršenju inspekcijskog nadzora nad sposobnošću brodova za plovidbu, prema odredbama člana 235. ovog zakona, provjerava se:
- a) ima li brod važeće brodske isprave i knjige;

- b) da li su na brodu od dana izdavanja, odnosno potvrđivanja brodskih isprava izdatih na osnovu tehničkog nadzora broda, nastale takve promjene zbog kojih je očito da brod u takvom stanju nije sposoban ploviti bez opasnosti za lica, stvari na njemu i okoliš;
 - c) udovoljava li brod uvjetima određenim u članu 48. tč. b), c), i d) ovog zakona;
 - d) da li je na bokovima broda obilježena propisana oznaka teretne linije odnosno crte slobodnog boka;
 - e) uvježbanost posade u rukovanju čamcima i ostalim sredstvima za spašavanje i uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara.
- (2) Inspekcijski nadzor obuhvata i provjeru ima li brod važeći registar teretnog uređaja, te odgovara li stanje uređaja za ukrcaj i iskrcaj stvari podacima iz registra uređaja.

Član 236. **(Otklanjanje nedostataka)**

- (1) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora prema odredbi člana 233. stav (1) ovog zakona utvrde nedostaci broda u pogledu njegove sposobnosti za plovidbu, naredit će se zapovjedniku broda da u određenom roku otkloni utvrđene nedostatke.
- (2) Ako se utvrđeni nedostaci ne otklone u određenom roku ili ako su utvrđeni nedostaci takve prirode da ugrožavaju sigurnost broda, lica i tereta na njemu, te okoliša, zabranit će se brodu daljnja plovidba dok se navedeni nedostaci ne otklone i oduzet će mu se isprava o sposobnosti za plovidbu.
- (3) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da prema odredbi člana 232. ovog zakona brod nema važeći registar teretnog uređaja ili ako stanje tih uređaja nije u skladu sa registrom teretnog uređaja, zabranit će mu se da obavlja ukrcaj, iskrcaj ili prekrcaj stvari vlastitim uređajima (za obavljanje tih radnji).

Član 237. **(Nadzor u lukama)**

- (1) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da se u lukama odnosno pristaništima otvorenim za promet, ne sprovodi sistem koji je u skladu sa obavezama Bosne i Hercegovine, ili da je stanje luka, zimovnika, zimskih skloništa, prevodnica takvo da predstavlja opasnost za sigurnost plovniha objekata, naredit će organu, odnosno organizaciji koja iskorištava luku odnosno pristanište, zimovnik, zimsko sklonište i prevodnicu da radi otklanjanja utvrđenih nedostataka u određenom roku preduzme odgovarajuće mjere ili obavi potrebne radove.
- (2) Ako mjere i radovi naređeni prema stavu (1) ovog člana ne budu izvršeni u određenom roku, inspektor sigurnosti plovidbe:
- a) zabranit će pristajanje plovniha objekata uz dio operativne ili druge obale za koji je utvrđen nedostatak dok ne bude omogućeno sigurno pristajanje plovniha objekata;
 - b) zabranit će upotrebu operativne ili druge obale ili njenog dijela, kao i sidrište te zimovnike, odnosno zimska skloništa, koji neposredno ugrožava sigurnost plovniha objekata, lica i stvari prilikom ukrcaja, iskrcaja i prekrcaja ili ako prijeti opasnost da se zbog neispravnog uređaja zagadi okoliš;
 - c) zabranit će promet u luci odnosno pristaništu, sidrištu, zimovniku, odnosno zimskom skloništu i prevodnici sve dok je sigurnost plovidbe neposredno ugrožena zbog neodržavanja ovih objekata i uređaja u ispravnom stanju.

Član 238. **(Nadzor na plovnom putu)**

- (1) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora prema odredbi člana 234. tačka d) ovog zakona utvrdi da je stanje plovniha puta ili objekta sigurnosti za poboljšanje uvjeta plovidbe na plovnom putu takvo da ugrožava sigurnost plovidbe, naredit će se:

- a) organizaciji ili preduzeću koje je ovlašteno da održava plovne puteve da ukloni smetnje na plovnom putu i objektima sigurnosti za poboljšanje uvjeta plovidbe, odnosno da plovni put i ove objekte dovede u stanje da omogući sigurnu plovidbu.
- b) privremena zabrana plovidbe ako na plovnom putu nisu preduzete mjere za sigurnu plovidbu.

(2) Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora iz stava (1) ovog člana utvrde i drugi nedostaci na plovnom putu koji mogu ugroziti sigurnost, naredbu o tome s prijedlozima mjera dostavit će se nadležnom ministarstvu radi preduzimanja odgovarajućih mjera.

Član 239. **(Nedostaci na plovnom putu)**

(1) Ako se u vršenju inspekcijskih poslova prema odredbi člana 231. tačka e) ovog zakona utvrdi da plovni put nije obilježen, da objekti sigurnosti za obilježavanje i signalizaciju ne rade ispravno, odnosno da radio stanice ne rade u skladu sa propisima, naredit će se:

- a) preduzeću, odnosno organu nadležnom za poslove obilježavanja plovnog puta i održavanje objekata sigurnosti za obilježavanje i signalizaciju, da plovni put obilježi i osposobi objekte sigurnosti za obilježavanje i signalizaciju;
- b) privremena zabrana plovidbe, ako stanje obilježenog plovnog puta i objekata sigurnosti za obilježavanje i signalizaciju ne omogućava sigurnu plovidbu.

(2) Ako se u vršenju inspekcijskih poslova iz stava (1) ovog člana utvrde takvi nedostaci koji mogu ugroziti sigurnost plovidbe, izvještaj o utvrđenim nedostacima s prijedlozima za njihovo otklanjanje dostavit će se nadležnom ministarstvu.

Član 240. **(Ugrožavanje sigurnosti plovidbe)**

(1) Ako inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da se izgradnja objekata izvodi na način koji ugrožava sigurnost plovidbe, naredit će izvođaču radova privremenu obustavu daljih radova, a po potrebi uklanjanje materijala koji ugrožava sigurnost plovidbe.

(2) Pod objektima koji ugrožavaju sigurnost plovidbe smatraju se objekti za održavanje vodnih građevina kao i objekti za čiju izgradnju nije izdata saglasnost nadležnog ministarstva.

Član 241. **(Članovi posade)**

(1) Ako inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da član posade nema ovlaštenja za obavljanje određenih poslova ili nema važeće isprave o ukrcaju, naredit će da se u određenom roku otkloni utvrđeni nedostatak.

(2) Ako član posade iz stava (1) ovog člana ne otkloni utvrđeni nedostatak, inspektor sigurnosti plovidbe, naredit će zapovjedniku broda da iskrca tog člana posade.

(3) Ako inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da je član posade ili upravljač čamca, odnosno plutajućeg objekta ili skele u takvoj mjeri umoran, bolestan ili u takvom psihofizičkom stanju da je nesposoban za obavljanje poslova u vezi sa sigurnošću plovidbe, naredit će zapovjedniku odnosno starješini plovila da ga smijeni sa dužnosti, odnosno zabranit će dalju plovidbu .

Član 242.
(Odobrenje za obavljanje djelatnosti)

(1) Ako inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da brod nema odobrenje za obavljanje prijevoza putnika i stvari, teglenja, potiskivanja ili drugih plovidbenih poslova, odnosno da je brod ili drugo plovno sredstvo ukrcao veći broj lica ili veću količinu stvari nego je dozvoljeno, ili je teret smješten tako da ugrožava sigurnost broda ili drugog plovnog objekta ili lica na njemu, naredit će da se iskrcaju prekobrajna lica, odnosno da se iskrca količina tereta iznad dozvoljene granice, odnosno da se teret smjesti na propisan način.

(2) Ako zapovjednik broda nema odobrenje (dozvolu) ili ne izvrši naređenje iz stava (1) ovog člana inspektor sigurnosti plovidbe zabranit će brodu isplovljenje, odnosno zabranit će njegovu dalju plovidbu, dok se ne otklone utvrđeni nedostaci.

Član 243.
(Povreda zakona)

(1) Kada inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis, ima pravo i obavezu, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima da:

- a) naredi otklanjanje utvrđenih nedostataka, odnosno nepravilnosti u određenom roku;
- b) podnijeti prijavu nadležnom organu zbog prekršajnog djela, odnosno izreći utvrđenu prekršajnu mjeru;
- c) preduzeti i druge mjere, odnosno izvršiti i druge radnje za koje je propisima ovlašten.

(2) Protiv donesenih mjera inspektora sigurnosti plovidbe u prvom stepenu, može se izjaviti žalba nadležnom ministarstvu.

(3) Inspektor sigurnosti plovidbe dužan je voditi evidenciju o preduzetim mjerama.

Član 244.
(Uvjeti za inspektora)

(1) Za inspektora sigurnosti plovidbe može se imenovati lice koje ispunjava uvjete za državne službenike.

(2) Inspektor sigurnosti plovidbe za vrijeme obavljanja službe mora nositi propisanu odjeću i legitimaciju inspektora sigurnosti plovidbe.

Član 245.
(Pravila službe)

(1) U vršenju poslova inspekcije inspektor sigurnosti plovidbe, za vrijeme službe mora nositi službeno odijelo i službenu legitimaciju, te koristi službeni čamac, odnosno brod.

(2) Čamac, odnosno brod iz prethodnog stava mora imati ispisanu oznaku organa inspekcije, rotirajuće plavo svjetlo i natpis (na bokovima ili prednjim dijelu broda) "kapetanija".

DIO OSMI - PLOVIDBENI PREKRŠAJI

Član 246. (Zajedničke odredbe)

Plovidbeni prekršaj je povreda propisa kojima se uređuju odnosi u unutrašnjim i pomorskim vodama, njihovim lukama i brodovima, odnosno čamcima i plutajućim objektima u vezi sa sigurnošću plovidbe i zaštite ljudskih života, okoliša, te sa prometom na unutrašnjim i pomorskim putevima.

POGLAVLJE I – PREKRŠAJI I KAZNE

Član 247. (Strani brod)

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 5.000 KM kaznit će se za plovidbeni prekršaj strano pravno ili fizičko lice:

- a) ako brod odnosno čamac iz druge države, koji pretrpi nezgodu u vodama Bosne i Hercegovine i ako je nezgoda prouzrokovala smrt ili teže fizičke ozljede učesnika u nezgodi, veći gubitak ili oštećenje imovine, zaprečavanje plovnog puta ili zagađenje voda, ne prijavi ili onemogućí istragu o nezgodi koja se dogodila (član 7. stav 1);
- b) ako strani brod uplovi u druge plovne puteve Bosne i Hercegovine bez posebnog odobrenja (član 45. stav 4);
- c) ako strano plovilo, koje je zbog više sile ili druge nevolje prisiljeno skloniti se u unutrašnje ili pomorske vode Bosne i Hercegovine, o tome ne obavijestiti nadležnu kapetaniju (član 45. stav 5);
- d) ako strani brod obavlja prijevoz za ili iz trećih država bez posebnog odobrenja (član 151. stav 2);
- e) ako strani brod obavlja javni prijevoz između pojedinih luka Bosne i Hercegovine (kabotaža) bez posebnog odobrenja (član 151. stav 4).

Član 248. (Brodar)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj brodar ili druga organizacija:

- a) ako ne organizira nadzor obavljanja poslova koji se odnose na sigurnost plovidbe (član 6. stav (1) tačka a));
- b) ako ne osigura trajno obavljanje nadzora sigurnosti plovidbe (član 6. stav 1.) tačka b));
- c) ako ne vodi propisane podatke koji su značajni za sigurnost plovidbe (član 6. stav 1) tačka c));
- d) ako po nalogu nadležne kapetanije, oštećeno ili potopljeno plovilo, koje smeta ili ugrožava sigurnost plovidbe ili znači opasnost od zagađenja, ne ukloni sa plovnog puta (član 15. stav (1));
- e) ako ne održava luku odnosno pristanište u stanju koje osigurava sigurnu plovidbu (član 24. stav (1));

- f) ako ne podnese na odobrenje tehničku dokumentaciju na osnovu koje se gradi brod ili prepravlja (član 50. stav (1) tačka a) i c));
 - g) ako ne podnese zahtjev za ponovno baždarenje broda prije završetka radova na prepravci kojima se mijenja tonaža broda ili ne podnese takav zahtjev nakon dolaska broda u prvu luku, ako se radovi na prepravci broda izvode u inozemstvu, a brod nije baždaren u inozemstvu prema odredbama ovog zakona (član 62);
 - h) ako stavi u plovidbu ili drži u plovidbi brod bez bilo koje od brodskih isprava i knjiga propisanih ovim zakonom ili pravilnikom donesenim na osnovu ovog zakona (član 65., 66., 68., 69., 70. i 71);
 - i) ako kao zapovjednik broda ukrca lice koje nema brodarsku, odnosno pomorsku knjižicu (član 100. stav (1));
 - j) ako brod nema ime, odnosno oznaku ili ne nosi ime luke upisa ili ako te oznake nosi a nije za to ovlašten (čl. 122. i 123.);
 - k) ako vadi potonulu stvar i ako nije ovlašten za njezino vađenje (članak 192.);
 - l) ako ne preduzme ili ne preduzima u određenom roku odgovarajuće mjere ili obavi potrebne radove koje je svojim rješenjem naredila inspekcija sigurnosti plovidbe (čl. 237. do 240.);
- (2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice brodarka novčanom kaznom od 500 do 1.000 KM.

Član 249. (Plovidba)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 do 500 KM kaznit će se za plovidbeni prekršaj:
- a) zapovjednik stranog broda ili lice koje ga zamjenjuje:
 - 1) ako pri dolasku u luku ili odlasku iz luke odnosno pristaništa ne preda nadležnoj kapetaniji opću izjavu, izvod iz popisa posade i popis putnika (član 30. stav (2));
 - 2) ako o namjeri prolaska stranog ratnog broda ne izvjesti nadležni organ u određenom roku (član 31. stav 4.);
 - 3) ako o stranom plovilu, koje je zbog više sile ili druge nevolje prisiljeno skloniti se u untašarnje ili pomorske vode Bosne i Hercegovine, ne obavijesti nadležnu kapetaniju (član 45. stav (5));
 - 4) ako ne preduzme u određenom roku odgovarajuće mjere, koje mu rješenjem naredi inspektor sigurnosti plovidbe (član 231.);
 - b) zapovjednik broda upisanog u upisnik brodova ili lica koja ga zamjenjuje:
 - 1) ako brod, koji ima brodsku radio stanicu, ne organizira službu dežurstva u skladu sa propisima o radio prometu (član 16. stav (3));
 - 2) ako po naređenju nadležne kapetanije ne isplovi u pomoć brodu na kom je izbio požar ili na kom je nastala druga nezgoda (član 32.);
 - 3) ako brod plovi van određenih granica plovidbe ili protivno određenoj namjeni ili ako brodom preduzme putovanje za koje brod nije proglašen sposobnim (član 43.);
 - 4) ako ukrca i rasporedi teret na brodu protivno odredbama člana 48. stav (1) tačka d);
 - 5) ako obavlja jedno ili više putovanja suprotno odredbama člana 59. stav 2.
 - 6) ako protivno odredbama člana 59. stav 4. obavlja prijevoz putnika brodom koji nije putnički;
 - 7) ako na brodu nema bilo koje od brodskih isprava i knjiga iz čl. 65., 66, 68., 69., 70. i 71. ili pravilnika donosenih na osnovu ovog zakona

- ili ako se u brodske isprave i knjige ne unose podaci u skladu sa članom 63. stav (2);
- 8) ako na zahtjev ovlaštenih organa ne pokaže brodske isprave i knjige (član 64. stav (3));
 - 9) ako isplovi iz luke brodom koji nema određen broj članova posade sa propisanom stručnom spremom (član 88. stav.2);
 - 10) ako za člana posade broda primi lice koje nema brodarsku, odnosno pomorsku knjižicu ili dozvolu za ukrcaj (član 100. stav (1));
 - 11) ako o neispravnostima iz člana 103. stav (1) tačka b) ne obavjesti nadležnu kapetaniju (član 101. stav (2));
 - 12) ako na brodu ne održava u ispravnom stanju, strojeve, uređaje i opremu ili ako se ne brine o sigurnosti brodskih uređaja za ukrcaj i iskrcaj putnika, opasnog i ostalog tereta, te o pravilnom ukrcaju, smještaju i iskrcaju putnika (član 108. stav (1));
 - 13) ako u propisanim rokovima ne obavlja vježbe sa čamcima, sredstvima za spašavanje i uređajima za otkrivanje, sprječavanje i gašenje požara (član 108 stav (2));
 - 14) ako za vrijeme plovidbe nije na brodu (član 108. stav (3));
 - 15) ako lično ne rukovodi brodom kada to zahtijeva sigurnost broda, a posebno kada brod ulazi u luku, prevodnicu, kanal i more ili kada izlazi iz njih, te za slabe vidljivosti i magle i kada to zahtijeva sigurnost brodova u teglju ili potiskivanju (član 109. stav (3));
 - 16) ako ne preduzme sve potrebne radnje za spašavanje brodskog dnevnika, a ako okolnosti slučaja to dopuštaju i mjere spašavanja drugih brodskih knjiga, brodskih isprava, karte dotičnog putovanja i gotovog novca blagajne (član 111. stava 2.);
 - 17) ako, na brodu na kom se desio događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe ili ako se desio vanredan događaj na brodu putnicima i drugim licima, ili stvarima na brodu, ili ako se opazi zagađenje uljem, opasnim hemikalijama i štetnim materijama na plovnom putu, ne preduzmu propisane mjere (član 112. stav 1.);
 - 18) ako, o događajima iz stava 1) člana 112. ne podnese izvještaj nadležnoj kapetaniji najbliže obalne države (član 112. stav 2.);
 - 19) ako o događaju iz stava (1) člana 112. ne izvijesti u određenom roku, kapetaniju u luci u koju brod najprije uplovi, odnosno diplomatsko ili konzularno predstavništvo Bosne i Hercegovine, ako se brod nalazi u inozemstvu (član 112. stav 3.);
 - 20) ako u brodski dnevnik ne unese rođenje i smrt lica na brodu, naznačavajući mjesto ili zemljopisnu poziciju broda i vrijeme rođenja, odnosno smrti te ne primi izjavu posljednje volje i to primanje ne unese u brodski dnevnik, navodeći vrijeme kad je posljednju izjavu volje primio (član 112. stav 4.);
 - 21) ako u slučaju iz člana 112. stav 4. ne sastavi zapisnik i ne dostavi ga nadležnom organu (član 112. stav 5.);
 - 22) ako radio-komunikacijama ne odašilje obavještenje o bilo kojoj neposrednoj opasnosti po sigurnost plovidbe na koju naiđe (član 113. stav (1));
 - 23) ako bilješku o obavještenju iz člana 113. stav 1. ne unese u brodski dnevnik (član 113. stav (2));
 - 24) ako za vrijeme putovanja broda prema članu posade, putniku ili drugom licu na brodu koje je izvršilo krivično djelo, ne preduzme mjere potrebne da spriječi ili ublaži nastupanje štetnih posljedica tog djela i izvršioca ne pozove na odgovornost (član 117. stav 1),
 - 25) ako u slučaju da postoji opasnost da izvršilac ponovi djelo ili da

pobjegne, zapovjednik broda ne preduzme utvrđene mjere(član 117. stav 2.);

- 26) ako o krivičnom djelu učinjenom na brodu ne obavijesti nadležne, u čiju prvu luku nakon izvršenog krivičnog djela brod uplovi ili ako s izvršiocem krivičnog djela ne postupi prema uputstvima diplomatskog ili konzularnog predstavništva Bosne i Hercegovine (član 117. stav 3);
- 27) ako samovoljno napuštanje broda od člana posade državljanina Bosne i Hercegovine u inozemstvu ne prijavi nadležnoj kapetaniji (član 118. stav 1);
- 28) ako brodu, koji se sudario sa brodom kojim zapovjeda, iako je to mogao, ne saopšti ime broda, luke upisa, te ime luke iz koje je isplovio i u koju plovi (član 165. stav 1);
- 29) ako ne unese u brodski dnevnik razloge iz kojih nije krenuo u pomoć licima u opasnosti i preduzeo njihovo spašavanje ili razloge iz kojih nije preduzeo spašavanje broda i stvari sa broda (član 173.),
- 30) ako ne preduzme ili ne preduzima u određenom roku odgovarajuće mjere koje mu, rješenjem, naredi inspektor sigurnosti plovidbe (čl. 236., 241. i 244).

- (3) Za radnje iz stav 1. tačka b) alineja 2), 7), 8), 10), 22) i 30) ovog član kaznit će se i vlasnik ili upravljač čamca odnosno plutajućeg objekta novčanom kaznom od 150 do 500 KM.

Član 250. (Posada)

Novčanom kaznom od 150 do 300 KM kaznit će se član posade broda ili član posade čamca, odnosno plutajućeg objekta:

- a) koji povredom svoje dužnosti, propisane ovim zakonom, ne postupi prema pravilima navigacije i time dovede u opasnost sigurnost plovidbe ili ošteti brod, čamac, plutajući objekat ili teret na njima ili ugrozi sigurnost putnika ili ostalih članova posade (član 15.);
- b) ako predmete ili materije koje mogu ometati ili ugroziti sigurnost plovidbe ili znače opasnost od zagađenja, baca na plovni put (član 15.).

Član 251. (Zaštitne mjere)

Pored kazne za plovidbeni prekršaj iz član 247. tačka b) alineja 26) i člana 248. tačka a) ovog zakona članu posade broda, čamca ili plutajućeg objekta, mogu se kao zaštitna mjera oduzeti sva ili pojedina ovlaštenja za obavljanje poslova određenog zvanja na bilo kom brodu, čamcu i plutajućem objektu u trajanju do 2 godine.

Član 252. (Provedbeni propisi)

- (1) Nadležno ministarstvo u roku od jedne godine, od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi podzakonske akte o:

1. ispunjavanju uvjeta za sigurnost plovidbe na plovnim putevi na unutrašnjim vodama i pomorskim vodama Bosne i Hercegovine, u lukama, pristaništima, brodovima i drugim plovilima unutrašnje plovidbe i pomorskim brodovima (član 5. Zakona),
2. postupku ispitivanja uzroka nezgode koja se dogodi bilo kom brodu i plovnom objektu iz države Bosne i Hercegovine, kao i na brodu odnosno čamcu iz druge države koji pretrpi nezgodu u vodama Bosne i Hercegovine, ako je nezgoda prouzrokovala smrt ili teže fizičke ozljede učesnika u nezgodi, veći gubitak ili oštećenje imovine, zaprečavanje plovnog puta ili zagađenje voda (član 7. Zakona),
3. utvrđivanju uvjeta koje moraju ispunjavati luke odnosno pristaništa otvorene za međunarodni promet, u pogledu uređenja kopna i obale, dubinu vode na mjestima pristajanja, prateće mehanizacije, uređaja za prekrcaj i istovar, obučenosti osoblja, sigurnosti plovidbe i sl (član 24. Zakona),
4. utvrđivanju reda u lukama i pristaništima (član 34. Zakona),
5. pravilima plovidbe, uređajima, sredstvima, signalima i oznakama za obilježavanje plovnog put (član 45. Zakona),
6. određivanju imena, oznaka i znakova raspoznavanja brodova vođenju evidencije o imenima brodova, kao i obavljanju probne vožnje brodova unutrašnje i pomorske plovidbe (član 59. Zakona),
7. o utvrđivanju sposobnosti za plutanje plutajućih objekata unutrašnje i pomorske plovidbe (član 78. Zakona),
8. načinu postavljanja pontonskih mostova, te o uvjetima plovidbe kroz otvore pontona pontonskog mosta (član 79. Zakona),
9. visini naknade za utvrđivanje sposobnosti čamaca za plovidbu na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima (član 83. Zakona),
10. visini naknade za baždarenje čamaca i o obrascu svjedodžbe o izvršenom baždarenju čamca za plovidbu na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima (član 84. Zakona),
11. o načinu utvrđivanja sposobnosti čamaca za plovidbu, upis i evidenciju, oblik i sadržaj plovidbene dozvole, uvjete i način osposobljavanja lica za upravljanje čamcem (član 87. Zakona),
12. broju članova posade, stručnoj spremi i uvjetima za sigurnu plovidbu, koje mora imati brod unutrašnje i pomorske plovidbe (član 88. Zakona),
13. uvjetima za sticanje zvanja člana posade, polaganje stručnog ispita i izdavanje ovlaštenja za obavljanje poslova osiguranja plovidbe (član 89. Zakona),
14. određivanju imena i oznaka brodova, te pozivnih znakova brodova, o isticanju i vijanju zastave i isticanju oznaka na brodovima unutrašnje i pomorske plovidbe (član 122. Zakona),
15. upisu brodova, plutajućih objekata i čamaca, o zbirkama isprava i pomoćnim knjigama koje se vode uz upisnike i obrasci tih isprava i knjiga (član 143. Zakona),
16. službenom odijelu, oznakama službenih vozila i plovila (član 229. Zakona).

(2)Do stupanja na snagu propisa iz stava 1.ovog člana, primjenjivat će se postojeći podzakonski akti iz ove oblasti, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 253. **(Stupanje na snagu)**

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi ("Službeni list SFRJ"br. 22/77, 13/82, 30/85, 80/89 i 29/90) i Zakona o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi ("Službeni list SR BiH br. 10/84, 36/87,33/89,22/90) i Zakona o organiziranju i funkcioniranju, cestovnog,

željezničkog, riječnog, pomorskog i zrakoplovnog prometa ("Službeni list R BiH", broj 13/94), Uredbe o preuzimanju zakona («Narodni list HR HB», broj 25/94).

(2) Nadležni organi entiteta, kantona, Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, organi lokalne samouprave i lokalne uprave u gradovima i općinama uskladit će zakone, iz svoje nadležnosti s ovim zakonom, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

PS BiH broj _____
Sarajevo, _____ 2008. godine

**Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH**

**Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH**

Zakon o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi

Pregled sadržaja

DIO PRVI OPĆE ODREDBE

- Član 1. Područje primjene
- Član 2. Plovni objekti
- Član 3. Običajno pravo
- Član 4. Definicije

DRUGI DIO SIGURNOST PLOVIDBE

Poglavlje I Zajedničke odredbe

- Član 5. Definicije
- Član 6. Dužnosti subjekata
- Član 7. Nadležnost u slučaju nezgode

Poglavlje II Plovni putevi

- Član 8. Plovni putevi
- Član 9. Građenje i uređenje
- Član 10. Održavanje
- Član 11. Obilježavanje
- Član 12. Izvori finansiranja
- Član 13. Objekti sigurnosti plovidbe
- Član 14. Obilježavanje zapreka
- Član 15. Ugrožavanje sigurnosti
- Član 16. Radio služba
- Član 17. Prevodnice, zimovnici i skele
- Član 18. Nadoknada
- Član 19. Javno dobro
- Član 20. Gradnja objekata na plovnom putu
- Član 21. Izvođenje radova na plovnom putu
- Član 22. Agencija za unutrašnje i pomorske plovne puteve Bosne i Hercegovine
- Član 23. Unutrašnja organizacija Agencije

Poglavlje III

Luke

- Član 24. Opći uvjeti
- Član 25. Namjena luka
- Član 26. Izdavanje odobrenja za gradnju luke odnosno pristaništa
- Član 27. Projektna dokumentacija luke odnosno pristaništa
- Član 28. Pretovar opasnih materija
- Član 29. Korištenje lučkih sadržaja
- Član 30. Odobrenje za uplovljenje - isplovljenje
- Član 31. Neškodljiv prolaz stranog plovnog objekta
- Član 32. Požar
- Član 33. Odgovornost za štete
- Član 34. Održavanje reda
- Član 35. Nadzor

Poglavlje IV

Sidrišta

- Član 36. Sidrenje plovila
- Član 37. Sidrenje plovila za prijevoz opasnih materija

Poglavlje V

Zimovnici i zimska skloništa

- Član 38. Položaj
- Član 39. Uvjeti koje ispunjava zimovnik
- Član 40. Iskorištavanje

Poglavlje VI

Pristanište, pristan, tovarište

- Član 41. Pristanište
- Član 42. Pristan
- Član 43. Uvjeti za tovarište
- Član 44. Ostala pitanja

Poglavlje VII

Plovidba

- Član 45. Pravila

Poglavlje VIII

Pilotaža

Član 46. Definicija

Član 47. Uvjeti korištenja

Poglavlje IX

Brod

Član 48. Utvrđivanje sposobnost za plovidbu

Član 49. Tehnički pregled

Član 50. Tehnički nadzor

Član 51. Vrste pregleda

Član 52. Osnovi pregled

Član 53. Redovni i kontrolni pregled

Član 54. Vanredni pregled

Član 55. Sposobnost za probnu plovidbu

Član 56. Saglasnost za prepravke

Član 57. Tehnička pravila

Član 58. Stanje broda

Član 59. Oglašavanje sposobnosti za plovidbu

Poglavlje X

Baždarenje brodova

Član 60. Definicija

Član 61. Obavezno baždarenje

Član 62. Ponovno baždarenje

Poglavlje XI

Brodске isprave i knjige

Član 63. Namjena

Član 64. Način vođenja i čuvanje

Član 65. Brodska svjedodžba – upisni list

Član 66. Svjedodžba o baždarenju i ispravnosti radio uređaja

Član 67. Unos i promjena podataka

Član 68. Privremena svjedodžba

Član 69. Popis posade

Član 70. Obavezni brodski dokumenti

Član 71. Posebni brodski dokumenti

Član 72. Oblik i sadržaj isprava i knjiga

Poglavlje XII

Plutajući objekti

Član 73. Sposobnost za upotrebu

Član 74. Utvrđivanje sposobnosti

Član 75. Svjedodžba o sigurnosti

Član 76. Dokumenti

Član 77. Odobrenje za postavljenje plutajućeg objekta

Član 78. Upis u knjigu evidencije

Član 79. Pontonski mostovi

Poglavlje XIII

Čamci

Član 80. Sposobnost za plovidbu

Član 81. Plovidbena dozvola

Član 82. Vrste čamaca - brodica

Član 83. Utvrđivanje sposobnosti

Član 84. Baždarenje

Član 85. Upravljenje

Član 86. Način označavanja

Član 87. Pravilnici

Poglavlje XIV

Posada broda

Član 88. Opći uvjeti

Član 89. Zvanja i ovlaštenja

Član 90. Zdravstvena sposobnost

Član 91. Zdravstveni pregledi

Član 92. Povremeni zdravstveni pregledi

Član 93. Imunizacija

Član 94. Revizija zdravstvenog pregleda

Član 95. Način obavljanja zdravstvenog pregleda

Član 96. Dužnosti

Član 97. Brodska straža

Član 98. Neprekidna straža

Član 99. Automatsko – ručno kormilarenje

Član 100. Brodarska – pomorska knjižica

Član 101. Povratno putovanje

Član 102. Troškovi

Član 103. Obaveze obavještanja

Član 104. Nadoknade štete

Član 105. Odgovornost brodara

Poglavlje XV

Zapovjednik broda

Član 106. Opće odredbe

Član 107. Odgovornosti

Član 108. Dužnosti

Član 109. Zapovijedanje

Član 110. Mjere spašavanja

Član 111. Spašavanje putnika i dokumentacije

Član 112. Vanredni događaji

Član 113. Obavještanje o opasnosti

Član 114. Održavanje reda

Član 115. Sloboda kretanja

- Član 116. Narušavanje sigurnosti plovidbe
- Član 117. Krivična djela za vrijeme plovidbe
- Član 118. Samovoljno napuštanje broda
- Član 119. Pojam samovoljnog napuštanja broda

DIO TREĆI

DRŽAVNA PRIPADNOST I IDENTIFICIRANJE BRODA, UPIS I BRISANJE BRODOVA, PLUTAJUĆIH OBJEKATA I ČAMACA

Poglavlje I

Državna pripadnost i identificiranje broda

- Član 120. Definicija
- Član 121. Zastava
- Član 122. Ime i oznaka
- Član 123. Luka upisa
- Član 124. Pozivni znak

Poglavlje II

Upis i brisanje brodova

- Član 125. Obaveza upisa
- Član 126. Moguć upis
- Član 127. Zastupanje stranog vlasnika
- Član 128. Brisanje brodova
- Član 129. Ograničenja za brisanje brodova
- Član 130. Izuzeće
- Član 131. Upisnik brodova
- Član 132. Vrste upisnika
- Član 133. Struktura upisnika
- Član 134. Glavna knjiga
- Član 135. List A i B
- Član 136. List C

Poglavlje III

Upis i brisanje plutajućih objekata i čamaca

- Član 137. Evidencija - očevidnik
- Član 138. Upisnik
- Član 139. Nemogućnost upisa
- Član 140. Ime i oznaka
- Član 141. Brisanje iz upisnika
- Član 142. Izuzeća
- Član 143. Propisi o upisu

DIO ČETVRTI OSNOVI VLASNIČKO-PRAVNIH ODNOSA

Član 144. Status broda

Član 145. Ostala pitanja -stvarna prava

DIO PETI PRIJEVOZ I PLOVIDBENI POSLOVI

Poglavlje I

Prijevoz putnika i stvari

Član 146. Vrste prijevoza, definicija

Član 147. Nosilac javnog prijevoza

Član 148. Javni prijevoz - podjela

Član 149. Javni prijevoz u linijskoj plovidbi

Član 150. Javni prijevoz u slobodnoj plovidbi

Član 151. Strani brodar

Član 152. Ograničenja prijevoza

Član 153. Ukrcaj, odnosno iskrcaj putnika

Član 154. Prijevoz za sopstvene potrebe

Poglavlje II

Tegljenje, potiskivanje i drugi plovidbeni poslovi

Član 155. Tegljenje i potiskivanje

Član 156. Drugi plovidbeni poslovi

DIO ŠESTI PLOVIDBENE NEZGODE

Poglavlje I

Sudar brodova

Član 157. Šteta koju prouzrokuje plovilo

Član 158. Odgovornost broda

Član 159. Podjela odgovornosti

Član 160. Nadoknada dobiti

Član 161. Solidarna odgovornost

Član 162. Nadoknada štete

Član 163. Raspodjela nadoknade štete

Član 164. Nemogućnost nadoknade

Član 165. Obaveze zapovjednika broda

Član 166. Zastarijevanje potraživanja

Član 167. Ograničena odgovornost broдача

Poglavlje II

Spašavanje i pružanje pomoći

- Član 168. Opći pojam
- Član 169. Područje primjene
- Član 170. Dužnosti zapovjednika
- Član 171. Izuzeće od obaveze
- Član 172. Spašavanje drugog broda
- Član 173. Evidencija odustajanja od spašavanja
- Član 174. Izuzeće od odgovornosti za štetu
- Član 175. Nagrada
- Član 176. Ugovor o spašavanju
- Član 177. Visina nagrade
- Član 178. Saradnja pri spašavanju
- Član 179. Poništenje – izmjena ugovora
- Član 180. Sudsko utvrđivanje visine nagrade
- Član 181. Posebna nadoknada
- Član 182. Raspodjela nagrade
- Član 183. Smanjenje i ukidanje nagrade
- Član 184. Izuzeće od prava na nagradu
- Član 185. Obaveze brodara spašenog broda
- Član 186. Potraživanje od osiguranika
- Član 187. Ostvarivanje prava na nagradu
- Član 188. Nagrada za spašavanje broda istog brodara
- Član 189. Zastarijevanje

Poglavlje III

Vađenje potonulih stvari

- Član 190. Područje primjene
- Član 191. Vađenje za vrijeme spašavanja
- Član 192. Odobrenje
- Član 193. Uklanjanje
- Član 194. Napuštanje i prekidanje vađenja
- Član 195. Zabrana prekidanja i napuštanja vađenja
- Član 196. Troškovi
- Član 197. Stručno – tehnička pomoć
- Član 198. Gubitak prava vlasništva
- Član 199. Odgovornost za štetu
- Član 200. Nadoknada
- Član 201. Pravo zaloga
- Član 202. Zastarijevanje

Poglavlje IV

Zajedničke havarije

- Član 203. Opće odredbe
- Član 204. Raspodjela štete i troška
- Član 205. Čin zajedničke havarije
- Član 206. Ostali troškovi

Poglavlje V

Doprinos zajedničkoj havariji

- Član 207. Prava i dužnosti učesnika
- Član 208. Dužnička povjerilačka masa
- Član 209. Izuzeća
- Član 210. Vrijednost imovine
- Član 211. Troškovi popravke broda
- Član 212. Potpuni gubitak broda
- Član 213. Vrijednost oštećenog tereta
- Član 214. Naknadno spašavanje
- Član 215. Provizija za izdatke
- Član 216. Kamata
- Član 217. Vrijednost dužničke mase
- Član 218. Iznos zajedničke havarije
- Član 219. Prava i dužnosti broдача
- Član 220. Naplata potraživanja

Poglavlje VI

Zastara potraživanja i odgovornost vlasnika broда i broдача

- Član 221. Zastarjevanje
- Član 222. Vanugovorna odgovornost vlasnika broда i broдача
- Član 223. Odgovornost za smrt i fizičke ozljede
- Član 224. Odgovornost za oštećenja stvari i zagađenje okoliša
- Član 225. Odgovornost za zagađivanje sa broда i za izlivanje ulja koja se prijevoze kao teret

DIO SEDMI

KAPETANIJE I NADZOR

Poglavlje I

Kapetanije

- Član 226. Područje djelovanje
- Član 227. Ispostave
- Član 228. Rukovođenje
- Član 229. Službena odijela

Poglavlje II

Inspekcijski nadzor

- Član 230. Subjekti
- Član 231. Inspekcijski poslovi
- Član 232. Nadzor nad brodovima
- Član 233. Utvrđivanje nedostataka
- Član 234. Zabrana isplavlivanja broда
- Član 235. Poslovi inspekcijskog nadzora

- Član 236. Otklanjanje nedostataka
- Član 237. Nadzor u lukama
- Član 238. Nadzor na plovnom putu
- Član 239. Nedostaci na plovnom putu
- Član 240. Ugrožavanje sigurnosti plovidbe
- Član 241. Članovi posade
- Član 242. Odobrenje za obavljanje djelatnosti
- Član 243. Povreda zakona
- Član 244. Uvjeti za inspektora
- Član 245. Pravila službe

DIO OSMI

PLOVIDBENI PREKRŠAJI

- Član 246. Zajedničke odredbe

Poglavlje I

Prekršaji i kazne

- Član 247. Strani brod
- Član 248. Brodar
- Član 249. Plovidba
- Član 250. Posada
- Član 251. Zaštitne mjere
- Član 252. Provedbeni propisi
- Član 253. Stupanje na snagu

O B R A Z L O Ź E N J E

NACRTA ZAKONA O UNUTRAŠNJOJ I POMORSKOJ PLOVIDBI

1. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u članu III tačka 1(h) Ustava Bosne i Hercegovine, kojim je propisano da su u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine uspostavljanje i rad zajedničkih i međunarodnih komunikacija. Iz navedenog proizilazi da su Bosna i Hercegovina i njene institucije nadležne i za uređenje plovidbe na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima, na kojima važi međunarodni režim plovidbe.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Bosna i Hercegovina kao pomorska suverena država, između ostalog, treba imati propise kojima se uređuje plovidba na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima na kojima važi međunarodni režim plovidbe. Do sada je ova materija bila uređena Zakonom bivše SFRJ koji je Uredbom iz 1992. godine preuzet kao Zakon Bosne i Hercegovine. Budući da isti ne odgovara aktuelnoj situaciji u pogledu državnog uređenja, organizacije organa uprave i vlasničkih odnosa, ukazala se potreba za donošenjem sasvim novog zakona kojim će se plovidba urediti primjereno stvarnom stanju i potrebama države.

Zakon na državnom nivou riješit će pitanja u pogledu infrastrukture i prometa, razvoja plovidbe i integralnog upravljanja i koordiniranja aktivnosti oko obnove i razvoja plovnog puta. Uspostavljanje pravnog, institucionalnog i operativnog mehanizma je značajno u kontekstu usaglašavanja metodologija pri izradi pravila vezanih za plovidbu i donošenje mjera za unapređenje sistema u skladu sa direktivama EU, uvjetima globalizacije i širenja EU. Potreba donošenja Zakona postoji radi zadovoljenja poraslih prometnih potreba, oživljavanja i integracije svih vidova prometa, povezujući Centralnu i Srednju Evropu sa Crnim morem u efikasnu prometnu vezu sa glavnim evropskim koridorima, te pravce sjever-jug sa Sredozemljem.

U 2003. godini Bosna i Hercegovina je ratificirala Okvirni sporazum o slivu rijeke Save i protokol o režimu plovidbe („Sl.glasnik BiH“, broj 8/03), izmjene ratificirane u 2004. godini („Sl.glasnik BiH“, broj 10/04). U 2006. godini Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada R Hrvatske potpisale su Ugovor o plovidbi plovnim putevima unutrašnjih voda i njihovom obilježavanju i održavanju („Sl.glasnik BiH“, broj 13/06), a Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je imenovalo predstavnike Bosne i Hercegovine-članove Međudržavne komisije za praćenje provođenja i primjene Ugovora o plovidbi plovnim putevima unutrašnjih voda i njihovom obilježavanju i održavanju („Sl.glasnik BiH“, br.2/06 i 40/06). Inače rijeka Sava je u prometnoj politici Evropske unije definirana kao trans-nacionalna osa i da je prirodno, dio transnacionalne ose, Dunav.

Od septembra 2006. godine, odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Luka Brčko ima status međunarodne luke, otvorene za međunarodni promet što još više ističe potrebu reguliranja ove materije na nivou Bosne i Hercegovine.

Obzirom na postojeće uvjete u kojima se plovidba odvija, postavljanjem prioriternih pravnih okvira unaprijedili bi se uvjeti za sigurno odvijanje plovidbe, na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima koji pripadaju Bosni i Hercegovini, a na kojima važi međunarodni režim plovidbe. Unutrašnja plovidba, u poređenju sa ostalim vidovima unutrašnjeg prometa, ima privredne i ekološke prednosti, te daje mogućnost smanjenja troškova i negativnih utjecaja na okoliš unutrašnjeg prometa, kao cjeline. Predsjedavajući Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, 2007. godine potpisao je izjavu o pristupanju Bosne i Hercegovine Evropskom ugovoru o glavnim unutrašnjim plovnim putevima od međunarodnog značaja (AGN Ugovor) što nas obavezuje na poštovanje njenih odredaba, odnosno utvrđivanje mreže plovnih puteva i luka, prilagođavanje osnovnim tehničkim načelima kao preduvjet za zadovoljavajuće navigacijske uvjete i tehnologije unutrašnje plovidbe i uređenja plovnog puta rijeke Save.

Bosna i Hercegovina je potpisnica 69 međunarodnih akata iz ove oblasti (uglavnom sukcesijom ili kasnijim pristupom) i u smislu UNCLOS konvencije (Konvencija Ujedinjenih nacija o zakonu o moru) i IMO instrumenata (Međunarodna pomorska organizacija) nije država luke, niti ima registar brodova, odnosno zakon i propis kojim se dodjeljuje nacionalnost brodovima, izdaje relevantna dokumentacija kojom bi se brodovi ovlastili da plove pod zastavom Bosne i Hercegovine, te tako Bosna i Hercegovina trenutno nije ni država zastave.

Ali, u skladu sa ovim međunarodnim aktima Bosna i Hercegovina je obalska država i kao takva ima određena prava i obaveze koje se odnose na obalske države, bez obzira na postojanje ili nepostojanje unutrašnjeg zakonodavstva ali i sa namjerom da postane država zastave i država luke.

Postoji zajednički interes za rastom prijevoza plovnim putevima u smislu povećanja udjela u prometu roba, čime se preferira prijevoz na unutrašnjim plovnim putevima, sloboda plovidbe, modernizacija sistema obilježavanja, uvažavajući evropske kodove za plovne puteve i preporuke Dunavske komisije, kao i uređenje plovnog puta rijeke Save dovođenjem plovnosti na nivo 1990 godine. Zakon je relevantna osnova za definiranje ciljeva budućeg razvoja, uzimajući u obzir prirodne prednosti i položaj rijeke Save, koja povezuje susjedne zemlje i rijeku Dunav, a u perspektivi izgradnjom saobraćajne infrastrukture, će povezati mrežu vodenih puteva na Jadranu.

Ovaj nacrt zakona uspostavlja primarno zakonodavstvo o vezi sa pomorskom sigurnošću i registraciji brodova, plovila, odnosno obuhvata infrastrukturu, registraciju i dokumentaciju broda, certifikate moreplovaca, inspekciji odnosno pruža dobru osnovu za dalje usaglašavanje zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa zakonodavstvom EU, a na što se obavezala i potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Podržavajući odredbe ovog zakona, osigurat će se smjernice koje će pravno urediti sva ona pitanja koja se odnose na plovila, poslove i režim plovidbe, kontrolu i sigurnost prometa, i definirati prioritetni pravci za unapređenje saradnje vezane za revitalizaciju plovnog puta, harmonizaciju sistema i unificiranje pravila plovidbe.

3. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH PRAVNIH RJEŠENJA

U **dijelu I** utvrđeno je područje primjene ovog zakona i značenje pojedinih izraza upotrijebljenih u Zakonu.

U **dijelu II** utvrđeni su osnovni uvjeti kojima moraju udovoljavati plovni putevi, luke, sidrišta, zimovnici i pristaništa na unutrašnjim i pomorskim vodama u Bosni i Hercegovini u pogledu sigurnosti plovidbe, osnivanje Agencije za unutrašnje i pomorske puteve Bosne i Hercegovine, fizičko i pravno lice koje obavlja prijevoz lica i stvari, upravlja lukom i nadležni organi za poslove sigurnosti; brodske isprave i knjige; uvjeti koje moraju ispunjavati brod, plutajući objekti i čamci; obaveze i odgovornosti članova posade broda i zapovjednika broda u vezi sa plovidbom

U **dijelu III** utvrđeni su državna pripadnost i identifikacija broda; ime i oznaka broda, upis i brisanje broda, plutajućih objekata i čamaca u odgovarajuće Registre, tj. Upisnike.

U **dijelu IV** utvrđeni su osnovi svojinsko-pravnih odnosa koji se tiču statusa broda.

U **dijelu V** utvrđeni su prijevoz i plovidbeni poslovi vezani za prijevoz putnika i stvari, tegljenje i potiskivanje i drugi plovidbeni poslovi.

U **dijelu VI** utvrđene su plovidbene nezgode: sudar brodova, spašavanje i pružanje pomoći, vađenje potonulih stvari; zajedničke havarije i doprinos havariji; zastarjevanje potraživanja i odgovornost vlasnika broda i broдача; odgovornost za smrt i fizičke ozljede, odgovornost za oštećenje stvari i zagađenje okoliša, odgovornost za zagađivanje sa broda i za izlivanje ulja odnosno tečnih tereta koji se prijevoze brodom.

U **dijelu VII** utvrđeni su poslovi i rukovođenje kapetanijom te inspekcijski nadzor, poslovi i mjere koje se trebaju preduzimati u cilju osiguranja uvjeta za sigurnu plovidbu na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima.

U **dijelu VIII** utvrđeni su plovidbeni prekršaji u vezi nepridržavanja odredaba ovog zakona i propisane kazne za te prekršaje, kao i ovlaštenja za donošenje podzakonskih akata, prestanak važnosti zakona kojima je plovidba ranije bila uređena i stupanje na snagu ovog zakona.

4. PROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURAVANJA POŠTOVANJA ZAKONA

Zakonom je određeno osnivanje Agencije za unutrašnje i pomorske plovne puteve, kao upravne organizacije, a u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona, Vijeće ministara imenuje direktora i zamjenike direktora Agencije, na način utvrđen Zakonom. Pored toga Vijeće ministara Bosne i Hercegovine svojom odlukom proglašava plovne puteve na kojima važi međunarodni režim plovidbe te usvoja druge akte, predviđene ovim zakonom.

U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine obavezuje se donijeti podzakonske akte kako bi se osiguralo provođenje odredaba ovog zakona.

Poslove inspeksijskog nadzora nad sprovođenjem Zakona o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi obavljaju inspektori plovidbe na unutrašnjim i pomorskim putevima, a neke od tih poslova mogu obavljati i državni službenic, po ovlaštenju ministra komunikacija i prometa..

Takođe, Zakonom je određeno i izricanje novčanih kazni za plovidbene prekršaje predviđene ovim zakonom.

5. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za izvršavanje ovog zakona potrebno je osigurati odgovarajuća sredstva u Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, prvenstveno za održavanje i obilježavanje plovnih puteva, nabavku i postavljanje navigacionih uređaja i opreme, za nabavku plovnih objekata za službene potrebe kapetanija, za plaću i službenu odjeću radnika koji će biti zaposleni u kapetanijama.

Potrebna sredstva i dinamika njihovog utroška zavisi i od obaveza koje proizilaze za Bosnu i Hercegovinu iz članstva u međunarodnim organizacijama te obaveza koje proizilaze iz pomenutog Okvirnog sporazuma o slivu rijeke Save, Sporazuma o razvoju prometne infrastrukture u jugoistočnoj Evropi i razvoja „osnovnih mreža“.

Prepoznavajući značaj i nužnost reguliranja i sigurnosti plovidbe, jačanju sistema upravljanja vodama u cilju povoljnijeg pristupa tržištu, zaštiti ekonomskih interesa i životnog okoliša, Ministarstvo komunikacija i prometa, Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija te Brčko Distrikt Bosne i Hcegovine, u martu 2008. godine zaključili su Sporazum o zajedničkom finansiranju projekta „Obilježavanje plovnog puta rijeke Save“ kojim je predviđeno da, za finansiranje obaveza po ovom projektu Ministarstvo komunikacija i prometa plati 355.000,00 KM, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija 330.000,00 KM, Ministarstvo saobraćaja i veza RS 200.000,00 KM te Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine 200.000,00 KM. Sva ova sredstva bit će uplaćena na područun, otvoren za potrebe ovog projekta.

6. KONSULTACIJE VOĐENE U PROCESU IZRADA PROPISA

U procesu izrade Zakona, kao članovi Radne grupe koju je imenovao ministar komunikacija i prometa učestvovali su i ovlašteni predstavnici nadležnih entitetskih ministarstava, Vlade Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, Luke Brčko, Lučke kapetanije Neum i Lučke kapetanije Domaljevac, te u skladu sa Poslovníkom o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, pribavila potrebna mišljenja.